

Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту министрлігі
Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

**ТАБИҒИ ЖӘНЕ ТЕХНОГЕНДІК СИПАТТАҒЫ ТӨТЕНШЕ
ЖАҒДАЙЛАР КЕЗІНДЕ ОҚУ-ЖАТТЫҒУЛАРДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ
ЖӘНЕ ӨТКІЗУ, БІЛІМ БЕРУ ОБЪЕКТИСІН ТЕРРОРИЗМГЕ ҚАРСЫ
ҚОРҒАУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

Астана, 2024

БІ. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының ғылыми-әдістемелік кеңесінің шешімімен баспаға ұсынылды (2024 жылғы 5 қыркүйектегі № 6 хаттама).

Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде оқу-жаттығуларды ұйымдастыру және өткізу, білім беру объектісін терроризмге қарсы қорғау бойынша әдістемелік ұсынымдар. –БІ.Алтынсарин атындағы ҰБА, Астана: 2024. – 120 б.

Әдістемелік ұсынымдар нормативтік-құқықтық актілердің негізінде білім беру ұйымдарының педагогтері, басшылары мен әдіскерлер үшін әзірленген.

Әдістемелік ұсынымдарда табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде оқу-жаттығуларды ұйымдастыру және өткізу, білім беру объектісін терроризмге қарсы қорғаудың ерекшеліктері көрсетілген.

Т

КІРІСПЕ

Азаматтық қорғаныс және халықты және аумақтарды қорғаныс саласындағы міндеттерді табысты шешу төтенше жағдайлар көбінесе басшылық құрамның, азаматтық қорғаныс күштерінің дайындық деңгейіне және алдын алу мен жоюдың бірыңғай мемлекеттік жүйесіне байланысты төтенше жағдайлар.

Азаматтардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мемлекет қызметіндегі басымдықтардың бірі болып табылады.

Бүгінгі таңда Қазақстанда бұл бағытта мемлекеттік және қоғамдық институттар, коммерциялық емес ұйымдар маңызды, қомақты үлес қосуда.

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі құрылған сәттен бастап орталық мемлекеттік органдар, жергілікті атқарушы органдар, мекемелер мен ұйымдарда осы процеске белсенді түрде қызметкерлер әртүрлі нысандарында, қоғамдық ұйымдарда, орталық және аймақтық төтенше жағдайлар органдарында табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын-алу бойынша шаралар қабылдануда.

Дәстүр бойынша, білім беру мекемелері төтенше жағдайларға қарсы іс-қимыл бойынша білім мен дағдыларды оқыту және тәрбиелеу орталықтары болып табылады. Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің бастамасымен бүгінгі күнге дейін мектептер мен колледждерде жас құтқарушылардың ерікті жасақтары құрылады, олар қалың бұқараның насихатшысы болуға шақырылады.

Орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелеріне Қазақстан Республикасы Білім министрлігі тарапынан баса назар аударылуда.

Осы Әдістемелік ұсынымдар Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес әзірленді «Азаматтық қорғау туралы» 2014 жылғы 11 сәуірдегі № 188-V ЗРК, Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 21.02.2022 жылғы № 55 "Өрт қауіпсіздігі ережелерін бекіту туралы", 2014 жылғы 9 маусымдағы № 276 "Ұйым қызметкерлері мен халықты өрт қауіпсіздігі шараларына оқыту қағидаларын және өрт қауіпсіздігі шараларын оқытуға арналған оқу бағдарламаларының мазмұнына қойылатын талаптарды бекіту туралы" бұйрығы.", Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 6 наурыздағы № 190 бұйрығы "Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын бекіту туралы", 2020 жылғы 2 шілдедегі № 494 «Халықты және мамандарды азаматтық қорғау саласында ақпараттандыру, білімді насихаттау, оқыту қағидаларын бекіту туралы", Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 30 наурыздағы № 117 бұйрығы "Террористік тұрғыдан осал объектілерді терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі және террористік тұрғыдан осал объектілер, "Білім және ғылым саласындағы қызметті жүзеге асыратын білім беру ұйымдарына құжаттар қабылдау", Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар

министрінің 2023 жылғы 10 мамырдағы №240 "Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың сыныптамасын белгілеу туралы» бұйрығына сәйкес.

1. Азаматтық қорғаныс, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардан азаматтық қорғау саласындағы оқытудың бірыңғай жүйесі

Азаматтық қорғаныс – азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің құрамдас бөлігі, бейбіт және соғыс уақытында Қазақстан Республикасының халқы мен аумағын қазіргі заманғы зақымдаушы құралдардың зақымдаушы (жойғыш) факторларының әсерінен қорғау бойынша жалпы мемлекеттік іс-шаралар кешенін жүзеге асыруға арналған, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар.

Азаматтық қорғау – бейбіт және соғыс уақытында жүргізілетін, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың және олардың зардаптарының алдын алуға және жоюға, азаматтық қорғанысты ұйымдастыруға және жүргізуге, төтенше жағдай аймағындағы халыққа шұғыл медициналық және психологиялық көмек көрсетуге бағытталған іс-шаралардың жалпы мемлекеттік кешені, өрт және өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету, мемлекеттік материалдық резервті қалыптастыру, сақтау және пайдалану жөніндегі іс-шараларды қамтиды.

Азаматтық қорғанысқа басшылықты Қазақстан Республикасының Азаматтық қорғанысының бастығы - Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі жүзеге асырады.

Уәкілетті органның басшысы лауазымы бойынша Қазақстан Республикасының азаматтық қорғанысы бастығының орынбасары болып табылады және бейбіт уақытта азаматтық қорғанысты басқарады.

Орталық атқарушы органдар мен ұйымдардағы азаматтық қорғанысқа басшылықты олардың бірінші басшылары жүзеге асырады, олар лауазымы бойынша азаматтық қорғаныстың тиісті бастықтары болып табылады.

Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық бірліктеріндегі азаматтық қорғанысқа басшылықты лауазымы бойынша тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің азаматтық қорғанысының бастықтары болып табылатын әкімдер жүзеге асырады.

Уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінің басшылары лауазымы бойынша әкімшілік-аумақтық бірліктердің азаматтық қорғанысының тиісті басшыларының орынбасарлары болып табылады.

Халықты тарату мен эвакуациялауды тікелей жүзеге асыру және жоспарлау үшін эвакуациялық органдар құрылады:

- эвакуациялық комиссия;
- эвакуациялық қабылдау комиссиясы;
- құрама эвакуациялық пункттер (ҚЭП);
- аралық эвакуациялау пункттері (АЭП);
- эвакуациялық қабылдау пункттері (ЭҚП).

Эвакуациялық комиссиялар республикада, облыстарда, қалаларда, қалалық жерлерде құрылады және министрліктерде, ведомстволарда, орталық және өзге де атқарушы органдарда ұйымдастырылады. Эвакуациялық қабылдау

комиссиялары құрылады қалаларда, аудандарда, ауылдық елді мекендерде меншіктің барлық нысандарының, олардың аумағында эвакуацияланатын тұрғындар орналастырылады.

Жинақтау эвакуациялық пункті– эвакуацияланған тұрғындарды жинауға және тіркеуге және оларды көлік құралдарымен қону пункттеріне жіберуге арналған.

Аралық эвакуациялау пункттері – егер эвакуацияланатын халықты орналастыру аймақтары бір тәуліктен астам қашықтықта болса, құрылады. Олар эвакуацияланатын тұрғындарды өмір сүру жағдайымен қамтамасыз етуі керек. Эвакуациялық қабылдау пункттері – бытыраңқы және эвакуацияланатын халықты түсіру және оларды қоныстандыру орындарына жөнелту пункттерінде өрістетіледі. Азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесі аумақтық және салалық ішкі жүйелерден тұрады.

Аумақтық ішкі жүйелер облыстық, қалалық және аудандық деңгейлерде төтенше жағдайлар мен олардың зардаптарының алдын алу және жою, өз аумақтарында азаматтық қорғаныс шараларын жүзеге асыру мақсатында құрылады және осы аумақтардың әкімшілік-аумақтық бөлінісіне сәйкес буындардан тұрады. Салалық ішкі жүйелерді орталық атқарушы органдар өз құзыреті шегінде азаматтық қорғау іс-шараларын жүзеге асыру жөніндегі жұмысты ұйымдастыру үшін құрады.

Азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесі үш деңгейден тұрады: республикалық, аумақтық және объектілік. Объектілік деңгейді қоспағанда, әрбір деңгей мыналарды қамтиды:

- азаматтық қорғаудың басқару органдары;
- басқару пункттері, жедел-кезекші қызметтер;
- консультативтік-кеңесші органдар – төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою жөніндегі комиссиялар;
- азаматтық қорғаудың күштері мен құралдары;
- байланыс, құлақтандыру және ақпараттық қамтамасыз ету жүйелері.

Азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесіне басшылықты азаматтық қорғаудың мемлекеттік органдары жүзеге асырады:

- республикалық деңгейде – Қазақстан Республикасының Үкіметі;
- аумақтық деңгейде – Әкімдер тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің басшыларына;
- объектілік деңгейде – ұйымдардың басшылары;
- салалық ішкі жүйелерде – орталық атқарушы органдардың басшылары.

Азаматтық қорғаудың басқару органдары осылар болып табылады:

1) Республикалық деңгейде:

- уәкілетті орган;
- салалық кіші жүйелердегі Қазақстан Республикасының орталық атқарушы органдары;

2) аумақтық деңгейде:

- жергілікті атқарушы органдар;

- уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелері;
- салалық кіші жүйелердегі Қазақстан Республикасы орталық атқарушы органдарының аумақтық бөлімшелері;

3) объектілік деңгейде – ұйымдардың басшылары жүзеге асырады.

Азаматтық қорғау жүйесіндегі мемлекеттік басқару азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің барлық деңгейлерін тарту арқылы жүзеге асырылады.

Бейбіт уақытта азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің жұмыс істеуінің мынадай режимдері белгіленеді:

- күнделікті қызмет режимі – төтенше жағдайлар қаупінің болмауымен сипатталатын, ведомстволық бағынысты аумақта азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің, оның аумақтық және салалық ішкі жүйелерінің жұмыс істеу тәртібі.

Азаматтық қорғаудың басқару органдары күнделікті жұмыс режимінде келесі іс-шараларды жүзеге асырады:

- төтенше жағдайларды болжау;
- халықты, объектілер мен аумақтарды төтенше жағдайлардан қорғау туралы ақпаратты жинау, өңдеу және алмасу;
- төтенше жағдайларды жою бойынша іс-қимыл жоспарларын әзірлеу;
- төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі шараларды әзірлеу және іске асыру;
- азаматтық қорғаудың басқару органдары мен күштерінің іс-қимылдарын жоспарлау, олардың қызметін дайындауды және қамтамасыз етуді ұйымдастыру;
- халықты төтенше жағдайлардағы іс-қимылдарға дайындау;
- азаматтық қорғау саласындағы білімді насихаттау;
- төтенше жағдайлар мен олардың зардаптарын жою үшін материалдық ресурстардың резервтерін құру, орналастыру, сақтау және толықтыру;
- өз өкілеттіктері шегінде азаматтық қорғау саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асыру;
- жоғары дайындық режимі – төтенше жағдайлар қаупі төнген кезде енгізілетін азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің, оның жекелеген ішкі жүйелерінің жұмыс істеу тәртібі.

Азаматтық қорғаудың басқару органдары жоғары дайындық жағдайында келесі іс-шараларды жүзеге асырады:

- төтенше жағдайлардың туындауын және олардың салдарын болжау;
- төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимыл жоспарларын түзету;
- қажет болған жағдайда азаматтық қорғаудың басқару органдары мен күштерінің басшылары мен лауазымды адамдарының басқару пункттерінде тәулік бойғы кезекшілігін енгізу;
- азаматтық қорғаудың басқару органдары мен күштеріне болжанатын төтенше жағдайлар туралы мәліметтерді жинау, өңдеу және беру, мемлекеттік органдар мен халықты олардан қорғану жолдары туралы ақпараттандыру;
- төтенше жағдайлардың туындауының алдын алу және оларды жою, олар туындаған жағдайда залалдар мен ысыраптардың мөлшерін азайту, сондай-ақ

төтенше жағдайларда объектілердің жұмыс істеуінің орнықтылығы мен қауіпсіздігін арттыру жөнінде жедел шаралар қабылдау;

- төтенше жағдайлар мен олардың зардаптарын жою үшін құрылған материалдық ресурстардың қажетті резервтерін толықтыру;

- қажет болған жағдайда эвакуациялық шараларды жүргізу;

- төтенше жағдай режимі – төтенше жағдай туындаған және ол жойылған кезде енгізілетін азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің, оның жекелеген ішкі жүйелерінің жұмыс істеу тәртібі.

Төтенше жағдай режимінде азаматтық қорғаудың басқару органдары келесі іс-шараларды жүзеге асырады:

- төтенше жағдайларды жою жөніндегі іс-қимыл жоспарларын қолданысқа енгізу (іске асыру, орындау) және оларды түзету;

- туындаған төтенше жағдайлардың дамуын және олардың салдарын болжау;

- орталық және жергілікті атқарушы органдардың, ұйымдардың басшыларын, сондай-ақ халықты төтенше жағдайлардың туындауы және олардың салдарлары туралы хабардар ету;

- төтенше жағдайларды жою, азаматтық қорғаныс күштері мен құралдарының іс-қимылдарын жан-жақты қамтамасыз ету, оларды жүзеге асыру барысында, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген жағдайлар мен тәртіп бойынша қоғамдық тәртіпті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру, ішкі істер органдарының күштері мен құралдарын тарту, басқа әскерлер мен әскери құралымдар, қоғамдық бірлестіктер мен тұрғындар, туындаған төтенше жағдайларды жою үшін Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерін қолдану;

- төтенше жағдай аймағындағы ахуал және оны жою жөніндегі жұмыстардың жүргізілу барысы туралы ақпаратты жинау, талдау және алмасу;

- төтенше жағдайларды және олардың зардаптарын жою мәселелері бойынша орталық және жергілікті атқарушы органдардың, ұйымдардың өзара іс-қимылын ұйымдастыру және қолдау;

- төтенше жағдайларда халықтың тіршілігін қамтамасыз ету бойынша іс-шараларды жүргізу.

Азаматтық қорғаудың құлақтандыру жүйесі ұйымдастырылады:

1) республикалық деңгейде – Қазақстан Республикасының аумағын қамтитын республикалық құлақтандыру жүйесі;

2) аумақтық деңгейде – облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың аумақтарын қамти отырып, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың құлақтандыру жүйесі;

3) объектілік деңгейде – адамдар жаппай болатын объектінің, қауіпті өндірістік объектінің аумағын және төтенше жағдайдың таралуының есептік аймағына түсетін халықты қамтитын жергілікті құлақтандыру жүйесі.

Республикалық құлақтандыру жүйесі құлақтандыру сигналдары мен ақпараттардың жеткізілуін қамтамасыз етеді:

- Қазақстан Республикасы халқының;

- азаматтық қорғаудың басқару органдарының;
- азаматтық қорғау күштерінің;
- уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелерінің.

Республикалық құлақтандыру жүйесін ұдайы әзірлікте ұстап тұруды уәкілетті орган қамтамасыз етеді.

Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың құлақтандыру жүйесі құлақтандыру сигналдары мен ақпаратының жеткізілуін қамтамасыз етеді:

- облыс (облыс аумағының бір бөлігі), республикалық маңызы бар қала, астана тұрғындарының не ауданның, облыстық маңызы бар қаланың, қаладағы ауданның, аудандық маңызы бар қаланың, кенттің, ауылдың, ауылдық округтің тұрғындарына дейін өкім бойынша Әкімнің тиісті әкімшілік-аумақтық бөліністің;
- жергілікті атқарушы органдардың және өзге де мемлекеттік органдардың;
- шұғыл және авариялық қызметтер;
- тиісті әкімшілік-аумақтық бөлініс аумағындағы азаматтық қорғау күштерінің.

Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың құлақтандыру жүйесін ұдайы әзірлікте ұстап тұруды уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшесі қамтамасыз етеді. Жергілікті құлақтандыру жүйесі құлақтандыру сигналдары мен ақпараттардың жеткізілуін қамтамасыз етеді:

- төтенше жағдайдың таралуының есептік аймағына түсетін халықтың;
- қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйым жұмыскерлерінің;
- адамдар жаппай болатын объектінің аумағындағы жеке тұлғалардың;
- қауіпті өндірістік объектілерге қызмет көрсететін авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының;
- төтенше жағдайдың болжамды таралу аймағында орналасқан заңды тұлғалардың басшылары мен кезекші-диспетчерлік қызметтерінің басшылары.

Жергілікті құлақтандыру жүйесін ұдайы әзірлікте ұстауды адамдар жаппай болатын объектіні, қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын заңды тұлға қамтамасыз етеді.

Құлақтандыру жүйесін іске қосуға өкім беріледі:

- республикалық деңгейде – Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі – төтенше жағдайлар кезінде Қазақстан Республикасының азаматтық қорғанысының бастығы жаһандық ауқымдағы төтенше жағдайлар жөніндегі уәкілетті органның басшысымен, өңірлік ауқымдағы төтенше жағдайлар жөніндегі уәкілетті органның басшысымен, республикалық құлақтандыру жүйесін техникалық тексеруден және азаматтық қорғаныс бойынша республикалық оқу-жаттығуларды өткізуден тұрады;
- арналған аумақтық деңгейлікке – Әкім мен облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың не төмен тұрған атқарушы органдарына Әкім мен жергілікті ауқымдағы төтенше жағдайлар кезінде тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің тұрғындарын хабардар ету үшін облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың құлақтандыру жүйесіне техникалық тексерулер жүргізу

және азаматтық қорғаныс жаттығулары кезінде уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшесінің басшысы;

- арналған объектілік деңгейлікке – адамдар жаппай жиналатын объектіні, қауіпті өндірістік объектіні пайдаланатын ұйымның басшысы немесе ол уәкілеттік берген тұлға.

"Баршаның назарына!" құлақтандыру сигналы іске қосылған кезде құлақтандыру жүйесі халыққа төтенше жағдайдың туындау қатері немесе туындауы туралы және қалыптасқан жағдайдағы адамдардың іс-қимыл тәртібі туралы ақпаратты бір мезгілде және бірнеше рет қайталап жеткізуді қамтамасыз етуге тиіс. Бірыңғай кезекшілік-диспетчерлік "112" қызметі облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның, облыстық маңызы бар қаланың уәкілетті органының аумақтық бөлімшелерінде құрылады.

Бірыңғай кезекші-диспетчерлік "112" қызметінің құрылуын, дамуын және жұмыс істеуін уәкілетті орган қамтамасыз етеді.

Мемлекеттік органдар, оның ішінде олардың аумақтық бөлімшелері, жергілікті атқарушы органдар, адамдар жаппай жиналатын объектілерді, қауіпті өндірістік объектілерді пайдаланатын заңды тұлғалар ақпараттық-коммуникациялық желілер мен автоматтандырылған мониторинг жүйелерінің өзара іс-қимылын ұйымдастырады. Бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметпен "112".

Бірыңғай кезекші-диспетчерлік "112" қызметі өз құзыреті шегінде авариялық және авариялық-құтқару қызметтерінің, байланыс операторларының, жергілікті атқарушы органдардың және өзге де мемлекеттік органдардың, азаматтық қорғау қызметтерінің мәліметтер базасындағы ақпаратты пайдалануға құқылы.

Жеке және заңды тұлғалардан хабарламаларды қабылдау мен өңдеуді қамтамасыз ету мақсатында "112" бірыңғай телефон нөмірі жұмыс істейді.

Байланыс операторлары "112" бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне ақысыз негізде қоңырау шалушы абоненттің орналасқан жерін анықтау және қауіп төнген кезде немесе төтенше жағдайлар туындаған кезде халықтың ұялы телефондарына қысқа мәтіндік хабарламалар жіберу қызметтерін ұсынуға міндетті. .

2. Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде оқу-жаттығуларды ұйымдастыру және өткізу, білім беру объектілерін терроризмге қарсы қорғау бойынша әдістемелік ұсынымдар

Басқару органдары мен күштерді даярлаудың негізгі міндеті олардың халықты және аумақтарды, соның ішінде әскери қақтығыстардан немесе осы қақтығыстардан туындайтын қауіптерден қорғау бойынша тәжірибелік іс-әрекеттерге дайындығын арттыру болып табылады.

Азаматтық қорғау, халықты табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардан қорғау, өрт қауіпсіздігі мен су объектілеріндегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі оқу-жаттығулардың (жаттығулардың) мәні мынада: олардың қатысушылары бұрын алған білімдері мен дағдыларын жетілдіреді, іс жүзінде белгілі бір лауазым бойынша міндеттерін орындайды, бейбіт және соғыс уақытындағы төтенше жағдайлардың ықтимал жағдайларына барынша жақын жағдай аясында.

Қатысушылардың (тыңдаушылардың) мақсаттарына, ауқымына, тартылатын санаттарына байланысты жаттығулар мен жаттығулар келесіге бөлінеді:

- командалық-штабтық оқу-жаттығулар;
- тактикалық-арнайы оқу-жаттығулар;
- арнайы жаттығулар мен жаттығулар;
- штабтық жаттығулар;
- объектілік жаттығулар.

Іс-әрекет дағдыларын пысықтау және алған білімдерін бекіту үшін азаматтық қорғау саласындағы тұрғындар мен мамандар тартылады оқу-жаттығу түрлеріне сәйкес жаттығулар, жаттығулар және сабақтар, жаттығулар мен азаматтық қорғау саласындағы сабақтар. Аумақтық деңгейде азаматтық қорғау саласындағы оқу-жаттығулар мен оқу-жаттығуларды өткізу жоспарын уәкілетті органның аумақтық бөлімшесі әзірлейді және оны жергілікті атқарушы орган бекітеді.

Оқу-жаттығуларды өткізуге жауапты орындаушыларға және жаттығулар өткізу азаматтық қорғау саласындағы аумақтық деңгейде және ұйымдарда азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелеріне олар туралы ақпаратты ұсыну қажет. бірге өткізу ұйымдастырушылық құжаттардың көшірмелерін қоса берумен.

Оқу-жаттығулар мен жаттығулар бойынша ұйымдастыру құжаттары әзірленеді:

- республикалық деңгейде – азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті орган бекітеді және азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті орган бекітеді;
- аумақтық деңгейде - азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшесі бекітеді және азаматтық қорғаныс бастығы бекітеді. қорғаныс министрінің немесе оның орынбасарының немесе оның орынбасарының тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктердің;

- объектілік деңгейде - ұйымдардың басшылары азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерімен келісе отырып, ұйымның азаматтық қорғаныс бастығы бекітеді.

Оқу-жаттығулар мен жаттығулардың барлық түрлері келесі мақсаттарда өткізіледі:

- басқару органдарының, басшылық құрамның, құралымдардың, жұмысшылар мен қызметшілердің жұмысындағы жоғары үйлесімділікке қол жеткізу жөніндегі ұйымдардың төтенше жағдайлардың зардаптарын жою табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың салдарын жоюға, олардың тыныс-тіршілігін қалпына келтіруге және азаматтық қорғанысты жүргізуге;

- табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларда адамдарды қорғаудың тәсілдері мен тәсілдерін жетілдіру;

- табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу және олардың зардаптарын жою жөніндегі іс-шаралар жоспарларының шынайылығын тексеру сипаттағы және азаматтық қорғаныс жоспарларының, күштер мен құралдардың міндеттерді шешуге әзірлігінің;

- авариялық жұмыстарды жүргізу тәсілдері мен тәсілдерін зерделеу-құтқару және құтқару шұғыл жұмыстарды жүргізу, қолдану тиімділігін арттыру құралымдардың және техникалар.

Жаттығуларды (жаттығуларды) дайындау мыналарды қамтиды:

- басшылық аппаратының құрамын анықтау және дайындау;

- бастапқы деректерді анықтау;

- ұйымдастырушылық құжаттарды және қамтамасыз ететін құжаттарды әзірлеу - жаттығуларды (жаттығуларды) өткізу;

- қатысушыларды (білім алушыларды) даярлауды;

- жаттықтыруды өткізу орындарын дайындау.

Үшін жаттықтыруды дайындау және өткізу құрылады оқу орнының бірінші басшысының басшылығымен штаб.

Оған әдетте мыналар кіреді:

- басшы жаттығу және;

- орынбасарлары жаттығу жетекшісінің (көмекшілері);

- басшылық штабы;

- жаттығуға тартылатындардың ішінен.

Басшылық аппаратының құрамы балалар дайындық деңгейіне байланысты және оны жүзеге асыру барысында шешілетін міндеттер көлемінен.

Жаттығу жетекшісімен, әдетте, болып табылады жеткізуші ұйымдар білім беру.

Жаттығу жетекшісі дайындыққа жеке жауапты болады және жаттығуларды өткізу сапасы.

Ол міндетті:

а) тапсыру барысында дайындық жаттығулары:

- даярлаудың негізгі мәселелері бойынша шешімдер қабылдау және жаттықтыруды өткізуді қамтамасыз ету;

- жаттығу туралы анықтау және өткізудің жалпы тәртібі;
 - жаттығудың орнату тәртібі және жаттығуға дайындық мерзімдері;
 - әзірленетін негізгі құжаттардың бағыты мен мазмұнын анықтау жаттықтыруды дайындау және өткізу;
 - неғұрлым маңызды құжаттарды әзірлеуге қатысу;
- өз орынбасарларын (көмекшілерін), басшылық штабын және делдалдарды даярлауды жүзеге асыру.

б. жаттығуды өткізу кезінде:

- қарамағындағыларды өздерінің лауазымдық міндеттерін орындауға мақсатты түрде дайындау;
- олардың жұмыс әдістерін бағалау, қабылданған шешімдерді талдау және салыстыру;
- қойылған міндеттердің орындалуын бақылау;
- білім алушылардың іс-әрекеттерін бағалай отырып тексеру.

Орынбасарлары жаттығу жетекшісінің (көмекшілері) міндетті:

- материалдарды әзірлеуге және іс-шараларды өткізуге қатысу жаттығуға дайындық оларға қатысты бөлігінде;
- сәйкесінше өткізу жоспарымен бірге жаттығулар білім алушылардың іс-әрекеттеріне бақылауды жүзеге асыру;
- білім алушылардың қабылдайтын шешімдерін талдауға қатысу;
- жалпы талдау үшін материалды дайындау және жеке талдауларды жүргізу;
- басқа тапсырмаларды орындау және жаттығу жетекшісінің шешімі бойынша.

Басшылық штабы қамтамасыз ететін негізгі орган болып табылады жаттықтыруды дайындау және өткізу. Ол ұйымдық-құқықтық қамтамасыз етілетіндей есеппен құрылады тренингке әдістемелік басшылық жасау және органды даярлауға басқарумен, күштер мен қаражатты, жаттығуға тартылатындарды.

Басшылық штабының негізгі міндеттері болып табылады:

- қажетті құжаттарды әзірлеу;
- делдалдық аппаратты, қатысушыларды (білім алушыларды) даярлауды ұйымдастыру;
- астында ұйымдастыру жаттығуларды өткізу орындарын дайындау;
- іс-қимылдар ұтыс ойынын жүзеге асыру және жағдайды арттыру;
- қатысушылардың (білім алушылардың) қабылданатын шешімдері мен іс-әрекеттерін талдау және бағалау;
- зерттеулер жүргізу;
- талдау материалдарын дайындау.

Басшылық штабының құрылымы, аңқталады жаттығу жетекшісімен қойылған мақсаттарға байланысты.

Басшылық штабының бастығын, әдетте тағайындалады білім беру ұйымы басшысының орынбасарларынаң, оның көмегімен жаттығу жүргізіледі.

Ол міндетті:

- басшылық штабының жұмысына басшылық жасау;

- ұйымдастырады жаттығу құжаттарын дайындау және оларды басшыға бекітуге ұсынуға міндетті;
- жоспардың уақытылы орындалуын бақылау жаттығуларды өткізу;
- оқу-жаттығу барысында штаб мүшелері мен делдалдардың қызметін үйлестіру;
- білім алушылардың шешімдері мен іс-әрекеттеріне талдау және бағалау жүргізу;
- қажет болған жағдайда тренинг жетекшісіне ұсыныстар қою бойынша жаттығуды өткізу тәртібін түзетуге.

жаттығудың ауқымы мен мақсаттарынан байланысты басшылық штабы бастығының орынбасарлары (көмекшілері) тағайындалуы мүмкін. Оларға қызметтік міндеттерінің бағыттары бойынша міндеттер жүктеледі. жаттығу жоспары шеңберіндегі іс-шаралар.

Бастапқы деректерге сәйкес және жаттығу жетекшісінің нұсқауларымен тәртібін айқындайтын құжаттарды әзірлеу жүзеге асырылады дайындау және өткізу жаттығулар. Олар ұйымдық құжаттар мен құжаттарға бөлінеді, олар туралы қамқорлықсыз жаттығуларды өткізу.

Ұйымдастырушылық және қамтамасыз етушілер құжаттар бекітілген жаттығу жетекшісін күтуде, құжаттар, қолдары қойылады басшылықтың штаб бастығы тағайындайды.

Ұйымдастырушылық құжаттарға мыналар жатады:

- бұйрық ұйым туралы (өкім) жаттықтыруды дайындау және өткізу;
- ұйымдастырушылық нұсқаулар әкімшіліктерге, педагогтарға жаттығуға дайындық бойынша.

Туралы құжаттарға жаттығуды өткізуді қамтамасыз етушілерге мыналар жатады:

- жоспар жаттығуларды өткізу;
- өткізу материалдары және әкімшілікпен жүргізілетін инструктивтік сабақтардың, штабпен, делдалдармен, сызба оқу нүктелерін, күштер мен құралдарды орналастыруды, өткізуді тәжірибелік іс-шаралар және т.б.;
- өткізу кезіндегі қауіпсіздік шаралары жөніндегі нұсқаулық тәжірибелік іс-шаралар.

Бұйрық (өкім) жаттықтыруды дайындау және өткізу туралы және екі аптадан кешіктірмей салынады оның басталуына дейін.

Онда мыналар көрсетіледі: тақырыбы, өткізу мерзімі, қатысушылар құрамы, басқару аппаратының құрамы, міндеттері жеке тұлғаларға тренингті дайындау және басқа мәселелер бойынша.

Жоспар жаттығуларды өткізу бұл білім беру мәселелерін пысықтаудың реттілігін белгілейтін негізгі құжат болып табылады.

Өткізу тәртібі егжей-тегжейлі кесте түрінде кезең-кезеңімен баяндалады. Әрбір кезеңде оқу үдерістері анықталады. сұрақтар, әрекеттер басшылар мен білім алушылардың.

Өткізу жоспары жаттығулар кешіктірмей бекітілуі керек жаттығудың басталуына екі апта қалғанда.

Жоспарды әзірлеу кезінде оқу мәселелерін пысықтауға уақытты дұрыс бөлу керек. Ең алдымен, жоспардағы жекелеген іс-шараларды орындауға жоспарланған уақытты басшылыққа алу қажеткүжаттар бойынша төтенше жағдайлар бойынша және азаматтық қорғау.

Қатысушыларды (тындаушыларды) оқыту - бұл жағдайды қамтамасыз етуге бағытталған іс-шаралар кешені жаттығу мақсаттарына жаяу жету.

Ол алдын ала, өздігінен жүзеге асырылады ықыласпен, сынып сағаттары барысында, сондай-ақ қосымша сабақтарда, сәйкес келмейтін кезеңде өткізілетін жаттығуға бірыңғай дайындық.

Даярлаудың мақсаты облыстағы нормативтік құжаттарды зерделеуден тұрады азаматтық қорғаныс және халықты одан қорғау төтенше жағдайлар, су объектілеріндегі өрт қауіпсіздігі мен адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету, қауіп төнген немесе туындаған кездегі іс-қимыл алгоритмдері төтенше жағдайлар табиғи және техногендік сипаттағы, терроризмге қарсы қауіп төнген жағдайда.

Қатысушыларға (білім алушыларға) міндетті түрде орындалған кезде қауіпсіздік талаптары жеткізіледі оқу-жаттығу жаттығулары барысындағы іс-шаралар.

Жаттығуды өткізу сапасы көп жағдайда орындарды дайындауға байланысты оны өткізу.

Орындарды дайындау кезінде жаттығуларды өткізу тестілеуге ерекше көңіл бөлінеді құлақтандыру жүйелерінің жай-күйіне, байланыс құралдары, эвакуациялау маршруттарының қауіпсіздігі, эвакуациялық кіреберістердің қосалқы кілттерінің болуы және жарамдылығы өрт сөндіру құралдарының, эвакуациялық шығу жолындағы жарық көрсеткіштерінің және эвакуация бағыты бойынша қозғалыс көрсеткіштерінің болуы.

Дайындық міндетті түрде адамдардың өмірі мен денсаулығына қауіп-қатерді, материалдық және қоршаған ортаға зиян келтіруді, өндірістік қызметтің бұзылуын болдырмайтын іс-шараларды қамтиды.

Оқу мекемелерінде оқытудың, халықты іс-әрекеттерге дайындауда төтенше жағдайларда және оқу жаттығулар мен жаттығуларды өткізудің Үлгілік жоспары

1. Жалпы ережелер

1. Осы Оқыту жоспары, халықты іс-әрекеттерге дайындау төтенше жағдайларда және оқу орындарында жаттығулар мен жаттығулар өткізу (бұдан әрі – Жоспар) "Азаматтық қорғау туралы" 2014 жылғы 11 сәуірдегі Қазақстан Республикасы Заңының 12–бабы 1-тармағының 70-13) тармақшасына және Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2020 жылғы 2 шілдедегі № 494 бұйрығына сәйкес әзірленген. ақпараттандыру, білімді насихаттау, халықты

және мамандарды азаматтық қорғау саласында оқыту қағидаларын бекіту туралы" (бұдан әрі - Бұйрық).

2. Азаматтық қорғау саласында ақпараттандыру, білімді насихаттау, халықты оқыту іс-әрекеттің білімі мен дағдыларын игеру мақсатында жүзеге асырылады төтенше жағдайларда өзін-өзі құтқарудың негізгі тәсілдері мен тәсілдерін меңгеру және өзара көмек, халық арасындағы ықтимал шығындарды барынша азайту және материалдық залал шығынын азайту.

3. Азаматтық қорғау саласында халықты оқытуда дәріс, семинар, сыныптық-топтық сабақтар, объектілік машықтанулар, оқу-жаттығулар сияқты оқытудың теориялық және практикалық нысандары кешенді түрде пайдаланыланып және интерактивті сабақтар жүргізу.

2. Білім беру мекемелерінде қызметкерлерді оқыту

4. Білім беру мекемелерінде оқу-жаттығулар мен жаттығуларды оқу бағдарламасына сәйкес, сондай-ақ бұйрықта көзделген ережелер арқылы қызметкерлерді оқыту жүзеге асырылады.

5. Қызметкерлерді оқыту білім беру мекемелерінің уәкілетті органның аумақтық бөлімшелерінде немесе уәкілетті орган ведомствосының ұйымдары мен оқу орындарында оқудан өткен азаматтық қорғаныс бойынша сабақтар топтарының жетекшілері жүргізеді, белгіленген мерзімдермен және тиісті сертификаттары барлар.

6. Теориялық материал білім алушының тәжірибелік тәсілдері мен іс-әрекеттерін дұрыс және нақты орындауы үшін ең аз көлемде оқытылады. Бұл ретте заманауи оқу бағдарламалары, бейнефильмдер, слайдтар, плакаттар және басқа да көрнекі құралдар қолданылады.

7. Сабақтар жұмыс уақытында оқу орындарында келесі көлемде өткізіледі оқу бағдарламасына сәйкес және оқу үдерісін қамтамасыз ету үшін оқу жабдықтары мен құралдарын барынша пайдалану.

8. Ұйымның сұрау салуы бойынша уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелері қызметкерлермен көшпелі сабақтар ұйымдастыруы мүмкін білім беру мекемелерінің және білім алушылар белгілі бір тақырыптар бойынша.

9. Қызметкерлер білім беру мекемелерінің, сондай-ақ дайындықтан өтуі мүмкін ұйымдарда және білім беру мекемелерінің уәкілетті органның және басқа да мамандандырылған оқу орталықтарының келісім-шарт негізінде.

10. Сабақтардың кестеге сәйкес өткізілуін және оларға білім алушылардың қатысуын әрбір оқу тобына жүргізілетін осы Жоспарға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өткізілген сабақтарды есепке алу журналында сабақ жетекшісі жүзеге асырады. Өткізілген сабақтарды есепке алу журналдары сақталады білім беру мекемелерінің оқу аяқталғаннан кейін бір жыл ішінде.

11. Сабақ жетекшілерін оқытуға арналған сабақтарды ұйымдастырған кезде сабақтың максималды орындалуын қамтамасыз ету қажет. оқу жабдықтарын пайдалану және оқу үдерісін қамтамасыз ету құралдары.

12. Сабақ жетекшілері білім алушылардың жарақаттануын болдырмау шараларын қабылдайды, қажетті қауіпсіздік талаптарын белгілейді кезінде жүгінгенде техникамен, жабдықтармен, құралдарымен және бейнелік қорғаныспен және аспаптармен сабақтарда бұл талаптарды тыңдаушыларға уақытында жеткізу.

3. Білім беру мекемелерінде азаматтық қорғау саласындағы оқу-жаттығулар мен жаттығуларды ұйымдастыру тәртібі

13. Азаматтық қорғау саласында Бұйрық ережелеріне сәйкес іс-әрекет дағдыларын пысықтау және алған білімдерін бекіту үшін азаматтық қорғау саласындағы тұрғындар мен мамандар оқу-жаттығуларға, жаттығуларға және сабақтардың түрлеріне сәйкес жаттығуларға және сабақтарға тартылады.

14. Азаматтық қорғау саласындағы оқу-жаттығулар мен жаттығуларды объектілік деңгейде өткізуге жауапты орындаушылар мыналарды ұсына отыра азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшелеріне ұйымдастырушылық құжаттардың көшірмелерін қоса бере отырып, оларды жүргізу туралы ақпарат береді.

15. Объектілік деңгейдегі оқу-жаттығулар мен жаттығулар бойынша ұйымдастыру құжаттарын ұйым басшылары келісім бойынша әзірлейді және азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті орган ведомствосының аумақтық бөлімшелерімен және оны ұйымның азаматтық қорғаныс бастығы бекітеді.

16. Жаттығулар мен жаттығулардың барлық түрлері келесі мақсаттарда өткізіледі:

- табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың зардаптарын жою, олардың тіршілігін қалпына келтіру және азаматтық қорғанысты жүргізу жөніндегі ұйымдардың басқару органдарының, басшы құрамының, құралымдарының, жұмысшылары мен қызметшілерінің жұмысында жоғары үйлесімділікке қол жеткізу;

- табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларда адамдарды қорғаудың тәсілдері мен жетілдіру;

- табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайларды жою жөніндегі міндеттерді шешуге күштер мен құралдардың әзірлігін тексеру.

4. Білім беру мекемелерінде оқу-жаттығуларды және жаттығуларды өткізуді ұйымдастыруға қойылатын талаптар

17. Ұйымдардың қызметкерлерімен, білім алушылармен, білім беру ұйымдарының мұғалімдерімен, тәрбиешілермен, балалармен және мектепке

дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарындағы қызмет көрсетуші қызметкерлерімен авариялық жағдайлар мен оқиғалар бойынша жаттығулар жүргізіледі.

18. Апаттық жағдайлар мен оқиғалар бойынша жаттығулар тоқсан сайын өткізіледі.

19. Апаттық жағдайлар мен оқиғалар бойынша жаттығуларды өткізу үшін келесі құжаттар әзірленеді:

- ұйым басшысы – азаматтық қорғаныс бастығының бұйрығы авариялық жағдайлар мен оқиғалар бойынша оқытуды дайындау және өткізу туралы;

- негізгі жоспар 2-қосымшаға сәйкес және оқиға нысананы, авариялық жағдайлар жоспары бойынша өткізу;

20. Авариялық жағдайлар мен оқиғалар бойынша оқу-жаттығу аяқталғаннан кейін өткізілген іс-шаралар туралы қорытындылары бар есеп жасалады (еркін нысанда).

21. Төтенше жағдайлар кезінде мүмкін болатын кіріспе жағдайлардың элементтерін пысықтауға арналған объектілік дайындық (бұдан әрі – объектілік дайындық) - бұл ұйымдастыруда жеңілдетілген, орындалған іс-шаралар көлемінде және кешенді жаттығулардың уақытында қысқартылған.

22. Объектілік жаттығулар жоғары және орта арнаулы оқу орындарында – 3 жылда 1 рет кезеңділікпен өткізіледі.

23. Объектілік жаттығуларды өткізу үшін келесі құжаттар әзірленеді:

- ұйым басшысы – азаматтық қорғаныс бастығының бұйрығы объектілік жаттықтыруды дайындау және өткізу туралы;

- осы жоспарға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша объектілік жаттықтыруды дайындаудың күнтізбелік жоспары;

- 4-қосымшаға сәйкес нысан бойынша объектілік жаттықтыруды өткізу жоспары осы жоспарға.

24. Объектілік жаттығу аяқталғаннан кейін қорытындылары бар есеп құрастырылады, өткізілген іс-шаралар туралы (еркін нысанда).

25. Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығулар ұйымдардың қызметкерлерімен, білім беру ұйымдарының білім алушыларымен және мұғалімдерімен, тәрбиешілермен, балалармен және мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдарындағы қызмет көрсетуші қызметкерлерімен жүргізіледі.

26. Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығулар тоқсан сайын жүргізіледі.

27. Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды дайындау және өткізу үшін оқу-жаттығу жетекшісі мен оның орынбасарлары тағайындалады, сондай-ақ оқу-жаттығу басшылығының штабы құрылады.

28. Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды жүргізу үшін келесі құжаттар әзірленеді:

- білім беру ұйымы басшысының – азаматтық қорғаныс бастығының бұйрығы;

- осы жоспарға 5-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды дайындау және өткізу жоспары.

«БЕКІТЕМІН»

Басшы

(ұйымның атауы)

Т.А.Ә.

(қолы)

"__" _____ 20__ қ.

ЖУРНАЛ

20__ жылға өткізілген сабақтардың есебі

(топтың нөмірі, атауы)

Топ жетекшісі _____
(лауазымы) (қолы) (Т.А.Ә.)

№ р/с	Т.А.Ә.	Күні және нөмірле р тақыры птар	Атауы тақырыптар	Саны саны сағат	Қатысу күні	Қолы сабақтар жетекшісінің

"Бекітемін"
Жаттығу жетекшісі

Т.А.Ә.

(қолы)

"__" _____ 20__ қ.

Авариялық жағдайлар мен оқиғалар бойынша жаттықтыруды жүргізу бойынша
ЖОСПАР

1. Тақырып:

2. Оқу-әдістемелік мақсаттар:

- басшы құрам үшін: _____

- жұмысшылар, қызметшілер үшін, білім алушылардың, құралымдарға кірмейтін:

- өндірісте және қызмет көрсету саласында жұмыс істемейтін тұрғындар үшін:

3. Өткізу уақыты: _____

4. Қатысушылардың құрамы:

5. Бастапқы жағдай: _____

Жаттығу барысы

Уақыт	Оқу-әдістемелік сұрақтар	Жағдай (кіріспелердің сипаты)	Әрекеттер басшының	Әрекеттер білім алушылардың

Жаттығуға басшылық ету штабының бастығы _____

(ұйымның атауы)

Т.А.Ә.

(қолы)

"Бекітемін"
Жаттығу жетекшісі

Т.А.Ә.

(қолы)

"__" __ 20__ қ.

Объектілік жаттықтыруды өткізу бойынша
ЖОСПАР

(ұйымның атауы)

Тақырып: _____

Оқу мақсаттары:

басшы құрам үшін: _____

құралымдардың командирлері мен жеке құрамы үшін:

құралымдарға кірмейтін жұмысшылар мен қызметшілер үшін:

Уақыты: күнтізбелік мерзімдер және жалпы ұзақтығы

Қатысушылардың құрамы: _____

Жаттығудың түпкі ойы _____

Жаттығу кезеңдері, оқу сұрақтары және әрқайсысының жаттығу уақыты оның ішінде: _____

Жаттығу барысы.

Уақыт	Оқу-әдістемелік сұрақтар	Жағдай (кіріспелердің сипаты)	Әрекеттер басшының	Әрекеттер білім алушылардың

Бірінші кезең: (кезеңнің атауы, оның мазмұны, оқу мақсаты, уақыты)

Екінші және одан кейінгі кезеңдер.

Жаттығуларды талдау.

Жаттығуға басшылық ету штабының

бастығы _____

(ұйымның атауы)

Т.А.Ә.

(қолы)

"Бекітемін"
Жаттығу жетекшісі

Т.А.Ә.

(қолы)

"__" _____ 20__ қ.

КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАР объектілік жаттықтыруды дайындау бойынша

(ұйымның атауы)

№ р/с	Атауы іс-шаралар	Мерзім орындалуы	Жауапты дық орындаушы	Туралы белгі Жылыыполне ҒЗИ
-------	------------------	------------------	-----------------------	-----------------------------

			және	
	<p>Жаттықтырушылық басшылықты және органдарды дайындау басқарманың</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Басшылық құжаттарды және оқу үдерісін зерделеу-әдістемелік әдебиеттер. 2. Объектілік жаттығуларды өткізу. 3. Ауданды барлауды жүргізу. 4. Объектілік жаттықтыру бойынша құжаттарды әзірлеу. 			
	<p>Құралымдарды дайындау</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жаттығу барысында пысықталуға тиіс мәселелерді зерделеу: - құрамалардың командирлерімен; - жеке құраммен. 2. Қауіпсіздік шаралары бойынша нұсқаулықтарды зерделеу және т.б. 			
	<p>Құрамына кірмейтін жұмысшылар мен қызметшілерді даярлау құралымдардың құрамы</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жаттығу барысында пысықталуға тиіс мәселелерді зерделеу. 2. Нормативтерді тапсыру. 3. Қауіпсіздік шаралары бойынша нұсқаулықтарды зерделеу және т.б. 			
	<p>Жақын маңда тұратын тұрғындарды даярлау әлеуетті қауіпті объектінің</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Құлақтандыру мәселелерін пысықтау. 2. Жаттығу барысында пысықталуға тиіс мәселелерді зерделеу. 3. Қауіпсіздік шаралары бойынша нұсқаулықтарды зерделеу. 			
	<p>Материалдық-техникалық қамтамасыз ету бойынша іс-шаралар және медициналық қамтамасыз ету</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Жаттығуға қатысушыларды азық-түлікпен, сумен, ең қажетті заттармен қамтамасыз ету. 2. Жанар-жағармай материалдарымен қамтамасыз ету материалдармен қамтамасыз ету. 3. Қосалқы бөлшектермен қамтамасыз ету және ұйымдастыру техникаға техникалық қызмет көрсету. 4. Жаттығуға қатысушыларды алғашқы медициналық көмек 			

көрсету құралдарымен және дәрі-дәрмектермен және т.б. қамтамасыз ету.			
---	--	--	--

Жаттығуға басшылық ету штабының бастығы _____

(ұйымның атауы)

Т.А.Ә.

(қолы)

"Бекітемін"
Жаттығу жетекшісі

Т.А.Ә.

(қолы)

"__" _____ 20__ қ.

Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды дайындау және өткізу бойынша ЖОСПАР

Тақырыбы: "Оқытушылар мен оқушылар құрамының іс-әрекеттері өрт шыққан кезде _____".

Оқу мақсаттары:

Жалпы – оқу орнының өрт болған жағдайда азаматтық қорғаныс шараларын орындауға дайындығын тексеру _____.

Басшылық, оқытушылар құрамы (тәрбиешілер) үшін – өрт шыққан жағдайда азаматтық қорғау іс-шараларын ұйымдастыру мен өткізуде тәжірибелік дағдыларды меңгеру. _____.

оқушыларға оқыта отырып оқушылар (балалар) – мектепте өрт шыққан жағдайда сауатты іс-әрекет және дұрыс мінез-құлық дағдыларын дамыту.

Уақыт өткізу мерзімдері: _____.

Өткізілетін орны: мектеп ғимараты мен аумағы.

Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуға қатысушылар: басшылық, оқытушылар құрамы, білім алушылар (тәрбиешілер, балалар).

Тәрбиелік сұрақ: педагогтардың тәжірибелік іс-әрекеттері және өрт шыққан кезде өрт сөндірушілердің _____.

Материалдық қамтамасыз ету және әдебиет:

Өрт туындаған кездегі тұрғындардың іс-әрекеттері туралы жадынамалар, буклеттер.

Шұғыл эвакуациялау жоспар-сызбасы білім алушылардың ғимараттан (балалардың).

Ғимарат жанындағы қауіпсіз аумақтың жоспар-сызбасы.

Хабарландырудың техникалық құралдары.

Азаматтық қорғау құралымдарын жарақтандыру құралдары.

Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды өткізу тәртібі

Әрекеттер басшының	Оқытушылардың (сыныптардың) іс-әрекеттері басшылардың, жылыүміткерлердің)	Білім алушылардың іс-әрекеттері (детей)
1	2	3
Дайындық кезеңі		
Жиналыста басшылық пен оқытушылар құрамына (тәрбиешілерге) дайындық және оны өткізу туралы бұйрық жеткізіледі жаттығулар.	Сынып жетекшілері (тәрбиешілер) оқушыларды (балаларды) ғимараттан, іргелес қауіпсіз аумақтағы сыныптардың (топтардың) орналасқан жерінен эвакуациялау жоспарын нақтылайды. Сынып жетекшісі (Тәрбиеші) _____ өз сыныбын _____ (тобын) дайындайды және барлық тартылған мұғалімдердің жеке құрамына жаттығу кезінде оқушылардың (балалардың) әрекеттерін көрсетеді.	Мектепте өрт шыққан жағдайда тұрғындардың іс-әрекеттері туралы жадынамалар, буклеттер зерделенеді. Мектеп ғимаратынан қозғалыс бағытын, мектеп аумағында сыныптың орналасқан жерін көрсетіңіз. Өзара көмек көрсетуді үйренеді. Мақта-дәке таңғыштары ықтимал пайдалану үшін дайындалады (дайындалады).
Басшылық, делдалдар тренингтердің өткізілуін бақылайды білім алушылармен, оларды жүзеге асыруда тәжірибелік көмек көрсетеді.	Сынып жетекшілері (тәрбиешілер) тәжірибелік жаттығуларды тақ сағаттарда (үзіліс) өткізеді, әр жаттығуға бәсекеге қабілеттілік рухы мен ойын элементтерін енгізе отырып, іс-әрекеттердің орындалуын қамтамасыз етеді. білім алушылардың саналы, сауатты болды.	Өрт кезіндегі іс-қимылдарды пысықтауға қатысады (сынып, топ құрамында).
Штаб бастығы азаматтық қорғаныс құрамаларының командирлерімен құрамалардың жұмысқа дайындығының жай-күйін нақтылайды	Құтқару тобының, санитарлық бекеттің, өрт сөндіру бөлімінің, қоғамдық тәртіпті қорғау тобының командирлері жеке құрамды, функционалдық	

<p>өрттің салдарын жою бойынша.</p>	<p>міндеттерді, жабдықтау тәртібін нақтылайды, тәжірибелік сабақтар өткізеді адамдарды құтқару, өртті сөндіру, зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша.</p>	
<p>Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығулар кезінде оқытушылар құрамымен білім алушылардың тәжірибелік іс-әрекеттері</p>		
<p>Сабақтар басталмас бұрын білім беру ұйымының басшысы басшылық және оқытушылар құрамының жиналысында жауапты тұлғаларды (қысқаша) өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды өткізуге дайындығы туралы тыңдайды, белгіленген сигналдың орындалу уақыты мен тәртібін нақтылайды. өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығулардың тәжірибелік бөлімі, делдалдар мен басшылық құрамның орындарын анықтайды.</p>	<p>Бірінші сабақты жүргізетін барлық оқытушылар (тәрбиешілер) қысқаша еске салады білім алушыларға өрттің шығуы туралы, оқытушылардың осы сигнал бойынша іс-әрекеттері туралы, ғимараттан шыққаннан кейін жиналатын орын туралы белгіленген сигнал. Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды жүргізу кезінде қауіпсіздік шараларын сақтауға назар аударылады.</p>	<p>Әрқайсысы білім алушыларға (бала) мақта-дәке таңғышын ықтимал пайдалану үшін алдын ала дайындап, қалтасына салады.</p>
<p>Сабақ аяқталуға 2-3 минут қалғанда үлкен үзіліс алдында өрттің шығуы туралы белгіленген белгі беріледі.</p>	<p>Сабақ жүргізетін оқытушылар (тәрбиешілер) "Өртті" жариялайды.</p>	<p>білім алушыларға (балалар) мақта-дәке таңғышын киіп, бұйрық бойынша сыныптан шығуға дайын.</p>
<p>Басшылық құрам оқытушылардың іс-әрекеттерін бақылайды және білім алушылардың (тәрбиешілер мен балалар).</p>	<p>Оқытушылар (тәрбиешілер) "Эвакуация" командасын береді. Сынып оқытушылары (топ балалары) белгіленген қауіпсіз орынға отырғаннан кейін мұғалім сынып журналы арқылы қол жетімділігін тексереді білім алушылардың, нәтиже директорға баяндалады. Азаматтық қорғаныс бөлімшелерінің командирлері адамдар ғимараттан шыққаннан кейін бөлімшелердің жеке құрамының жиналғаны</p>	<p>Білім алушылар (балалар) ұйымдасқан түрде, дүрбелең тудырмай, мұғалімнің (тәрбиешінің) басшылығымен ғимараттан тез шығып, іргелес қауіпсіз аумақта сынып үшін белгіленген орынды алады. Қажет болса, зардап шеккендерге көмек көрсетіледі. Азаматтық қорғау бөлімшелерінің жеке құрамы ғимаратта қалған адамдарды құтқаруға, өртті ауыздықтауға, зардап шеккендерге алғашқы</p>

	туралы хабарлайды, штаб бастығы арқылы оларды жабдықтайды және ғимаратта қалған адамдарды құтқаруды, өртті сөндіруді, зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсетуді, қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етуді ұйымдастырады. .	медициналық көмек көрсетуге, қоғамдық тәртіпті сақтауға қатысады. Өрт сөндіру бөлімшелерінің бірі жалпы электр қосқышын өшіреді.
Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығудың қорытындысын шығару		
Мектеп директоры тұрақты жиналыста құрамның орынбасарларын, делдалдарын тыңдайды (қысқаша), өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығулардың қорытындысын шығарады, оқытушылардың іс-әрекеттерін талдайды және білім алушылардың (тәрбиешілер мен балалар), анықталған кемшіліктерді жою бойынша ұсыныстар береді, мұғалімдердің уақытын анықтайды жеке талдау жүргізу.	Оқытушылар (тәрбиешілер) жиналыста өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды қорытындылай келе, олардың іс-әрекеттерінің бағасы, анықталған кемшіліктер нақтыланады, оларды жою жолдары анықталады, сыныптарда (топтарда) жеке талдау жүргізу үшін материалдар дайындалады.	
Азаматтық қорғаныс бастығы – білім беру ұйымының басшысы аудандық (қалалық) төтенше жағдайлар бөліміне өрт болған жағдайда жүргізілген эвакуациялық дайындық туралы есепті (хабарламаны) ұсынады.	Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды жүргізетін оқытушылар (тәрбиешілер) директор белгілеген уақытта жеке талдау жүргізеді. оқытушыларға (балалар).	Білім алушылар (балалар) өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығу кезінде жіберген қателіктерін түсінеді және келесі жаттығу кезінде оларды түзетеді.

Жаттығуға басшылық ету штабының
бастығы _____

(ұйымның атауы)

(Т.А.Ә.)

(қолы)

**Жалпы сейсмикалық оқытуды жүргізу
ЖОСПАРЫ**

(ұйымның атауы)

Тақырыбы: "Басшы құрамның іс-қимылы, оқытушылар құрамының және жер сілкінісі кезінде қызметшілердің (ұйымның атауы)".

Оқу мақсаттары:

Жалпы – дайындығын тексеру (атауы ұйымдарға) жер сілкінісі кезінде қорғаныс шараларын жүзеге асыру.

Басшылық құрам үшін – тәжірибелік дағдыларды меңгеру жер сілкінісі кезінде қорғау шараларын ұйымдастыру және жүргізу.

Құралымдардың жеке құрамы үшін – хабарлау, жинау, жабдықтау және құтқару жұмыстарына дайындық бойынша тәжірибелік дағдыларды жетілдіру.

Жұмысшылар мен қызметкерлер үшін – тәжірибелік дағдыларды дамыту іс-әрекеттердің және жер сілкінісі кезінде дұрыс мінез-құлық.

Уақыты: ұйым басшысының шешімі бойынша.

Өткізілетін орны: өндірістік және басқарушылық ғимараттар, құрылыстар, ұйым аумағы.

Сейсмикалық жаттығуларға қатысушылар: ұйымның барлық ұжымы.

Оқу сұрағы: басшылық құрамның тәжірибелік іс-әрекеттері, жұмысшылар мен қызметшілер (ұйымның атауы) жұмыс орындарында болған кезде жер сілкінісі кезінде.

Материалдық қамтамасыз ету және әдебиет:

1. Жер сілкінісі кезіндегі төтенше жағдайлардан қорғау жоспары (ұйымның атауы).
2. Шенеуніктердің жер сілкінісінен кейінгі іс-қимыл жоспарлары.
3. Ғимараттардың ықтимал жай-күйінің, жер сілкінісінен кейінгі ықтимал шығындар мен күтілетін шығындардың кестесі.
4. Жұмыс істейтін персоналды шұғыл эвакуациялаудың жоспар-схемалары.
5. Ұйымның қауіпсіз аумағына қатысты жоспар-схемалар.

Жаттығуға басшылық ету штабының бастығы _____
(ұйымның атауы)

Т.А.Ә.

(қолы)

Ұйымда жалпы сейсмикалық оқытуды жүргізу тәртібі.

Әрекеттер басшының	Құрылымдық бөлімшелер басшыларының іс- қимылы,	Әрекеттер қызметшілердің
1	2	3
Басшылық құрамның, жұмысшылар мен қызметкерлердің тәжірибелік іс-әрекеттері.		
Тренинг өткізілетін күні ұйым басшысы басшылық құрамның	Құрылымдық бөлімшелердің басшылары жұмыс	Бригадирлер немесе басқа қарапайым басшыдан жұмысқа дайындық туралы ескерту алғаннан кейін

<p>отырысында құрылымдық бөлімшелердің басшыларын тыңдайды бөлімшелердің сейсмостұрақтандыруды жүргізуге дайындығы туралы, жер сілкінісінің басталғаны туралы ұйымда белгіленген сигналды жеткізу уақытын, тәртібін анықтайды, оның орынбасарлары мен делдалдарына орындарды нақтылайды. Белгіленген уақытта жер сілкінісінің басталғаны туралы белгі беріледі, басшының орынбасарлары құрылымдық бөлімшелер басшыларының, жұмысшылар мен қызметкерлердің іс-әрекеттерін бақылайды.</p>	<p>орындарына келген соң, арқылы оқытушылардың еске салады білім алушыларға жер сілкінісінің басталғаны туралы белгіленген сигнал, іс-әрекет тәртібі оқытушылардың, білім алушылардың қауіпсіздік шараларын сақтау қажеттілігі туралы хабардар етеді. Орынбасарының ұйым басшысының ители ұйымда орнатылған сигнал берілгенге дейін бірнеше минут бұрын олар келеді сыныптар. Дыбыстық (немесе басқа орнатылған сигналдар) қосылады. Құрылымдық бөлімшелердің басшылары хабарлайды: "Жер сілкінісі! Ғимараттан шұғыл түрде шығыңыз!" (1-2 қабат үшін), "Жер сілкінісі! Қауіпсіз орындарды ал!" (қалғандары үшін), жер асты дүмпулері аяқталғаннан кейін: "Барлығы ғимараттан шұғыл түрде шығады!", құрылымдық бөлімшелердің басшылары адамдарды ғимараттан шығаруды ұйымдастырады, жиналыс өтетін жерде адамдардың бар-жоғын тексереді және нәтижелері туралы хабарлайды. ұйым басшылығына (азаматтық қорғаныс штабының бастығына).</p>	<p>сейсмостұрақтыланулар әрбір жұмысшы мен жұмысшы жер асты дүмпулері кезеңінде салыстырмалы түрде қауіпсіз баспана орнын анықтайды, негізгі (апаттық) шығуға ең қысқа жолды белгілейді және ықтимал пайдалануға дайындайды жеке қорғаныс құралдары (мақта-дәке таңғышын немесе шаңға қарсы матадан жасалған масканы қалтасына салады. Жұмысшылар мен қызметшілер: -1-2 қабаттар – ғимараттан негізгі (қосалқы) шығу жолдары арқылы шығып, алаңға (орынға) қарай жүріңіз. адамдарды жинау. Егер (уақыттың аздығын ескере отырып – 15-20 секунд.) олар жер асты дүмпулері кезінде ғимараттан қашып үлгермесе, онда олар салыстырмалы түрде қауіпсіз орындарды алады, содан кейін ғимараттан тез шығады - жоғарғы қабаттар – біріншіден, бірінші итеру салыстырмалы түрде қауіпсіз орындарды алады, ал итеру аяқталғаннан кейін олар ғимараттан тез шығып, адамдар жиналатын жерге барады, қажет болған жағдайда зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсетіледі.</p>
<p>Азаматтық қорғаныс штабының бастығы құрамаларды</p>	<p>Бөлімшелердің командирлері жеке құрамның жиналғаны туралы хабарлайды,</p>	<p>Бөлімшелердің жеке құрамы алдын ала белгіленген орындарға келеді, құрал-жабдықтар алады (қажет болған</p>

дайындыққа келтіру туралы бұйрық береді.	олардың бар-жоғын тексереді, (қажет болған жағдайда) жеке құрамды жабдықтайды және азаматтық қорғаныс штабының бастығына құтқаруға дайын екендігі туралы хабарлайды ғимаратта қалған адамдар, өртті сөндіру, зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету, қоғамдық тәртіпті сақтау.	жағдайда), құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды жүргізуге дайын.
--	--	--

Қорытындыларды шығару сейсмотұрақтыланулар

Жиналыста басшы өзінің орынбасарларын, делдалдарды, құрылымдық бөлімшелердің басшыларын тыңдайды, жалпы сейсмикалық жаттығулардың қорытындысын шығарады, басшылық құрамның, жұмысшылар мен қызметкерлердің іс-әрекеттерін талдайды, анықталған кемшіліктерді жою туралы нұсқаулар береді, басшыларға жеке талдау, қосымша сабақтар, жеке сейсмикалық жаттығулар өткізуге уақытты белгілейді. .	Құрылымдық бөлімшелердің басшылары олардың іс-әрекеттері мен бағыныштыларының іс-әрекеттерін бағалауды, анықталған кемшіліктерді нақтылайды, оларды жою жолдарын белгілейді, өз шеберханаларында жеке талдау жүргізу үшін материалдар дайындайды. Ұйым басшысы белгілеген уақытта жұмысшылармен және жұмысшылармен жүргізілген сейсмикалық жаттығулардың қорытындылары шығарылады. Қажет болған жағдайда қосымша сабақтар, жеке сейсмикалық жаттығулар өткізіледі. Қорытындыларды шығаруға ұйым басшысының орынбасарлары, делдалдар қатысады және сөз сөйлейді.	Жұмысшылар мен қызметкерлер жіберілген қателіктерді түсінеді, іс-әрекеттерін нақтылайды, тәжірибе алмасады.
--	---	---

Ұйым басшысы сейсмикалық жаттығулардың нәтижелері бойынша бұйрық шығарады, аудандық төтенше жағдайлар бөліміне (басқармасына) және жоғары тұрған

басқару органына жүргізілген жұмыс туралы есеп (хабарлама) ұсынады.
сейсмотұрақтыланулар.

Жаттығуға басшылық ету штабының бастығы _____
(ұйымның атауы)

Т.А.Ә.

(қолы)

"Бекітемін"
Жаттығу жетекшісі

Т.А.Ә.
(болған жағдайда)

(қолы)
" ____ " _____ 20 ____ қ.

КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАР

селге қарсы жаттығуларды дайындау және өткізу бойынша

№	Іс-шаралар	Мерзім орындалуы	Орындалуын бақылау	Жауапты орындаушылар
1.	Жұмыс орнын, жылжыту бағыттарын, жұмыс учаскесін барлау.			
2.	Жаттығуларды өткізуге арналған құжаттарды әзірлеу.			
3.	Жаттығуға тартылған құрамалардың командирлеріне оқу-жаттығуды өткізу туралы бұйрықты тапсыру.			
4.	Жаттығуға тартылған авариялық-құтқару қызметтері мен құралымдарының командирлерімен нұсқаушы-әдістемелік сабақ өткізу.			
5.	Білім алушыларды жаттығуға дайындау: техника мен мүлікті әзірлікке келтіру; халықты жинау пункттерін әзірлікке келтіру; халықты жинау пунктін көрсете отырып, көрнекті жерде көше сызбасының стендін орнату;			

	халық жиналатын орынға бағыттарда белгі-тақтайшаларды ілу.			
6.	Жаттығу өткізу кезеңінде байланысты ұйымдастыру және қоғамдық тәртіпті сақтау.			
7.	Құлақтандыру, көше сигнализациясы аппаратураларының дайындық жағдайын тексеру дауыс зорайтқыштар, жылжымалы хабарлау құралдары.			
8.	Жаттығуды өткізу жоспарын қолданысқа енгізу.			
9.	Тренингке қатысушылардың жалпы құрылымы, тренингті талдау, қорытындылау.			

Оқу-жаттығу штабының бастығы _____

Басқарма (бөлім) бастығы
қаланың (ауданның) төтенше жағдайлары бойынша

Т.А.Ә.

(қолы)

"Бекітемін"
Жаттығу жетекшісі

_____ Т.А.Ә.

(қолы)

"__" _____ 20__ қ.

Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды дайындау және өткізу
ЖОСПАРЫ

Тақырыбы: "Оқытушылар мен оқушылардың құрамының іс-әрекеттері өрт шыққан кезде _____".

Оқу мақсаттары:

Жалпы – оқу орнының өрт болған жағдайда азаматтық қорғаныс шараларын орындауға дайындығын тексеру _____.

Басшы, оқытушылар құрамы (тәрбиешілер) үшін– тәжірибелік дағдыларды меңгеру ұйымдар мен өрт туындаған кезде азаматтық қорғау іс-шараларын жүргізу _____.

Оқушыларды оқыта отырып оқушылар (балалар) – мектепте өрт шыққан жағдайда сауатты іс-әрекет және дұрыс мінез-құлық дағдыларын дамыту.

Уақыт өткізу мерзімдері _____.

Өткізілетін орны – мектеп ғимараты мен аумағы.

Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуға қатысушылар: басшылық, оқытушылар құрамы, туралыоқыта отырып оқушылар (тәрбиешілер, балалар).

Тәрбиелік сұрақ: педагогтардың тәжірибелік іс-әрекеттері және туралы оқыта отырып өрт шыққан кезде өрт сөндірушілердің _____.

Материалдық қамтамасыз ету және әдебиет:

Өрт туындаған кездегі тұрғындардың іс-әрекеттері туралы жадынамалар, буклеттер.

Шұғыл эвакуациялау жоспар-сызбасы туралы оқыта отырып ғимараттан шыққан балаларды (балаларды).

Ғимарат жанындағы қауіпсіз аумақтың жоспар-сызбасы.

Хабарландырудың техникалық құралдары.

Азаматтық қорғау құралымдарын жарақтандыру құралдары.

Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды өткізу тәртібі.

Әрекеттер басшының	Оқытушылардың (сынып жетекшілерінің, тәрбиешілердің) іс-әрекеттері	Әрекеттер білім алушылардың
1	2	3
Дайындық кезеңі		
Жиналыста тренингті дайындау және өткізу туралы бұйрық басшылық пен оқытушылар құрамына (тәрбиешілерге) жеткізіледі.	Сынып жетекшілері (тәрбиешілер) оқушыларды (балаларды) ғимараттан, іргелес қауіпсіз аумақтағы сыныптардың (топтардың) орналасқан жерінен эвакуациялау жоспарын нақтылайды. Сынып жетекшісі (Тәрбиеші) _____ өз сыныбын (тобын) дайындайды және барлық тартылған мұғалімдердің жеке құрамына жаттығу кезінде оқушылардың (балалардың) әрекеттерін көрсетеді.	Мектепте өрт шыққан жағдайда тұрғындардың іс-әрекеттері туралы жадынамалар, буклеттер зерделенеді. Мектеп ғимаратынан қозғалыс бағытын, мектеп аумағында сыныптың орналасқан жерін көрсетіңіз. Өзара көмек көрсетуді үйренеді. Мақта-дәке таңғыштары ықтимал пайдалану үшін дайындалады (дайындалады).
Басшылық, делдалдар оқушылармен жаттығулардың өткізілуін қадағалайды, оларды өткізуге практикалық көмек көрсетеді.	Сынып жетекшілері (тәрбиешілер) практикалық жаттығуларды тақ сағаттарда (үзіліс) өткізеді, әр жаттығуға бәсекеге қабілеттілік рухы мен ойын элементтерін енгізе отырып, оқушылардың іс-әрекеттерінің саналы, сауатты болуын қамтамасыз етеді.	Өрт кезіндегі іс-қимылдарды пысықтауға қатысады (сынып, топ құрамында).

<p>Штаб бастығы азаматтық қорғаныс бөлімшелерінің командирлерімен бөлімшелердің өрттің салдарын жою бойынша жұмысқа дайындығының жай-күйін нақтылайды.</p>	<p>Құтқару тобының, санитарлық бекеттің, өрт сөндіру бөлімінің, қоғамдық тәртіпті қорғау тобының командирлері жеке құрамды, функционалдық міндеттерді, жабдықтау тәртібін нақтылайды, практикалық сабақтар өткізеді. адамдарды құтқару, өртті сөндіру, зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету.</p>	
<p>Оқытушылар құрамы мен студенттердің өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығулар кезіндегі практикалық әрекеттері</p>		
<p>Сабақтар басталмас бұрын білім беру ұйымының басшысы басшылық және оқытушылар құрамының жиналысында жауапты тұлғаларды (қысқаша) өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды өткізуге дайындығы туралы тыңдайды, белгіленген сигналдың орындалу уақыты мен тәртібін нақтылайды. өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығулардың практикалық бөлімі, делдалдар мен басшылық құрамның орындарын анықтайды.</p>	<p>Бірінші сабақты жүргізетін барлық мұғалімдер (тәрбиешілер) оқушыларға өрттің шығуы туралы, осы сигнал бойынша оқушылардың іс-әрекеттері туралы, ғимараттан шыққаннан кейін жиналатын орын туралы белгіленген сигналды қысқаша еске салады. Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды жүргізу кезінде қауіпсіздік шараларын сақтауға назар аударылады.</p>	<p>Әрбір оқушы (бала) мақта-дәке таңғышын пайдалану мүмкіндігіне қарай алдын ала дайындап қояды еев қалта.</p>
<p>Сабақ аяқталуға 2-3 минут қалғанда үлкен үзіліс алдында өрттің шығуы туралы белгіленген белгі беріледі.</p>	<p>Сабақ жүргізетін оқытушылар (тәрбиешілер) "Өртті" жариялайды.</p>	<p>Оқушылар (балалар) бұйрық бойынша сыныптан шығуға дайын мақта-дәке таңғышын киеді.</p>
<p>Басшылық құрам оқытушылар мен оқушылардың (тәрбиешілер мен балалардың) іс-әрекеттерін бақылайды.</p>	<p>Оқытушылар (тәрбиешілер) "Эвакуация" командасын береді. Сынып оқушылары (топ балалары) белгіленген қауіпсіз орынға отырғаннан кейін мұғалім сынып журналы бойынша оқушылардың бар-</p>	<p>Оқушылар (балалар) ұйымдасқан түрде, дүрбелең тудырмай, мұғалімнің (тәрбиешінің) басшылығымен ғимараттан тез шығып, іргелес қауіпсіз аумақта сынып үшін белгіленген орынды алады. Қажет болса, зардап шеккендерге көмек көрсетіледі.</p>

	<p>жоғын тексереді, нәтижесін директорға хабарлайды. Азаматтық қорғаныс бөлімшелерінің командирлері адамдар ғимараттан шыққаннан кейін бөлімшелердің жеке құрамының жиналғанын хабарлайды, арқылы штаб бастығы оларды жабдықтап, ғимаратта қалған адамдарды құтқаруды, өртті сөндіруді, зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсетуді және қоғамдық тәртіпті қамтамасыз етуді ұйымдастырады.</p>	<p>Азаматтық қорғау бөлімшелерінің жеке құрамы ғимаратта қалған адамдарды құтқаруға, өртті ауыздықтауға, алғашқы медициналық көмек көрсетуге қатысады. зардап шеккендерге көмек көрсету, қоғамдық тәртіпті сақтау. Өрт сөндіру бөлімшелерінің бірі жалпы электр қосқышын өшіреді.</p>
<p>Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығудың қорытындысын шығару</p>		
<p>Мектеп директоры тұрақты құрамның жиналысында орынбасарларды, делдалдарды тыңдайды (қысқаша), өрт болған жағдайда эвакуациялық дайындықтың қорытындысын шығарады, мұғалімдер мен оқушылардың (тәрбиешілер мен балалардың) іс-әрекеттерін талдайды, анықталған кемшіліктерді жою бойынша ұсыныстар береді, мұғалімдердің уақытын анықтайды. жеке талдау жүргізу.</p>	<p>Оқытушылар (тәрбиешілер) өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды қорытындылау жөніндегі жиналыста олардың іс-әрекеттерін бағалауды, анықталған кемшіліктерді анықтайды, оларды жою жолдарын анықтайды, сыныптарда (топтарда) жеке талдау жүргізу үшін материал дайындайды. .</p>	
<p>Азаматтық қорғаныс бастығы – білім беру ұйымының басшысы аудандық (қалалық) төтенше жағдайлар бөліміне өрт болған жағдайда жүргізілген эвакуациялық дайындық туралы есепті (хабарламаны) ұсынады.</p>	<p>Өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығуларды жүргізетін оқытушылар (тәрбиешілер) директор белгілеген уақытта оқушылармен (балалармен) жеке талдау жүргізеді.</p>	<p>Оқушылар (балалар) өрт болған жағдайда эвакуациялық жаттығу кезінде жіберген қателіктерін түсінеді және келесі жаттығу кезінде оларды жояды.</p>

Жаттығуға басшылық ету штабының бастығы _____

Т.А.Ә.

(қолы)

Қазақстан Республикасының нормативтік құжаттарында азаматтарды оқыту мақсатында, өткізу жүйесі ұсынылған

Террористік акт қаупі төнген немесе жасалған төтенше жағдайлар кезіндегі білім беру ұйымдары басшыларының, қызметкерлердің және білім алушылардың іс-әрекеттерінің алгоритмі.

Алдын алу шаралары (іс-шаралары).

- ұйым аумағына өткізу режимін күшейту (оның ішінде аудио және бейнебақылау және дабыл жүйелерін орнату арқылы);
- күдікті заттарды табу мақсатында күнделікті аумақты және үй-жайларды аралап, тексеруді жүзеге асыру;
- келіп түсетін мүлікті, тауарларды, жабдықтарды заттардың саны, қаптаманың жай-күйі және т.б. бойынша мұқият тексеруге.;
- қызметкерлерді, әсіресе қауіпсіздік және қауіпсіздік бөлімшелерінде, техникалық қызмет көрсететін персоналды (кезекшілер, жөндеушілер, тазалаушылар және т.б.) мұқият іріктеуді жүргізу.;
- келушілерді, қызметкерлерді және зардап шеккендерді эвакуациялау жоспарын әзірлеу;
- келушілерді құлақтандыру құралдарын дайындау;
- эвакуациялау кезінде объектінің жергілікті күзетінің немесе қауіпсіздік қызметінің міндеттерін анықтау (нақтылау);
- объектінің күзетшілерін немесе қауіпсіздік қызметкерлерін резервті және құқық қорғау органдарын шақыру үшін портативті радиоаппаратурамен қамтамасыз ету;
- объект әкімшілігінің қалауы бойынша жалға берілетін үй-жайлардың жай-күйін және сақталатын тауарлардың номенклатурасын тексеру үшін үй-жайларды (аумақтарды) басқа ұйымдарға жалға беру кезінде әкімшіліктің функцияларын нақты анықтау;
- ұйым қызметкерлерін құқық қорғау органдарымен бірлесіп терроризм жағдайындағы іс-әрекеттер бойынша практикалық сабақтар арқылы оқытуды ұйымдастыру;
- адамдар көп жиналатын орындардан 100 м жақын емес жерде автокөліктерге арналған тұрақ орындарын ұйымдастыру;
- объектіні тексерудің қажетті санын дайындаңыз, онда өрт қауіпті орындар, уақытша сақтау орындарын, қоқыс жәшіктерін, қоқыс жәшіктерін және т.б. бақылау тексерулерінің тәртібі мен мерзімдері көрсетіледі. .т.б.;
- қызметтік үй-жайларды, баспалдақ алаңдарын, техникалық қондырғылар орналасқан үй-жайларды артық заттардан босатуға міндетті;

- ғимараттан қалдықтарды жүйелі түрде шығаруды қамтамасыз ету, аумақты құрылыс ормандары мен металл қоқыстарынан босату;

- контейнер-қоқыс жинағыштарды мүмкіндігінше объект ғимараттарынан тыс жерлерде орнату;

- ұйымның барлық қызметкерлеріне күдікті заттар немесе террористік актінің жасалу қаупінің белгілері анықталған жағдайда белгілі бір органдарға хабарлау қажет телефон нөмірлерін жеткізу;

Жарылғыш құрылғыға ұқсайтын зат табылған жағдайда.

Жарылғыш заттың негізгі белгілері:

- затта штаттық оқ-дәрілерге, дабыл, жарықтандырғыш, оқу-имитациялық құралдарға, пиротехникалық бұйымдарға немесе олардың элементтеріне тән белгілердің болуы;

- табылған заттарда олардың мақсатына немесе конструкциясына (антенналар, сымдар және т.б.) сәйкес келмейтін қолдан жасалған модификациялар мен элементтердің болуы.;

- жұмыс механизмінің дыбысының болуы;

- жанар-жағармай материалдарының немесе еріткіштердің, шығатын түтіннің өткір иісі;

Әрекеттер:

1. Табылған күдікті затқа жақындауға, ұстауға, қозғалтуға болмайды.

2. Радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы телефонды пайдаланудан бас тарту.

3. Күдікті заттың табылғаны туралы 102 телефонына дереу хабарлаңыз.

4. Заттың табылған уақыты мен орнын жазып алыңыз.

5. Адамдардан кемінде 100 м радиустағы қауіпті аймақты босатыңыз.

6. Мүмкіндігінше сақтық шараларын сақтай отырып, күдікті затты және қауіпті аумақты күзетуді қамтамасыз ету.

7. Оқушылар мен қызметкерлерді мекеме ғимаратынан шұғыл эвакуациялауды ұйымдастырыңыз, дүрбелең туғызбау үшін, жарылыс қаупі туралы.

8. Құқық қорғау органдарының өкілдері келген кезде олардың нұсқауы бойынша әрекет ету.

Жазбаша қорқытуды алған кезде.

Әрекеттер:

1. Құжатты таза полиэтилен пакетке және қатты қалтаға салыңыз;

2. Онда саусақ іздерін қалдырмаңыз;

3. Құжаттың мазмұнымен таныс тұлғалар шеңберін кеңейтпеңіз;

4. Құжатты тігуге, желімдеуге, майыстыруға және мыжуға, оған жазба жасауға болмайды.

5. Күдікті заттың табылғаны туралы 102 телефонына дереу хабарлаңыз.

6. Құқық қорғау органдарының өкілдері келгеннен кейін олардың нұсқауы бойынша әрекет ету

II. Телефон арқылы террористік актінің жасалу қаупі туралы хабарлама түскен кезде.

Әрекеттер:

1. Үзіліссіз сөйлеушінің, дүрбелеңге түспей, болжамды террористті тыңдап, қоңыраудың сипаты туралы мүмкіндігінше көбірек ақпарат алуға тырысыңыз.

2. Әңгімені сөзбе-сөз есте сақтауға және оны қағазға түсіруге тырысыңыз; әңгімелесу барысында қоңырау шалушының жынысын, шамамен жасын, сөйлеу ерекшеліктерін белгілеңіз (дауыс, сөйлеу қарқыны, айтылу, сөйлеу мәнері және т.б.); дыбыстық фонға назар аударыңыз (шу, дыбыстар, дауыстар); қоңыраудың сипатын анықтау (қалалық немесе қала аралық); сөйлесудің нақты басталу уақытын және оның ұзақтығын жазып алыңыз; телефоныңызда нөмірді анықтайтын құрылғы болса, анықталған нөмірді жазып алыңыз.

3. Әңгіме аяқталғаннан кейін байланысты үзбеуге.

4. Түскен телефон қоңырауы туралы құқық қорғау органдарына дереу хабарлаңыз.

5. Қажет болған жағдайда мекемеден шұғыл эвакуациялау жоспарына сәйкес оқушылар мен қызметкерлерді эвакуациялауды ұйымдастырыңыз.

6. Жедел-тергеу тобының кедергісіз жұмысын қамтамасыз ету.

III. Террористер адамдарды кепілге алған кезде.

Қару қаупі төнген кезде өзін қалай ұстау керек.

Күтпеген жерден шабуыл жасалған жағдайда, қылмыскерлер суық қарумен немесе атыс қаруымен қаруланған немесе жарылғыш затты алып жүрген жағдайда, қызметкерлер өздерінің де, айналасындағы балаларының да өмірі мен денсаулығын сақтау үшін шабуылдаушылардың барлық талаптарын орындауға міндетті. қылмыскерлерден неғұрлым көп уақыт алынса, залалсыздандыру ықтималдығы соғұрлым жоғары болады.

Қарсыласпаңыз, кенеттен қимылдар жасамаңыз, шабуылдаушылармен ұрыспаңыз, олардың барлық талаптарын орындаңыз. Есіңізде болсын: сіздің басты міндетіңіз – аман қалу! Қылмыскерлерді арандатпаңыз және ешбір жағдайда сөйлемеңіз: "Мен қазір полиция шақырамын", "Мен сенен қорықпаймын" т.б.

Қылмыскерлермен қарым -қатынас кезінде есте сақтауға тырысыңыз:

- дауыс, сөйлеу ерекшеліктері,
- шамамен жасы, бойы, фигурасы, киімі, бас киімі, қолғаптары,
- қолдар, қолдардың өлшемі,
- ерекше белгілер, татуировкалар, тыртықтар,
- мінез-құлық ерекшеліктері (нервоздық, мойынның, қолдың бұлшық еттері және т.б.),
- иістер (парфюмерия, темекі, алкоголь, дәрі-дәрмектер),
- егер қылмыскерлер бетпердесіз болса, бет әлпеті (көздің түсі, мұрынның, ауыздың, қастың өлшемі).

Сіздің шабуылдаушыларға деген назарыңыз олардың агрессиясын тудырмас үшін интрузивті болмауы керек.

Қылмыскерлер үй-жайдан полиция қызметкерлері келгенге дейін кетіп қалған жағдайда, олардың тұрған жерлерін белгілеу керек, бірақ оларға баспау керек.

Қылмыскерлердің қай бағытта қашып кеткенін есте сақтауға тырысыңыз. Егер олар көлікпен кетіп қалса, оның маркасын, ерекше белгілерін және мемлекеттік нөмірін есте сақтаңыз.

1. Әкімшіліктің іс-қимылы:

а) қалыптасқан жағдай туралы құқық қорғау органдарына дереу хабарлау білім беру мекемелерінде;

б) аумаққа кедергісіз өтуді қамтамасыз ету бойынша шаралар қабылдау образовательного мекемедения ПМ, ТЖМ қызметкерлері, жедел жәрдем көліктері.

в) Ішкі істер министрлігінің арнайы жасақтары қызметкерлерінің келуімен қолда бар ақпаратты хабарлау.

г) террористерге қайшы келмеуге, олардың талаптарын орындауға, егер бұл адамдардың өмірі мен денсаулығына зиян келтірумен байланысты болмаса.

д) террористердің қару қолдануына әкеп соғуы мүмкін әрекеттерді қоздырмау.

е) өз бастамасы бойынша террористермен келіссөздерге қатыспау.

2. Кепілге алынғандардың күту режиміндегі әрекеттері:

а) террористерді қару қолдануға итермелейтін және адам өліміне әкеп соғуы мүмкін әрекеттерге жол бермеу;

б) айыруға, қорлауға және қорлауға шыдамдылықпен шыдау, террористердің көзіне қарамау;

в) арандатушылық танытпау, өзін сабырлы, сабырлы және мүмкіндігінше бейбіт ұстау;

г) террористердің мінез-құлқын мұқият қадағалап отыруға, оларға қайшы келмеуге, айналасындағылардың және өз өміріне қауіп төндірмеуге, ашуланшақтық пен үрейдің алдын алуға тырысуға;

д) кез-келген іс-әрекетті жасауға рұқсат сұрауға, көңіл-күйіңізді түсірмеуге және ғимараттан шығуға ыңғайлы және қауіпсіз мүмкіндік болған жағдайда;

е) жарақат алған жағдайда қозғалмауға тырысыңыз, осылайша қан жоғалтуды азайтыңыз;

ж) террористердің жағымсыз реакциясын тудырмайтын кез-келген ыңғайлы тәсілмен стресстен арылуға тырысу.

3. Кепілге алынғандарды босату кезіндегі әрекеттері:

а) газ шабуылының алғашқы белгілерінде мұрын мен ауызға орамал немесе кез келген басқа матаны немесе киімнің мүмкіндігінше суға, шырынға немесе басқа сұйықтыққа малынған бөлігін жағу;

б) ғимаратқа шабуыл жасаған кезде еденге бетін төмен қаратып жату және басын қолмен жауып қозғалмау;

в) егер мүмкіндік болса – есіктер мен терезелердің ойықтарынан алыс болу;
г) ешбір жағдайда барлау органдарының қызметкерлеріне қарай немесе олардан қашпаңыз, өйткені олар қашып кетуі мүмкін, террорист үшін кепілге алынған адамды жазалау.

IV. Зардап шеккендерді эвакуациялау.

Террористік акт жасалған кезде зардап шеккен студенттер мен қызметкерлерді эвакуациялау емханалар мен ауруханаларға жедел жәрдем көліктерін және қажет болған жағдайда басқа көліктерді шақыру арқылы жүзеге асырылады.

V. Шұғыл қызметтердің телефондары.

Күдікті заттар табылған, террористік қатер төнген және өзге де төтенше жағдайлар туындаған жағдайда шұғыл қызметтердің телефондарына хабарласу қажет:

- 101 - өрт сөндіру бөлімі;
- 102 - полиция;
- 103 - жедел медициналық жәрдем;
- 112 - құтқару қызметі.

Жарылғыш заттарды және қолдан жасалған жарылғыш құрылғылар мен қаруды қолданумен байланысты террористік актілер қаупі төнген кезде әкімдік пен оқу орындарының іс-әрекеттерінің алгоритмі.

Кіріспе.

1 бөлім. Білім беру мекемесінің ғимаратында террористік акт жасау қаупі төнген жағдайда мектеп қызметкерлерінің іс-әрекеттері және оның аумағында.

1. Күдікті зат табылған кездегі іс-әрекеттер, ол мүмкін жарылғыш құрылғы болып шығады.

1.1. Күдікті зат табылған жағдайда болған жағдай туралы мектеп әкімшілігіне, құқық қорғау органдарына ҰҚК аумақтық бөлімшелерінің және Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің телефондары арқылы дереу хабарлаңыз.

1.2. Жарылғыш құрылғылармен немесе күдікті заттармен өз бетінше ешқандай әрекет жасамау керек — бұл жарылысқа, көптеген адамдардың өліміне және жойылуына әкелуі мүмкін!

1.3. Заттың сыртқы түрі оның нақты мақсатын жасыруы мүмкін екенін есте ұстаған жөн. Жарылғыш заттарға арналған камуфляж ретінде қарапайым тұрмыстық заттар жиі қолданылады: сөмкелер, пакеттер, сәлемдемелер, қораптар, ойыншықтар және т.б.

1.4. Табылған затқа тиіспеуге, ашпауға және жылжытпауға.

1.5. Табылған заттың табылған уақытын белгілеу.

1.6. Адамдардың қауіпті олжадан мүмкіндігінше алыстауына жағдай жасау.

1.7. Жедел-тергеу тобының келуін міндетті түрде күтіңіз, өйткені сіз ең маңызды куәгерсіз.

1.8. Жедел-тергеу тобы келгенге дейін табылған заттан қауіпсіз қашықтықта болыңыз (қосымшаны қараңыз) және болған оқиғаға қатысты айғақтар беруге дайын болыңыз.

Жарылғыш құрылғы немесе жарылғыш құрылғы болып шығуы мүмкін күдікті зат табылған жағдайда ұсынылатын эвакуациялау және қоршау аймақтары: Граната 200 метр, Тротил шашкасы 100 метр, Сыра құтысы (0,33 л.) 100 метр, Мина МОН–50 100 метр, Чемодан (кейс) 250 метр, Жол чемоданы 350 метр, Жеңіл автокөлік 600 метр, Шағын автобус 900 метр, Жүк автомашинасы (фургон) 1500 метр.

1.9. Қажет болған жағдайда, сондай-ақ құқық қорғау органдары мен арнайы қызметтердің нұсқауы бойынша білім беру мекемесінің басшысына немесе оның орнындағы адамға эвакуациялау жоспарына сәйкес персоналды эвакуациялау туралы бұйрық берілуі керек.

1.10. мектеп директорының орынбасарына ӘЖҚ құқық қорғау органдарының, жедел медициналық жәрдемнің, өрт сөндіру бөлімінің, Төтенше жағдайлар министрлігі бөлімшелерінің қызметкерлерінің, пайдалану қызметтерінің автокөліктерінің күдікті заттары табылған жерге кедергісіз кіру мүмкіндігін қамтамасыз ету.

2. Телефон арқылы қауіп төнген кездегі әрекеттер.

2.1. Қоқан-лоққы жасалған жағдайда, бұл туралы дереу мектеп директорына немесе оның орнындағы тұлғаға хабарлаңыз, тиісті шараларды қабылдау және құқық қорғау органдарына, оның ішінде құқық қорғау органдарына жасалған қауіп туралы хабарлау. басқарма білім беру.

2.2. Әңгімені сөзбе-сөз есте сақтауға тырысыңыз және оны қағазға түсіріңіз. 2.3. Әңгіме фактісі мен оның мазмұны туралы айтпаңыз, ақпаратқа ие адамдардың санын мүмкіндігінше шектеңіз.

2.4. Әңгімелесу барысында қоңырау шалушының жынысын, жасын және сөйлеу ерекшеліктерін ескеріңіз: - дауыс (қатты немесе тыныш, төмен немесе жоғары);

- сөйлеу қарқыны (жылдам немесе баяу);

- айтылуы (анық, бұрмаланған, кекештенетін, "ерінетін", екпіннің немесе диалектінің болуы);

- сөйлеу мәнері (әдепсіз, мазақ, балағат сөздермен).

2.5. Дыбыстық фонды міндетті түрде белгілеңіз (автомобильдердің немесе теміржол көлігінің шуы, теледидар немесе радио жабдықтарының дыбысы, дауыстар және т.б.). 2.6. Қоңыраудың сипатын белгілеңіз (қалалық немесе қалааралық).

2.7. Әңгімелесудің нақты басталу уақытын және оның ұзақтығын міндетті түрде жазып алыңыз.

2.8. Қалай болғанда да, әңгіме барысында келесі сұрақтарға жауап алуға тырысыңыз: — бұл адам қайда, кімге, қандай телефонға хабарласады? — ол

нақты қандай талаптар қояды? — ол талаптарды жеке өзі қояды, делдал ретінде әрекет етеді немесе қайсысын білдіреді-

онда адамдар тобы ма? — ол қандай шарттармен немесе олар жоспарларынан бас тартуға келіседі? — онымен (олармен) қалай және қашан байланысуға болады? бұл қоңырау туралы кімге хабарлауға болады немесе хабарлау керек?

2.9. Қоңырау шалушыдан сіз және сіздің басшылығыңыз шешім қабылдау немесе қандай да бір әрекеттерді орындау үшін мүмкін болатын ең ұзақ уақыт аралығын қамтамасыз етуге тырысыңыз.

2.10. Егер мүмкін болса, әңгіме барысында ол туралы мектеп басшылығына хабарлаңыз, егер мүмкін болмаса, оны бітіргеннен кейін дереу хабарлаңыз.

3. Қатер жазбаша нысанда түскен кездегі іс-әрекеттер.

3.1. Мұндай құжатты алғаннан кейін оны мүмкіндігінше абайлап ұстаңыз. Мүмкіндігінше оны таза, тығыз жабылатын полиэтилен пакетке салып, бөлек қатты қалтаға салыңыз.

3.2. Құжатта саусақ іздерін қалдырмауға тырысыңыз.

3.3. Құжат салынған конвертті тек сол жақта немесе оң жақта ашыңыз, шеттерін қайшымен мұқият кесіңіз.

3.4. Құжатты мәтінмен, конвертті және оған салынған кез келген қосымшаларды, қаптаманы сақтаңыз. 3.5. Құжаттың мазмұнымен таныс тұлғалар шеңберін кеңейтпеңіз.

3.6. Анонимді материалдар құқық қорғау органдарына ілеспе хатпен бірге жіберіледі, онда олардың сипаттамасы (түрі, саны, қандай әдіспен және немен орындалғаны, мәтіннің қай сөзден басталып, немен аяқталатыны, қолтаңбаның болуы және т.б.), сондай-ақ таратылуына байланысты мән-жайлар, материалдардың табылуы немесе алынуы.

3.7. Анонимдік материалдарды тігуге, желімдеуге болмайды, оларға мәтін бойынша жеке орындарды белгілеуге, астын сызуға немесе сызуға, қаулылар мен нұсқауларды жазуға рұқсат етілмейді. Мұндай материалдарды майыстыруға және майыстыруға тыйым салынады. Ілеспе құжаттарда қарарлар мен басқа да ақпараттарды жазу кезінде жасырын материалдарда басылған іздер қалмауы керек.

4. Адамдарды кепілге алу кезіндегі әрекеттер.

4.1. Кепілге алынған адамдарды ұстау кезінде құқық қорғау органдарына мектептегі жағдай туралы дереу хабарлау қажет.

4.2. Сізді кепілге алу қаупінің белгілері пайда болған жағдайда, олардың қатарына кірмеуге тырысыңыз. Осы мақсатта қауіпті аймақтан дереу шығыңыз немесе жасырыңыз.

4.3. Жасырынған соң, лаңкестердің кетуін күтіңіз және мүмкіндігінше баспанадан шығыңыз. Ерекшелік - сіз лаңкестердің көз алдында болған жағдайлар немесе, олармен кездесу ықтималдығы жоғары болған кезде.

4.4. Террористермен келіссөздерге өз бастамаңыз бойынша кіріспеңіз.

4.5. Құқық қорғау органдары, ТЖМ қызметкерлерінің, жедел медициналық жәрдем көліктерінің объектіге кедергісіз өтуі (өтуі) үшін шаралар қабылдаңыз.

4.6. ҰҚК мен ІІМ арнайы бөлімшелерінің қызметкерлері келген соң, сізді қызықтыратын ақпаратты алуға көмек көрсетіңіз.

4.7. Қажет болған жағдайда қылмыскерлердің талаптарын орындау, егер бұл адамдардың өмірі мен денсаулығына зиян келтірумен байланысты болмаса, террористермен дауласпаңыз.

4.8. Шабуылдаушыларды қару қолдануға итермелейтін және адам өліміне әкеп соғуы мүмкін әрекеттерге жол бермеу.

4.9. Айыруға, қорлауға және қорлауға төзе отырып, қылмыскерлердің көзіне қарамаңыз, арандатушылық танытпаңыз.

4.10. Қандай да бір әрекетті орындау қажет болса (отыру, тұру, ішу, дәретханаға бару), рұқсат сұраңыз.

4.11. Егер сіз жарақат алсаңыз, қозғалмауға тырысыңыз. Осылайша сіз қан жоғалтуды азайтасыз.

4.12. Есіңізде болсын: сіздің мақсатыңыз — тірі қалу.

4.13. Сақ болыңыз, қылмыскерлердің белгілерін, олардың бет-әлпетінің ерекшеліктерін, киімдерін, есімдерін, лақап аттарын, мүмкін тыртықтары мен татуировкаларын, сөйлеу ерекшеліктері мен жүріс-тұрысын, әңгіме тақырыптарын және т.б. есте сақтауға тырысыңыз. 4.14. Есіңізде болсын, сіздің тұтқындалғаныңыз туралы хабарлама алғаннан кейін барлау агенттіктері қазірдің өзінде әрекет ете бастады және сізді босату үшін қажет нәрсенің бәрін жасайды.

4.15. Барлау агенттіктері сізді босату операциясын жүргізген кезде келесі талаптарды мүлтіксіз орындаңыз: — еденге бетін төмен қаратып жатыңыз, басыңызды қолыңызбен жабыңыз және қозғалмаңыз; — ешбір жағдайда барлау қызметкерлеріне қарай немесе олардан қашпаңыз, себебі олар сізді қылмыскер деп қателесуі мүмкін; — мүмкін болса, есіктер мен терезелердің саңылауларынан аулақ болыңыз.

5. Атыс кезіндегі әрекеттер.

5.1. Егер сіз көшеде атыс естісеңіз, терезе пердемен жабылған болса да, оның жанында тұрмаңыз.

5.2. Түсіру кезінде бөлмені айналып өткенде, терезе төсенішінің деңгейінен жоғары көтерілмеңіз.

5.3. Оқушыларға атыс естілетін жақтан сыныпқа кіруге рұқсат бермеңіз.

5.4. Егер атыс сізді көшеде ұстап алса, жерге жатып, баспананың артына қарай жылжуға тырысыңыз (ғимараттың бұрышы, гүлзар, аялдама). Егер жақын жерде біреу болмаса, басыңызды қолыңызбен жауып, тік жатыңыз. Жағдай тынышталған кезде, сіз көтеріле аласыз және бағытты өзгерту арқылы межелі жерге жете аласыз.

6. Ғимарат жарылған кездегі әрекеттер.

6.1. Егер жарылыс орын алса, шыны шкафтардың, витриналар мен терезелердің жанында болмауға тырысып, дереу еденге жату керек.

6.2. Егер ғимарат құлай бастаса, онда сіз негізгі қабырғалардың астынан пана таба аласыз, өйткені көбінесе қалқалар, төбелер мен люстралар өлімге әкеледі.

6.3. Егер ғимарат "шайқалса", баспалдақ алаңдарына шығудың, іске қосылған электр құрылғыларына қол тигізудің қажеті жоқ.

6.4. Қараңғыда бір рет сіріңкелерді бірден жағуға болмайды, себебі газдың ағуы мүмкін.

6.5. Ғимараттан арқаңызды қабырғаға басып шығу керек, әсіресе баспалдақпен төмен түсуге тура келсе. Бұл жағдайда еңкейіп, басыңызды қолыңызбен жабу керек, өйткені жоғарыдан сынықтар мен әйнектер құлап кетуі мүмкін.

6.6. Көшеде бір рет ғимараттан алыстау керек. Бұл жағдайда құлап кетуі мүмкін карниздер мен қабырғаларды қадағалау қажет. Аумақты жылдам шарлау маңызды, өйткені үй құлаған кезде қалың шаң бұлты көтеріліп, үрей тудыруы мүмкін.

7. Жанкешті-террористердің ерекшеліктері және олар төнген кездегі іс-әрекеттер.

7.1. Жанкештілерге тән белгілер олардың орынсыз мінез-құлқы болып табылады; транквилизаторлардың немесе есірткі заттарының ықтимал артық дозалануынан туындаған реакциялар мен қозғалыстардың табиғи емес бозаруы, кейбір тежелуі; бейнебақылау камераларынан жалтару ниеті (басын төмен түсіру, бұрылу, бетін қолмен немесе орамалмен жабу, ұзынырақ адамның артына тығылу әрекеті).

7.2. Террорист, әдетте, қиындықтар туындаған жағдайда басшымен байланысу үшін өзімен бірге ұялы телефонын алып жүреді.

7.3. Өзін-өзі өлтірген орындаушының ұлты террористік актілерді ұйымдастырушылар үшін принципті рөл атқармайды. Сонымен бірге, Қазақстан аумағындағы терроризмнің соңғы көріністерін талдау осы мақсатта елдің оңтүстік аймақтарындағы шалғайдағы ауылдық елді мекендердің өкілдерін пайдалануға деген ұмтылысты көрсетеді.

7.4. Жанкешті шабуыл жасаған кезде жанкештілер белгілі бір аймаққа тән киім киеді. Дегенмен, олардың киімінде, мінез-құлқында бірқатар тән белгілер бар. Әйелдерде бас киім бар, ал дәстүрлі бос орамал ғана емес, сонымен қатар жеңіл шарфтар немесе бейсболкалар да мүмкін. Жазда жанкештілердің киімдері ауа-райына сәйкес келмейді, өйткені олар тым кең, өйткені жарылғыш затты денеге жасыруға арналған.

7.5. Сақ болыңыз! Егер жанкешті айналасындағылардың назарын аударса, ол жарылғыш затты дереу іске қосуы мүмкін. Сондықтан, өзіңізді және айналаңыздағылардың қауіпсіздігін сақтау үшін сабырлы болуға тырысыңыз және күдікті адамның назарын аудармай, ол туралы әкімшілік немесе құқық қорғау органдарына немесе қауіпсіздік органдарына хабарлаңыз.

8. Химиялық немесе биологиялық терроризм қатері кезіндегі іс-әрекеттер.

8.1. Егер білім беру ұйымында немесе оның аумағында химиялық және биологиялық заттарды қолдану фактілері анықталса немесе анықталса, бұл туралы дереу мекеме басшысына немесе оны алмастыратын тұлғаға құқық қорғау органдарына хабарлау қажет. органдар азаматтық қорғау және төтенше жағдайлар.

8.2. Химиялық затпен нақты зақымданған жағдайда жәбірленушіні дереу таза ауаға шығарып (шығарып), алғашқы медициналық көмек көрсету керек: жылу мен тыныштықты қамтамасыз ету, қажет болған жағдайда асқазанды шаю, оттегімен немесе жасанды тыныс алу, қажетті дәрі—дәрмектерді қабылдау, содан кейін жәбірленушіні жіберу медициналық мекеме. Бұл іс-шараларды қалыптастырудың санитарлық бөлімі жүзеге асырады қорғау азаматшасы ретінде мектептің медицина қызметкерінің басшылығымен.

8.3. Эпидемия немесе биологиялық агенттердің әсер ету қаупі төнген жағдайда басқа адамдармен қарым-қатынасты мүмкіндігінше азайту, қоғамдық орындарға баруды тоқтату, аса қажет болмаса көшеге шықпау қажет. Сыртқа тек жеке қорғаныс құралдарымен шығуға болады, ең болмағанда мақта-дәке таңғыштары, капюшоны бар тығыз түймеленген сырт киім, етік және қолғап сияқты қарапайымдылар.

9. Эвакуация туралы ақпаратты алу кезіндегі әрекеттер.

9.1. Мектеп әкімшілігінен эвакуацияның басталғаны туралы хабарлама алғаннан кейін, сабырлылықты сақтаңыз және оқушылар мен қызметкерлерді эвакуациялау жоспарында көзделген іс-шараларды нақты орындаңыз.

9.2. Жеке құжаттарыңызды, ақшаңыз бен құндылықтарыңызды алыңыз.

9.3. Қажет адамдарға эвакуациялауға көмек көрсетіңіз.

9.4. Құнды құжаттары мен қымбат мүлкі бар кеңселердің есіктерін құлыппен жабуды ұмытпаңыз - бұл кеңсені тонаушылардың ықтимал енуінен қорғайды.

9.5. Дүрбелеңге, ашулануға және асығуға жол бермеңіз. Үй-жайдан эвакуациялау жолдарының сызбасына сәйкес ұйымдасқан түрде шығыңыз.

9.6. Жауапты тұлғалардың рұқсатынан кейін ғана тастап кеткен үй-жайға оралыңыз.

9.7. Көптеген адамдардың өмірі мен денсаулығы сіздің іс-әрекеттеріңіздің дәйектілігі мен анықтығына байланысты болатынын ұмытпаңыз.

2 бөлім. Шұғыл әрекет ету телефондары.

Күдікті заттар табылған, террористік қатер төнген және өзге де төтенше жағдайлар туындаған жағдайда шұғыл қызметтердің телефондарына хабарласу қажет:

Ұлттық қауіпсіздік комитетінің кезекші қызметінің телефоны: 110.

Бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметтің телефоны: 112.

Өртке қарсы қызмет телефоны: 101.

Ішкі істер органдарының кезекші қызметінің телефоны: 102.

Жедел медициналық жәрдем телефоны: 103.

Қорытынды.

Террористер — аса қауіпті қылмыскерлер. Олар террористік іс-әрекеттің әртүрлі құралдарын, соның ішінде улы химикаттар мен биологиялық агенттерді (агенттерді) қолдануды көздейтін құралдарды әзірлейді және қолданады.

Сондықтан тек үнемі байқампаздықтың, жоғары қырағылық пен тәртіптің көрінісі, әрбір қызметкер мен білім алушының осы нұсқаулықтың талаптарын қатаң сақтауы ғана мектепте және оның аумағында террористік актілер мен басқа да қылмыстардың алдын алып, олардың алдын алады. оның аумағында мектеп оқушылары мен қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету, олар оқу орнында болған кезде.

Террористік акт қаупі төнген жағдайда тұрғындар мен лауазымды тұлғалардың іс-әрекеттері туралы жадынама.

1. Жарылғыш құрылғыға ұқсайтын зат табылған жағдайда:

а) Алдын алу шаралары (алдын алу шаралары):

- ұйым аумағына өткізу режимін күшейту (соның ішінде аудио және бейне жүйелерін орнату арқылы). бейнебақылау, және сигнализация);

- күдікті заттарды табу мақсатында күнделікті аумақты және үй-жайларды аралап, тексеруді жүзеге асыру;

- келіп түсетін мүлікті, тауарларды, жабдықтарды заттардың саны, қаптаманың жай-күйі және т.б. бойынша мұқият тексеруге.;

- қызметкерлерді, әсіресе қауіпсіздік және қауіпсіздік бөлімшелерінде, техникалық қызмет көрсететін персоналды (кезекшілер, жөндеушілер, тазалаушылар және т.б.) мұқият іріктеуді жүргізу.;

- келушілерді, қызметкерлерді және зардап шеккендерді эвакуациялау жоспарын әзірлеу; - келушілерді хабардар ету құралдарын дайындау;

- эвакуациялау кезінде объектінің жергілікті күзетінің немесе қауіпсіздік қызметінің міндеттерін анықтау (нақтылау);

- объектінің күзетшілерін немесе қауіпсіздік қызметкерлерін резервті және құқық қорғау органдарын шақыру үшін портативті радиоаппаратурамен қамтамасыз ету;

- объект әкімшілігінің қалауы бойынша жалға берілетін үй-жайлардың жай-күйін және сақталатын тауарлардың номенклатурасын тексеру үшін үй-жайларды (аумақтарды) басқа ұйымдарға жалға беру кезінде әкімшіліктің функцияларын нақты анықтау;

- ұйым қызметкерлерін құқық қорғау органдарымен бірлесіп терроризм жағдайындағы іс-әрекеттер бойынша тәжірибелік сабақтар арқылы оқытуды ұйымдастыру;

- адамдар көп жиналатын орындардан 100 м жақын емес жерде автокөліктерге арналған тұрақ орындарын ұйымдастыру;

- объектіні тексерудің қажетті санын дайындаңыз, онда өрт қауіпті орындар, уақытша сақтау орындарын, қоқыс жәшіктерін, қоқыс жәшіктерін және т.б. бақылау тексерулерінің тәртібі мен мерзімдері көрсетіледі. .т.б.;

- қызметтік үй-жайларды, баспалдақ алаңдарын, техникалық қондырғылар орналасқан үй-жайларды артық заттардан босатуға міндетті;

- ғимараттан қалдықтарды жүйелі түрде шығаруды қамтамасыз ету, аумақты құрылыс ормандары мен металл қоқыстарынан босату;

- контейнер-қоқыс жинағыштарды мүмкіндігінше объект ғимараттарынан тыс жерлерде орнату;

- ұйымның барлық қызметкерлеріне күдікті заттар немесе террористік актінің жасалу қаупінің белгілері анықталған жағдайда белгілі бір органдарға хабарлау қажет телефон нөмірлерін жеткізу;

б) Жарылғыш құрылғыға (ЖҚ) ұқсас зат табылған кездегі әрекеттер.

ЖҚ болуын көрсетуі мүмкін белгілер:

- табылған затта сымдардың, арқандардың, электр таспасының болуы;

- зат шығаратын күдікті дыбыстар, шертулер, сағаттың тықылдауы;

- заттан бадамның өзіне тән иісі немесе басқа ерекше иіс шығады.

Қауіптенуге себеп болатын себептер:

- жеке, телефон арқылы немесе пошта арқылы қорқыту заты табылғанға дейін күдікті тұлғаларды табу.

Әрекеттер:

1. Табылған күдікті затқа тиіспеу, жақындатпау, қозғалтпау! Темекі шекпеңіз, радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы телефондарды осы заттың жанында пайдаланудан бас тартыңыз.

2. Күдікті заттың табылғандығы туралы құқық қорғау органдарына көрсетілген телефондар арқылы дереу хабарлаңыз.

3. Анықтау уақыты мен орнын белгілеңіз.

4. Адамдардан кемінде 100 м радиустағы қауіпті аймақты босатыңыз.

5. Мүмкіндігінше күдікті затты және қауіпті аймақты күзетуді қамтамасыз ету.

6. Қауіпті аймаққа іргелес аумақтан адамдарды ұйымдасқан түрде эвакуациялауды қамтамасыз ету (қамтамасыз етуге көмектесу) қажет.

7. Құқық қорғау органдары өкілдерінің келуін күтіңіз, күдікті заттың орналасқан жерін, оның табылған уақыты мен мән-жайын көрсетіңіз.

8. Әрі қарай құқық қорғау органдары өкілдерінің нұсқауы бойынша әрекет ету. 9. Дүрбелең туғызбау үшін болған жағдайды білуі қажет адамдардан басқа ешкімге жарылыс қаупі туралы хабарламау.

10. Объектіні тексеру үшін персоналдың қажетті санын бөлу және оған мінез-құлық ережелері туралы нұсқау беру (қауіпті заттар немесе қауіптер анықталған жағдайда нені ескеру және қалай әрекет ету керек).

11. Объектінің персоналына бөгде адамдардан қандай да бір заттар мен заттарды сақтауға қабылдауға тыйым салынатындығы туралы нұсқау беруге.

12. Жарылғыш затқа ұқсайтын заттың сыртқы түрін сипаттауға дайын болу. Заттың кез келген түрі болуы мүмкін: сөмке, сәлемдеме, сөмке және т.б., көптеген адамдар болуы мүмкін жерде, жарылыс және өрт қаупі бар орындардың жанында, әртүрлі коммуникациялар орналасқан жерде иесіз. Сондай-ақ, сыртқы түрі бойынша ол жарылғыш затқа (граната, мина, снаряд және т.б.) ұқсас болуы мүмкін; сымдар, жіптер, оқшаулағыш таспа, таспа шығып кетуі мүмкін; сағат

механизмінің соғуы, механикалық ызылдау, басқа дыбыстар болуы мүмкін; бадамның иісі немесе басқа бейтаныс иіс болуы мүмкін. Күдікті затты күзету кезінде мүмкіндігінше қорғанысты қамтамасыз ететін заттардың артында болу керек (ғимараттың бұрышы, баған, қалың ағаш, автокөлік және т.б.) және бақылау жүргізу керек.

Телефон арқылы террористік шабуыл қаупін алған кездегі іс- әрекет.

а) Алдын алу шаралары (алдын алу шаралары):

- қызметкерлерге террористік актінің қатерлері бар телефон хабарламаларын қабылдау тәртібі туралы нұсқау беру. Телефон арқылы жарылыс қаупі туралы, жарылғыш заттың бар екендігі туралы хабарлағаннан кейін үрейленбеңіз. Сабырлы және сыпайы болу, сөйлеушінің сөзін бөлмеу. Егер магнитофон болса, оны телефонға апарып, сөйлесуді жазып алу керек. Мүмкіндігінше бір уақытта әріптесіңізге бұл қауіп туралы дереу хабарлауға тырысыңыз әңгімелесу арқылы ол басқа аппарат арқылы полицияның жедел кезекшісіне және ҰҚК бөлімшесінің кезекшісіне келген қауіп туралы және болжамды террорист шақырған телефон нөмірін хабарлауы керек. Телефон арқылы қоқан-лоққы жасалған жағдайда "Террористік сипаттағы қоқан-лоққылары бар телефон хабарламасын қабылдау тәртібіне" сәйкес әрекет ету қажет.;

- ұйым телефондарын құрылғылармен уақтылы жабдықтау нөмірді автоматты түрде анықтау және дыбыстелефон хабарламасын жазумен;

б) Телефон хабарламасын алу кезіндегі әрекеттер:

- әрбір түскен телефон қоңырауына жауап беру;

- құқық қорғау органдарына келіп түскен телефон қоңырауы туралы хабарлау;

- қажет болған жағдайда эвакуациялау жоспарына сәйкес адамдарды эвакуациялау;

- жедел-тергеу тобының, кинологтардың және т.б. кедергісіз жұмысын қамтамасыз ету; - телефон арқылы алынған ақпаратты құқық қорғау органдарына дереу жеткізуді қамтамасыз етуіміз және ұйым басшысына.

Жарылыс қаупі туралы хабарламаны алу кезіндегі іс- әрекеттің шамамен алгоритмі.

Сабырлы, сыпайы болыңыз, сөйлеушінің сөзін бөлмеңіз. Магнитофонды қосыңыз (егер ол телефонға қосылған болса). Сөйлесуді толығымен жазып алу үшін құрылғының сапасыз жұмысына жүгініңіз. Сөйлесу аяқталғаннан кейін телефон тұтқасын ілмеңіз.

Үлгілік сұрақтар:

1. Жарылыс қашан жасалуы мүмкін?
2. Жарылғыш құрылғы қай жерге қойылған?
3. Ол нені білдіреді?
4. Сыртқы түрі қалай көрінеді?
5. Басқа жерде жарылғыш құрылғы бар ма?
6. Жарылғыш құрылғы не үшін салынған?

7. Сіздің талаптарыңыз қандай?

8. Сіз жалғызсыз ба, әлде қасыңызда басқа біреу бар ма?

Террористік акт жасау қаупі жазбаша түрде түскен кезде.

Жазбаша түрдегі қоқан-лоққылар ұйымға пошта арнасы арқылы да, әртүрлі анонимді материалдарды - жадынамаларды, жазбаларды, дискетаға жазылған ақпараттарды және т.б. табу нәтижесінде де келуі мүмкін. Бұл жағдайда ұйым қызметкерлерінің жасырын материалдармен жұмыс істеу ережелерін қатаң сақтауы қажет.

Алдын алу шаралары (алдын алу шаралары):

- экспедицияда және хатшылықта (хатшыларда) келіп түскен барлық жазбаша материалдарды мұқият қарау, магниттік таспаларды тындау, дискеталарды қарау;

- сәлемдемелерге, сәлемдемелерге, ірі қаптамаларға, қаптарға ерекше назар аудару қажет

- қаптамалар және т.б., оның ішінде жарнамалық брошюралар.

Тексерудің мақсаты – террористік актінің қаупі туралы ықтимал хабарламаны жіберіп алмау.

Террористер адамдарды кепілге алған кезде.

а) Алдын алу шаралары (алдын алу шаралары).

Бұл шаралар жалпы сипатқа ие және қырағылықты арттыруға, қатаң өткізу режиміне, әртүрлі мақсаттағы бақылау және дабыл жүйелерін орнатуға бағытталған. Сонымен қатар, ұйым қызметкерлеріне нұсқау беріліп, іс-әрекетке үйретілуі керек осындай жағдайларда. Мұның бәрі белгілі бір дәрежеде ұйымның аумағында және орналасқан жерінде кепілге алу ықтималдығын азайтуға көмектеседі.

б) Кепілге алу кезіндегі іс-әрекеттер: - болған жағдай туралы дереу тиісті органға және ұйым басшысына жоғарыда көрсетілген телефондар арқылы хабарлаңыз; - өз бастамасы бойынша лаңкестермен келіссөздерге қатыспау; - қажет болған жағдайда басқыншылардың талаптарын орындау, егер бұл адамдардың өмірі мен денсаулығына зиян келтірумен байланысты болмаса, лаңкестерге қайшы келмеу, басқалардың және өз өміріне қауіп төндірмеу; - лаңкестердің қару қолдануына әкеп соғуы мүмкін әрекеттерді қоздырмау; - құқық қорғау органдарының тиісті органдары қызметкерлерінің оқиға орнына кедергісіз өтуін (өтуін) қамтамасыз ету; - ҰҚК мен ІІМ арнайы бөлімшелерінің сарбаздары келгеннен кейін олардың командирлерінің сұрақтарына егжей-тегжейлі жауап беріп, олардың жұмысын қамтамасыз ету.

Үзіліс кезінде ғимаратқа шабуыл жасау.

дабыл тетігін басу; кабинеттің есігін қоршау;

- оқиға туралы жедел қызметтерге дереу хабарлау;

- қарулы күштер туралы дереу хабарлау органға (ұйымға) жасалған шабуылда;

- объектінің (аумақтың) құқық иеленушісі, жоғары тұрған орган (ұйым);

- дауыстық хабарлау жүйесі бойынша (радио торабы) ұйымға жасалған шабуыл туралы хабарлау, барлығына қаскүнемнің көзінен ғайып болу, ашық алаңдардан, дәліздерден және демалыс орындарынан шығу, оқу және қоғамдық үй-жайлардың есіктерін қоршау туралы нұсқау беру;

- дауыстық хабарландыру жүйесі (радиоқабылдағыш) арқылы адамдарды бір бөлмеден екінші бөлмеге ауыстыруды, оқиғалардың дамуына байланысты эвакуациялауды (жарылыс, өрт қаупі, шабуылдаушыда сыбайласының пайда болуы, жедел қызмет өкілдерінің кіріспелері және т.б.) басшылыққа алыңыз. .);

- жедел қызметтермен тұрақты байланыста болу; жедел қызмет өкілдерінің нұсқауы бойынша адамдарды эвакуациялауды ұйымдастыру;

- эвакуациялық алаңда адамдарды салыстырып тексеруді ұйымдастыру; зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру;

- жедел қызмет өкілдерінің нұсқауларына сәйкес әрекет ету; - оқиғаның салдарын жою бойынша іс-шаралардың жүргізілуін қамтамасыз ету.

Сабақтан тыс уақытта ғимаратқа шабуыл жасау:

- дабыл сигнализациясының батырмасын басу; кабинеттің есігін қоршау;

- оқиға туралы жедел қызметтерге дереу хабарлау;

- қарулы шабуыл туралы органға (ұйымға) дереу хабарлау;

- объектінің (аумақтың) құқық иеленушісі, жоғары тұрған орган (ұйым);

- дауыстық хабарлау жүйесі бойынша (радио торабы) ұйымға жасалған шабуыл туралы хабарлау, барлығына қаскүнемнің көзінен ғайып болу, ашық алаңдардан, дәліздерден және демалыс орындарынан шығу, оқу және қоғамдық үй-жайлардың есіктерін қоршау туралы нұсқау беру;

- дауыстық хабарландыру жүйесі (радиоқабылдағыш) арқылы адамдарды бір бөлмеден екінші бөлмеге ауыстыруды, оқиғалардың дамуына байланысты эвакуациялауды (жарылыс, өрт қаупі, шабуылдаушыда сыбайласының пайда болуы, жедел қызмет өкілдерінің кіріспелері және т.б.) басшылыққа алыңыз. .);

- жедел қызметтермен тұрақты байланыста болу; жедел қызмет өкілдерінің нұсқауы бойынша адамдарды эвакуациялауды ұйымдастыру;

- эвакуациялық алаңда адамдарды салыстырып тексеруді ұйымдастыру; зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру; нұсқауларға сәйкес әрекет ету оқиғаның салдарлары.

Аумаққа шабуыл жасау.

Ұйым аумағында жасалған шабуыл кезіндегі іс-әрекеттердің ерекшелігі білім беру процесінің барлық ұйымдастырушылары мен қатысушыларының ұйым аумағынан шұғыл түрде бас тартуы болып табылады. Бұл жағдайда қайсысы жақын және қауіпсіз екенін таңдау керек (шабуылдаушыдан алысырақ): ғимарат немесе ұйымның аумағынан тыс:

- дабыл сигнализациясының батырмасын басу; кабинеттің есігін қоршау;

- оқиға туралы жедел қызметтерге дереу хабарлау;

- қарулы шабуыл туралы органға (ұйымға) дереу хабарлау;

- объектінің (аумақтың) құқық иеленушісі, жоғары тұрған орган (ұйым);

- дауыстық хабарлау жүйесі бойынша (радио торабы) ұйымға жасалған шабуыл туралы хабарлау, барлығына қаскүнемнің көзінен ғайып болу, ашық алаңдардан, дәліздерден және демалыс орындарынан шығу, оқу және қоғамдық үй-жайлардың есіктерін қоршау туралы нұсқау беру;

- дауыстық хабарлау жүйесі (радио торап) бойынша адамдарды бір үй-жайдан екінші үй-жайға көшіруді, оқиғалардың дамуына (жарылыс, жану, пайда болу қаупі) байланысты эвакуациялауды басқарыңыз. қаскүнемнің сыбайласы, жедел қызмет өкілдерінің кіріспелері және т.б.);

- жедел қызметтермен тұрақты байланыста болу; жедел қызмет өкілдерінің нұсқауы бойынша адамдарды эвакуациялауды ұйымдастыру;

- эвакуациялық алаңда адамдарды салыстырып тексеруді ұйымдастыру;

- зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру; жедел қызмет өкілдерінің нұсқауларына сәйкес әрекет ету;

- оқиғаның салдарын жою бойынша іс-шаралардың жүргізілуін қамтамасыз ету.

Шабуыл салдарынан жану.

Кейіннен шабуылдар ұйым ғимаратында кездейсоқ немесе қаскүнем жоспарлаған өрт және өрт орын алуы мүмкін.

Өрт кезінде қоршалған, қоршалған бөлмелерде болу жану өнімдері мен өрттің әсерінен де қауіпті. Әсер ету дәрежесін алдын ала шаралар қолдану арқылы (есіктерді термиялық әсерден нығайту, үй-жайларға өрт сөндіру құралдарын орнату және т.б.) және үй-жайлардың есіктеріне дымқыл шүберекпен, мақтаны жағу арқылы ойықтарды төсеу арқылы азайтуға болады - дәкелік таңғыштар.

Бірақ ғимаратқа зиянкес қауіп төнген жағдайда өрттің салдарынан эвакуациялауға рұқсат етілген қауіптілік дәрежесін осы үй-жайдағы ең жоғары лауазымды тұлға ғана анықтап, жауапкершілікті өз мойнына ала алады. Бұл жағдайда барлық қолжетімді ақпарат қарастырылуы керек: дауыстық хабарландыру жүйесінен, өз бақылауларыңыздың нәтижелері және т.б. оқиғаның салдарлары.

Шабуыл салдарынан құлау.

Кездейсоқ немесе қаскүнем жоспарлаған құлау өртке және өртке, шаңның, газдардың, техникалық немесе технологиялық бұзылу өнімдерінің таралуына әкелуі мүмкін.

Зардап шеккендердің алдын алу және шығындарды азайту үшін алдын ала шаралар (есіктерді физикалық және термиялық әсерлерден нығайту, үй-жайларда өрт сөндіру құралдарын орнату және т.б.) және алдын алу шаралары қажет, кейіннен шабуылға ұшырады.

Шабуыл тоқтатылғаннан кейін іс-әрекеттер.

Терроризмге қарсы операцияны тоқтату туралы сигналды оның қатысушылары (жедел қызмет өкілдері) ғана бере алады.

Білім беру үдерісінің ұйымдастырушылары мен қатысушылары ғимараттан немесе ұйым аумағынан эвакуацияланғаннан кейін, тәжірибеден

өткеннен кейін де жалғастыру немесе қайта шабуыл жасау қаупі сақталуы мүмкін төтенше жағдай туралы немесе шабуылдар, білім алушылар/тәрбиеленушілер өзін-өзі дұрыс ұстамауы мүмкін, сонымен қатар жаңа (мүмкін бейтаныс) жерде болумен байланысты басқа да қауіптер мен қауіптер бар.

Осыған байланысты білім беру процесінің барлық ұйымдастырушылары мен қатысушылары тоқтату туралы сигнал алғанға дейін қажет терроризмге қарсы операция кезінде сабырлылық пен қырағылықты сақтау, басшылықтың нұсқауларына сәйкес әрекет ету және терроризмге қарсы іс-қимылдың алдын алу жедел қызметтердің қызметкерлері.

Шабуылға қарсы іс-қимыл.

Адамдардың өмірі мен денсаулығын сақтаудың басты басымдығын ескере отырып, білім беру үдерісін ұйымдастырушылар мен қатысушылардың шабуылына қарсы тұру тек қашықтықтан жүзеге асырылуы мүмкін: есіктерді құлыптау және тосқауыл қою, электр қуатын жергілікті өшіру, ықтимал қауіпті үй—жайлар мен учаскелерге (зертханалар, қазандықтар, асханалар, шеберханалар және т.б.). т.б.).

Шабуылға тікелей қарсылық жеке ерекшеліктеріне сүйене отырып, шабуылдаушымен соқтығысуды болдырмау мүмкіндігі болмаған жағдайда ғана көрсетілуі мүмкін мүмкіндіктері мен қабілеттері.

Эвакуация кезінде құқық қорғау органдарының және құтқару қызметтерінің өкілдерімен өзара іс-қимылдары

Өрт, техногендік апат, құлау жағдайында білім беру үдерісін ұйымдастырушылар мен қатысушылар бірінші кезекте құтқару қызметтерінің өкілдерімен өзара әрекеттеседі. Бұл жағдайда негізгі іс-қимыл жедел эвакуацияға дейін азаяды.

Одан әрі құтқару қызметінің өкілдері эвакуацияланғандарды жедел қызмет өкілдеріне тапсырады.

Терроризмге қарсы операцияның барлық кезеңдерінде білім беру үдерісінің ұйымдастырушылары мен қатысушылары жедел қызмет өкілдеріне сөзсіз бағынуы, олардың нұсқауларын нақты және кідіріссіз орындауы қажет. Бұл жағдайда, егер бұл зиянкестердің қысымымен болмаса, сіз олардың кәсіби операциялық әрекеттерін жүзеге асыруға өз еркіңізбен немесе еріксіз кедергі болатын жағдайлардан аулақ болуыңыз керек.

Жедел қызмет өкілдерімен тікелей немесе қашықтықтан (телефон, визуалды, электронды) байланыс орнатқан кезде келесі ұсыныстарды сақтау қажет:

- оны зиянкестер пайдаланбағанына көз жеткізуге тырысу; зиянкестерден мұндай байланыстың бар-жоғын күпия сақтауға тырысу; орнатылған байланысты мүмкіндігінше ұзақ уақыт сақтауға тырысу;

- орнатылған байланысты тиімді пайдалану мақсатында жүргізуге тырысыңыз - өзіңізді сабырлы ұстаңыз, әңгімені нақты, қысқаша жүргізіңіз;

- тікелей нұсқаусыз немесе еңсерілмейтін күш жағдайлары туындамай, байланысты үзбеңіз;

- үзілген байланысты қалпына келтіруге әрекеттенген кезде оның зиянкестердің пайдаланбағанына көз жеткізіңіз;

- байланысты пайдалану барысында оның қорғалмаған болуы мүмкін екенін есте сақтау, тыңдалатын, бақыланатын.

Эвакуация кезінде құқық қорғау органдарының немесе құқық қорғау органдарының және құтқару қызметтерінің өкілдерімен өзара әрекеттесу.

Құтқару немесе іздестіру жұмыстарының барлық кезеңдерінде білім беру үдерісінің ұйымдастырушылары мен қатысушылары жедел қызмет өкілдеріне сөзсіз бағынуға, олардың нұсқауларын нақты және кідіріссіз орындауға міндетті.

Бұл ретте қажет:

- барлық іс-әрекеттерді сабырмен, үрейсіз, мүмкіндігінше тыныш орындаңыз (егер басқарушы қызметкер керісінше талап етпесе);

- қажетті ақпаратты нақты, жеткізуге тырысыңыз;

- алынған (жеткізілген, көрген, естілген) ақпараттың бір бөлігінің немесе барлығының құпиялылығы көрсетілсе, ол көрсетілген мерзімге дейін құпия сақталсын; - іс-әрекеттерді орындау, ақпарат беру кезінде ұжымда бар иерархияны, әрқайсысының әкімшілік, психологиялық және физиологиялық мүмкіндіктерін есте сақтаңыз.

Тәбиғи төтенше жағдайлар кезіндегі іс-қимыл әрекеттері.

Жер сілкінісі. Кенеттен пайда болған жер сікіністері кездегі іс-қимыл тәртібі.

Білім алушылар үшін:

1. Дабыл қағылған кезде сабыр сақтаңыз және айналаңыздағы адамдарға тәртіпсіздік тудыруы мүмкін ештеңе жасамаңыз (айқайламаңыз, асықпаңыз).

2. Қажетті заттарды дереу алып, сыныптан ұйымдасқан түрде шығу үшін құрастырыңыз (егер сіз сабақта сыныпта болсаңыз).

3. Ұйымдастырылған тәртіпте апаттық шығу жолдары арқылы ғимараттан шығыңыз.

4. Егер мектеп ғимаратында үзілісте болсаңыз, жақын жердегі апаттық шығу арқылы үй-жайдан шығыңыз.

5. Ғимараттан шыққаннан кейін белгіленген қауіпсіз жерге тұрғызыңыз, қоңырау шалыңыз.

6. Егер ғимараттан шығу мүмкін болмаса, сыныпта немесе дәлізде негізгі қабырға бойымен ұстаныңыз.

7. Егер сіз үйіндіге тап болсаңыз, үрейленбеңіз, кеңістікте шешім қабылдауға тырысыңыз және өзіңіз туралы сигналдар беріңіз (темірді темірге, тастарды плиталарға, құбырларға және т.б. соғыңыз).

8. Есіңізде болсын, алғашқы соққылар ең күшті (5-тен 40 секундқа дейін). Осыдан кейін уақытша тыныштық, содан кейін жаңа серпіліс пайда болуы мүмкін.

9. Апат аймағынан эвакуациялау қажет болған жағдайда және телефон байланысы болмаған жағдайда үйге және басқа жерлерге бармаңыз, қоңырау

шалып, одан әрі орындаңыз. оқушыларды мектептен жаппай эвакуациялауды жүзеге асыратын мектеп басшыларының нұсқауы бойынша.

10. Есіңізде болсын, сіздің ата-анаңыз апат аймағынан өз кәсіпорындарында және өз күштерімен эвакуацияланады.

11. Эвакуация орнына келгеннен кейін ата-анаңыз бен туыстарыңыз сізді тауып алуы үшін тіркеуден өтіңіз.

Мұғалімдерге арналған.

1. Дабыл қағылғаннан кейін оқушыларды дереу мектеп ғимаратынан эвакуациялауды ұйымдастырыңыз. Сынып журналын алып, апаттық шығу арқылы мектеп ғимаратынан шығыңыз.

2. Білім алушыларды қауіпсіз жерге тұрғызыңыз, қоңырау шалыңыз және қатысқандар мен қатыспағандар туралы есеп беріңіз.

3. Егер ғимараттан шығу мүмкін болмаса (қатты соққылармен), студенттерді негізгі қабырға бойымен, бұрыштарда, есіктерде тұрғызыңыз.

4. Ғимараттан тек тексерілген қауіпсіз шығу жолдары бойынша мектеп әкімшілігінің рұқсатынан кейін ғана эвакуациялаңыз.

5. Білім алушыларды мектеп ғимаратынан эвакуациялауды сабақты жүргізетін пән мұғалімі жүзеге асырады.

6. Апат аймағынан эвакуациялау қажет болған жағдайда білім алушыларды сынып жетекшісіне тапсыру, ал ол болмаған жағдайда сынып жетекшісінің функцияларын өз мойнына алу.

7. Білім алушыларды тіркегеннен кейін қозғалыс кезінде олармен нұсқама жүргізіп, сынып оқушыларымен бірге қауіпсіз аймаққа көшіріңіз.

8. Эвакуация орнына келгеннен кейін білім алушыларды қайта тіркеуден өткізіп, келгендер туралы есеп беріңіз.

9. Әрбір мұғалім өзімен бірге қауіпті және қауіпсіз аймақта жүрген білім алушылардың өмірі мен денсаулығына жауапты екенін ескере отырып, білім алушылардың тұруын ұйымдастырыңыз.

Ата-аналар үшін.

Балаларға жер сілкінісі кезінде, егер олар үйде жалғыз болса, келесі әрекеттерді орындау керектігін түсіндіріңіз:

1. Көрсетілген бір жерде орналасқан құжаттарды, ақшаны, құнды заттарды алу.

2. Барлық электр құрылғыларын және электр қуатын өшіріңіз.

3. Кішігірім ауытқулармен ғимараттан тез шығып, ғимараттан, үлкен ағаштардан, электр желілерінен көшеге шығыңыз (бұл орынды алдын ала анықтайсыз).

4. Егер шығу мүмкін болмаса (қатты жер асты дүмпулері, баспалдақтар құлап, шығу жолдары құлап кетсе), үстелдің астына, кереуеттің астына жасырыңыз немесе есік алдында, негізгі қабырғалар арасындағы бұрышта тұрыңыз.

5. Терезелерден аулақ болыңыз - олар дірілге төтеп бере алмауы мүмкін.

6. Жер сілкінісі болған жағдайда қажетті қорларды жасаңыз (киім, аяқ киім ауыстыру, шыны емес ыдыстардағы сумен қамтамасыз ету).

7. Әр түрлі сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде көршілеріңізге балаларыңызға қарауды тапсырыңыз.

8. Көпқабатты үйден шығуға тырысқанда лифтті пайдаланбаңыз.

9. Бірнеше рет жер асты дүмпулерінен кейін ғимаратқа кіруге асықпаңыз (қирауы мүмкін), қираған аймаққа бармаңыз: бұл қауіпті!

*Су тасқыны. Хабарлама келіп түскен кездегі іс-қимыл тәртібі
су тасқыны және оның басталуы туралы эвакуациялар.*

Білім алушылар үшін:

1. Киініп, қажетті заттарды, аяқ киімдерді, азық-түлік қорын және алғашқы медициналық көмек қобдишасын дайындаңыз. Құжаттарды, ақшаны, құндылықтарды полиэтилен пакетке ораңыз.

2. Газды, электр қуатын, электр құрылғыларын өшіріңіз.

3. Қауіпті аймақтан жаяу немесе көлікпен шығыңыз, өзіңізбен бірге құжаттарды, құндылықтарды, қажетті заттарды және азық-түлік қорын алып жүріңіз.

4. Егер сіз эвакуациялай алмасаңыз, онда су деңгейі қауіпті түрде көтерілсе, шатырға немесе үйдің шатырына көтеріліңіз, апат сигналдарын беріңіз.

5. Құтқарушылар жүзу құралымен жақындаған кезде қауіпсіздік ережелерін сақтай отырып, оған ауысыңыз және құтқарушылардың талаптарын бұлжытпай орындаңыз.

6. Қауіпті аймақтан жаппай эвакуациялау кезінде эвакуациялық-жинау пунктінде тіркеуден өтіңіз.

7. Мүмкіндігінше телефон байланысы арқылы ата-аналарға орналасқан жері туралы хабарлаңыз.

8. Эвакуация орнына келгеннен кейін ата-анаңыз сізді тауып алуы үшін қайта тіркеуден өтіңіз.

Мұғалімдерге арналған:

1. Егер мектеп кенеттен су астында қалса, журналды алып, балаларды қауіпсіз жерге апарыңыз: мектептің жоғарғы қабаттары, шатыры.

2. Балалардың санын санап, әкімшілікке хабарлаңыз.

3. Мектеп оқушыларының жаппай үрейленуіне жол бермеңіз.

4. Қауіпсіз жерге көшіру кезінде оқушылармен бірге ережелерді сақтаңыз құтқару құралдарына ауысу кезіндегі сақтық шаралары.

5. Қауіпсіз аймаққа келгеннен кейін білім алушыларды тіркеуден өткізіп, олардың жанында болған кезде қауіпті және қауіпсіз аймақтағы балалардың өмірі мен денсаулығына мұғалім жауапты екенін ескере отырып, оларды орналастыруға көмектесіңіз.

Ата-аналар үшін:

1. Су тасқыны кезеңінде балалармен бірге саяжайларға, әсіресе су басуы мүмкін жерлерге бармаңыз.

2. Су тасқыны кезеңінде балалардың саяжайларға өз бетінше баруына жол бермеңіз.

3. Егер сіздің үйіңіз су басу қаупі бар аймақта болса, бағалы заттарды, азық-түлікті тасымалдайтын орындарды алдын ала анықтаңыз.

4. Алдын ала қосалқы киімдерді, дәрі-дәрмектерді, құжаттар мен бағалы заттарды дайындаңыз, сонда сіз болмаған кезде бала бәрін өзімен бірге ала алады.

5. Эвакуацияны ескере отырып, азық-түлік пен суды 3 күн бойы сақтаңыз.

6. Балаңызға сіз болмаған кезде оны өзі немесе көршілерінің көмегімен эвакуациялау керектігін түсіндіріңіз.

7. Егер ұялы телефон байланысы болса, оны үнемі балаңызбен бірге ұстаңыз. Балаларды қорқытпаңыз, айқайламаңыз, бірақ балаға оның барлық әрекеттерін қол жетімді және сабырлы түрде түсіндіруге тырысыңыз.

*Дауыл. Үй-жайдағы адамдардың іс-қимыл тәртібі
кенеттен пайда болған кезде .*

Білім алушылар үшін:

1. Терезелерден алшақтап, қабырғаға жақын үстелдерде орын алып немесе қабырға ойықтарында тұрып. Тұйық дәліздерге өтуге болады.

2. Сабақ аяқталғаннан кейін, егер дауыл басылмаса, жоғары сынып оқушылары ағаштардан, билбордтардан, электр желілерінен аулақ болып, топ-тобымен үйлеріне қайтады. Бастауыш және орта сынып оқушылары мұғалімнің немесе ата-анасының сүйемелдеуімен көлікпен шығарылуы керек. Кейбір балаларды жіберуге болмайды!

3. Егер дауыл аяқталса, үйге оралғанда сақтық шараларын қолданыңыз. Үзілген сымдарға қол тигізбеңіз.

Мұғалімдерге арналған:

1. Дауыл кезінде балаларды терезелерден алыс, қауіпсіз жерге жинаңыз.

2. Балалардың мектептен өз бетінше кетуіне жол бермеңіз.

3. Білім алушылармен дауыл кезінде жүріс-тұрыс ережелері бойынша нұсқаулық өткізіңіз.

4. Жоғары сынып оқушыларын тұрғылықты жері бойынша үйлеріне топпен жіберуге.

5. Бастауыш және орта сынып оқушыларын ата-аналарының немесе мұғалімдерінің сүйемелдеуімен үйлеріне көлікпен жеткізу.

Ата-аналар үшін:

1. Дауылдың жақындағаны туралы алдын ала хабарлаған кезде балаларды мектепке жібермеңіз.

2. Терезелерді, балкон есіктерін жабыңыз. Шыныларды қағаз жолақтарымен немесе жабысқақ таспамен жабыстырыңыз.

3. Азық-түлік, су, дәрі-дәрмек қорын дайындаңыз. Шамдарды, дайындаңыз.

4. Балалардың пәтерде қауіпсіз болу орындарын анықтаңыз.

5. Балкон мен терезе төсенішінен заттарды алып тастаңыз.

6. Сіз ұзақ уақыт болмаған жағдайда балаларды ересектердің бақылауымен анықтаңыз.

7. Сіз болмаған кезде балаларға, газ плитасын өз бетінше пайдалануға рұқсат бермеңіз. Бұл қауіпті!

Орман өрттері. Ормандағы қауіпсіз жүріс-тұрыс тәртібі.

Балалар мен ересектерге арналған.

1. Жанып тұрған сіріңкелер мен темекі тұқылдарын құрғақ шөпке тастамаңыз.

2. Құрғақ шөпті жерлерде, қылқан жапырақты жас ағаштарда от жағуға болмайды.

3. Ағаштардың астында, орман алқаптарында шөп жағуға болмайды.

4. Орманда бөтелкелер мен әйнек сынықтарын қалдырмаңыз.

5. Орманда тез тұтанатын майланған сүрту материалын қалдыруға болмайды.

6. Орманда қоректендіру жүйесі ақаулы автокөлікті немесе мотоциклді пайдалануға болмайды.

7. Орманда от жағу қажет болған жағдайда құрғақ шөпке ұшқынның түсуін болдырмайтын өрт қауіпсіздігі шараларын қолданыңыз.

8. Орманда пайда болған шағын төменгі өртті бұтақтармен сөндіруге немесе топырақ лақтыруға тырысыңыз.

9. Егер сіз өрт аймағына түссеңіз, қауіпті аймақтан оттың желге қарай қозғалу бағытына перпендикулярлық шығыңыз.

10. Егер ауа қатты түтіндеген болса, дымқыл орамалмен, шарфпен дем алыңыз. Есіңізде болсын: жердің түтіні азырақ.

11. Жанған киіммен жүгіруге болмайды. Жерге домалап бара жатқанда оны қалпына келтірген немесе өртті сөндірген дұрыс.

Техногендік сипаттағы ТЖ кезіндегі іс-қимылдар тәртібі.

Өрттер.

Білім алушылар үшін.

1. Өрт болған жағдайда дабыл қағылған жағдайда ұйымдасқан түрде қажетті заттар мен киімдерді алып, мектептен шығыңыз.

2. Баспалдақпен көтерілу кезінде дүрбелең мен пандемонияға жол бермеу.

3. Үй-жай қатты түтіндеген жағдайда тыныс алу жолдарын (ауыз, мұрын) тығыз оралған киімдермен (шарф, қалпақ, жемпір, пиджак және т.б.) жауып, еңкейіп, мектептен шығуға қарай жүгіру.

4. Мектеп әкімшілігі көрсеткен қауіпсіз жолдар бойынша мектептен шығу.

5. Гардеробтан сырт киімді алу мүмкін болмаған жағдайда мектептен онсыз кетуге.

6. Мектептен шыққан кезде жылы мезгілде қоңырау шалу үшін сапқа тұру, суық және қысқы уақытта жақын маңдағы үйлердің подъездерінде, балабақшаларда паналау.

Егер өрт үйде немесе өзге үй-жайда пайда болса.

1. Өрт шыққан үй-жайдан хабарласпа, қауіпсіз жерге шық және "01" қызметіне хабарлас.

2. Жанып жатқан үй-жайда тұрмаңыз - еңкейіп, бетіңізді және мұрныңызды тығыз оралған шүберекпен жауып, шығуға қарай жүріңіз.

3. Құжаттарды, ақшаны іздеуге уақытты жоғалтпаңыз, тәуекелге бармаңыз, үйден кетіңіз. Қандай себептер сізді осыған итермелесе де, жанып жатқан бөлмеге оралмаңыз.

4. Жанып жатқан бөлмелерден шыққан кезде есікті артына жаб, бұл өрттің таралу қаупін азайтады.

5. Егер қашу жолдары болмаса, көшеден көріну үшін терезенің жанында болыңыз (оны ашпаңыз).

6. Сабырлы бол, үрейленбе.

7. Ғимаратта өрт болған жағдайда лифтті пайдаланбаңыз, ол кез келген минутта өшіп қалуы мүмкін.

Мұғалімдерге арналған.

1. Мектепте өрт туралы дабыл алған кезде балаларды мектеп ғимаратынан эвакуациялау үшін дереу ұйымдастырыңыз.

2. Сынып журналын алып, балалармен бірге мектеп ғимаратынан қауіпсіз шығу жолымен шығыңыз.

3. Жылы мезгілде сырт киімсіз қауіпсіз жерге, жанып жатқан ғимараттан алыс жерге эвакуациялаңыз, қоңырау шалыңыз.

4. Суық мезгілде және қыста сырт киім киіңіз, ал қатты түтіндеген жағдайда киіміңізді өзіңізбен бірге алып жүріңіз немесе үй-жайдан киімсіз шығып, жақын маңдағы үйлердің подъездеріне, балабақшаларға тығылыңыз.

5. Қозғалыс кезінде ықтимал пандемиялар мен үрейдің жолын кесу

6. Қысқы уақытта мектеп ғимаратынан эвакуацияланғаннан кейін жақын маңдағы ғимараттарды паналаған балаларды тауып, қоңырау шалыңыз.

7. Жанып жатқан мектеп ғимаратына қайтып келуге болмайды. Бұл өте қауіпті!

Ата-аналар үшін.

1. Өрттің алдын алу мақсатында сіріңкелер мен тез тұтанатын заттарды кішкентай балалардың қолы жететін жерде сақтамаңыз.

2. Үтікті және басқа электр құрылғыларын қараусыз қалдырмаңыз.

3. Электр құрылғыларының жұмысқа жарамдылығын қадағалаңыз.

4. Теледидарды жиһаз қабырғасының ұясына қоймаңыз.

5. Қолдан жасалған электр жылыту құрылғыларын пайдаланбаңыз.

6. Пәтерде өрт шыққан жағдайда оны кез келген тәсілмен сөндіруге тырысыңыз: шүберекпен жабыңыз, аяғыңызды таптаңыз, су құйыңыз және басқа тәсілдермен.

7. Терезелер мен есіктерді ашпау - бұл жанудың күшеюіне ықпал етеді.

8. Өртті сөндіруге сәтсіз әрекет жасалса, артыңыздағы есіктерді жауып, пәтерден дереу эвакуациялаңыз.

9. "01" телефоны бойынша өрт сөндіру бөліміне хабарласыңыз. Жанып жатқан нәрсені, нақты мекен-жайы мен тегін тез және анық атаңыз.

10. Өрт сөндірушілерді алдыңғы есікке дейін шығарып салыңыз.

11. Үрейленбеңіз, өртті сөндіріп, мүлкін сақтап қалғандарға кедергі жасамаңыз.

12. Желіге қосылған тұрмыстық электр аспаптарын, электр қалқандары мен сымдарды сөндірмеңіз.

13. Теледидар жанған кезде:

- электр құрылғысын ажыратыңыз

- қалың көрпемен немесе көрпемен жабыңыз

- улы газдармен уланып қалмас үшін есікті артыңыздан жауып, бөлмеден шұғыл түрде шығыңыз теледидардың пластмасса бөліктерінің жануынан және бықсуынан.

Терроризм. Жарылу қаупі бар заттар тұрғындар үшін.

1. Иесіз тұрған затты байқаған соң, табылған затқа қол тигізбеңіз және оған басқа адамдарды кіргізбеңіз, дереу полиция қызметкеріне хабарласыңыз. Жарылғыш заттардың белгілеріне мыналар жатады: көліктегі, подъездегі, ауладағы белгісіз бөлшектер, орынға тән емес әртүрлі материалдардың қалдықтары, керілген сым, бау, басқа біреудің сөмкесі, сөмке, қорап, ойыншықтар, телефондар.

2. Жерден әртүрлі заттарды, әсіресе ойыншықтарды, телефондарды, түрлі-түсті заттарды алуға тыйым салынады.

Адамдарды кепілге алу.

Білім алушылар үшін:

1. Қылмыскерлермен кез келген қарым-қатынасты шектеу, олардың әрекеттеріне немесе сөздеріне агрессия туғызбау.

2. Қылмыскерлерге тән белгілерді есте сақтауға тырысыңыз: бой, киім, аяқ киім, мінез-құлық, сөйлеу және т.б.

3. Террористердің арандатушылық әрекеттеріне ден қоймау, оларға сұрақтар қоймау және олардың көзіне қарамауға тырысу.

4. Террористердің талаптарын орындау және олардан кез келген әрекетке рұқсат сұрау.

5. Арнайы жасақпен шабуылдаған кезде кіреберіс есіктерден, терезелерден алыстап, еденге құлап, үстелдің, орындықтың және т.б. астына тығылып, дененізді қоғану құралдармен оқтардан қорғаңыз. Шабуыл кезінде қарақшылардың қолынан қару алмау керек, өйткені сізді қарақшылар деп қателесіп, жеңіліс үшін сізге оқ жаудыруы мүмкін.

6. Босатылған кезде ғимараттан әртүрлі бағытта шашырау.

Мұғалімдерге арналған:

1. Балалармен бірге кепілге алынған кезде, үрейленбеу үшін жағдайды сабырмен бақылаңыз.

2. Абайлаңыз, арандатушылықсыз, қылмыскерлермен келіссөздер жүргізуге тырысыңыз, олардың сыртқы түрін, сөйлеген сөздерін, киімдерін есте сақтаңыз.

3. Балалармен бірге қылмыскерлердің барлық талаптарын орындаңыз.

4. Кепілге алынғандарды арнайы жасақпен босату кезінде оқушылардың іс-әрекеттерін сабырмен басқарыңыз.

5. Босатылған кезде балаларды мектептен қауіпсіз шығу жолдары арқылы шығарыңыз.

Ата-аналар үшін:

1. Қылмыскерлер сіздің балаларыңызды мектеп ғимаратында ұстаған кезде үрейленбеңіз.

2. Балаларды өз бетінше босатуға тырыспаңыз.

3. Балаларға айырбас ретінде өзіңізді кепіл ретінде ұсынбаңыз.

4. Арнайы күштердің келуін күтіңіз, оларға өз әрекеттеріңізбен көмектеспеніз және кедергі жасамаңыз. Балаларды мектептен шығар алдында аумақ көрінетін қауіпсіз жерлерде қарсы алыңыз.

5. Балаларыңызды кездестіргеннен кейін қауіпті аймақтан дереу шығыңыз.

Телефондық терроризм.

Білім алушылар үшін:

1. Телефон арқылы, тіпті әзіл-қалжыңмен, мектепке мина туралы хабарлауға тырыспаңыз. Сіз бәрібір табыласыз және сіздің әрекеттеріңіз үшін ата-анаңыз жауап беруі керек.

2. Мектептегі террористік акт туралы біреуден телефон арқылы хабарлама алған кезде телефон тұтқасын қоймаңыз, ал басқа телефоннан қоңыраудың қайдан шыққанын анықтау үшін "02" полициясына хабарласыңыз.

3. Әңгімелесуден кейін келесі мәліметтерді жазбаша түрде жазып алыңыз:

- бірден қорқыта бастады немесе өзін таныстырды;
- кіммен сөйлесетінін нақтылады;
- баяу немесе жылдам;
- сөздерді анық айта ма;
- сөйлеу кемістігі (кекештену, екпін және т.б.);
- дауыс тембрі (жоғары, төмен және т.б.);
- әсер: байсалды немесе мас күйінде;
- әңгімелесу мәнері (сабырлы, сенімді, анық емес, бірізді емес, сыпайы, дөрекі);
- ашулану немесе немқұрайлылық;
- бөгде шулардың болуы немесе тыныштық.

4. Мектеп әкімшілігін хабардар ету

Мұғалімдерге арналған:

1. Телефонды алғаннан кейін қоңырау шалушыға сабырлы түрде жауап беріңіз, сөйлесуді ұзартыңыз және мүмкіндігінше көбірек ақпарат алуға тырысыңыз.

2. Байланыс арнасын сақтау үшін телефонды қоймаңыз, содан кейін қоңыраудың қайдан келгенін анықтау үшін "102" полициясына басқа телефон арқылы хабарласыңыз.

3. Әңгімелесуден кейін келесі мәліметтерді жазбаша түрде жазып алыңыз:

- әңгімелесуді бастау: бірден қорқыта бастады немесе өзімді таныстырдым;

- кіммен сөйлесетінін нақтылады;
- баяу немесе жылдам;
- сөздерді анық айта ма;
- сөйлеу кемістігі (кекештену, екпін және т.б.);
- дауыс тембрі (жоғары, төмен, тыныш, қарлыққан);
- әсер: байсалды немесе мас күйінде;
- әңгімелесу мәнері (сабырлы, сенімді, анық емес, бірізді емес, сыпайы, дөрекі);
- ашулану немесе немқұрайлылық сезілді ме;
- бөгде шулардың болуы (басқа дауыс, көлік шуы немесе үнсіздік)

4. Мектеп әкімшілігін хабардар ету.

Қауіпті химиялық заттардың шығарындыларымен болатын авариялар.

Білім алушылар үшін.

1. Атмосфераға қауіпті химиялық заттардың бөлінуі туралы хабарламалары бар дабыл сигналын алғаннан кейін мектеп әкімшілігінің бұйрығына дейін мектеп ғимаратынан шықпаңыз.

2. Жеке қорғаныс құралдарын (респираторлар, газтұмылдырық) киіңіз; олар болмаған жағдайда – мақта-дәке таңғыштары немесе басқа матадан жасалған бұйымдар, оларды сумен сулаңыз.

3. Терезелерді, желдеткіш саңылауларды жабу.

4. Мектеп ғимаратынан шығар алдында теріні (бет, қол және дененің басқа бөліктері) мүмкіндігінше қорғаңыз.

5. Тез, бірақ үрейленбей эвакуациялаңыз.

6. Мұғалімнің алдағы іс-әрекеттер туралы нұсқауларын тыңдау.

7. Залалданған аумақта қозғалу кезінде келесі ережелерді сақтау қажет:

- жылдам қозғалу, бірақ жүгірмеу; шаңды көтермеуге тырысыңыз;
- айналып өту тұман тәрізді білім беру;
- айналадағы заттарға тиіспеу, ештеңеге сүйенбеу;
- сұйық тамшыларға немесе ұнтақ тәрізді шашындыларға баспау;
- егер теріде, киімде, аяқ киімде химиялық заттардың іздері табылса, оларды құралдармен (бинтпен, орамалмен, шүберекпен) алып тастаңыз және мүмкіндігінше бұл жерді сумен немесе басқа таза сұйықтықпен шайыңыз;
- тиісті бұйрықтарға дейін жеке қорғаныс құралдарын шешпеу.

8. Қауіпсіз аймаққа келгеннен кейін тіркеуден және санитарлық тазартудан өту қажет.

Мұғалімдерге арналған.

1. Атмосфераға қауіпті химиялық заттың бөлінгені туралы хабарлама бар дабыл сигналын алған кезде мектептегі барлық терезелер мен желдеткіштерді жабыңыз.

2. Білім алушыларды жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз ету немесе сумен ылғалдандыруды қажет ететін матадан жасалған құралдарды пайдалану. Қосымша нұсқауларды тыңдау.

3. Балалардың үй-жайдан шығуын және эвакуациялау орнына баруын ұйымдастыру. Сынып журналын алыңыз.

4. Нұсқау беру: желдің бағытына қарай, залалданған аумақта қозғалу.

5. Балалармен бірге қауіпсіз аймаққа көшіру.

6. Орналастыру ауданына келгеннен кейін балаларды тіркеуден өткізсін.

7. Балаларды санитарлық тазалауды және орналастыруды ұйымдастырыңыз.

Ата-аналар үшін.

1. Балаларды қауіпсіз аймаққа эвакуациялау ұжымдық түрде жақсырақ екенін есте сақтаңыз.

2. Егер сіз жұмыс істемесеңіз немесе осы уақытта үйде болсаңыз, қажеттінің бәрін дайындап, балаларыңызбен тұрғылықты жеріңіз бойынша немесе мектеп ұжымымен бірге эвакуациялаңыз.

3. Жеке көлігіңіз болса, әкімшіліктің рұқсатымен балаларды алып, орналасқан жеріңізге өз бетіңізше бара аласыз.

4. Эвакуациялау алдында барлық электр құрылғыларын ажыратыңыз, су мен азық-түлікпен қамтамасыз етіңіз. Құжаттарды, бағалы заттарды, қосалқы және жылы заттарды алыңыз.

5. Өзіңізге және балаларыңызға қалың матадан жасаған жеке қорғаныс құралдарын жасаңыз.

Радиоактивті заттардың бөлінуімен болатын авариялар.

Білім алушылар үшін.

1. Радиоактивті заттардың шығарындылары туралы хабарлама бар дабыл алған кезде тыныс алу мүшелерін жеке қорғаныс құралдарымен қорғау қажет: газтұмылдырықтар, респираторлар, мақта-дәке таңғыштарын кию немесе қолда бар құралдарды – шарфтарды және басқа да тоқылған бұйымдарды қолдану.

2. Терезелерден алыс орын алыңыз.

3. Барлық желдеткіш саңылауларды жабыңыз.

4. Ұйымдастырылған эвакуацияға дайындалу. Үрейленбеңіз, мұғалімнің нұсқауларын тыңдаңыз.

5. Мектептен ластанған аумаққа шыққаннан кейін келесі ережелерді сақтау қажет:

- ашық жерде жеке қорғаныс құралдарын шешпеуге;
- қозғалыс кезінде шаңның көтерілуіне жол бермеу;
- қажетсіз отыруға және бөгде заттарға қол тигізбеуге;
- ішуге, тамақ ішуге, темекі шегуге болмайды;
- дененің ашық жерлерін мезгіл-мезгіл шүберекпен немесе орамалмен сүртіңіз.

6. Орналастыру аймағына келгеннен кейін эвакуацияланғандар тіркелуі керек.

7. Толық санитарлық тазартудан өту.

8. Көзді таза сумен шайыңыз, аузыңыз бен тамағыңызды шайыңыз.

Мұғалімдерге арналған.

1. Радиациялық ластану туралы хабарлама бар дабыл сигналын алған кезде тыныс алу жолдарын өзіңізге және білім алушыларға қорғауды

ұйымдастырыңыз. Мақта-дәке таңғыштарын, респираторларды және егер бар болса, газтұмалдырықтарды беріңіз.

2. Сыныптағы желдеткіш саңылауларды жабыңыз. Балаларды терезеден отырғызу.

3. Ұйымдастырылған эвакуацияға дайындалу. Сынып журналын алыңыз.

4. Залалданған жерлерде қауіпсіз жүріп-тұру бойынша нұсқаулық жүргізу.

5. Белгіленген жинау-эвакуациялау пунктіне келгеннен кейін тіркелу қажет.

6. Балалармен бірге қауіпсіз аймаққа көшіру.

7. Орналастыру ауданына келгеннен кейін балаларды тіркеуден өткізсін.

8. Санитарлық тазарту мен орналастыруды ұйымдастырыңыз.

Ата-аналар үшін.

1. Қауіпсіз аймаққа эвакуациялау ұжымдық түрде жақсырақ жүргізілетінін есте сақтаңыз.

2. Егер сіз жұмыс істемесеңіз немесе осы уақытта үйде болсаңыз, қажеттінің бәрін дайындап, балаларыңызбен тұрғылықты жеріңіз бойынша немесе мектеп ұжымымен бірге эвакуациялаңыз.

3. Жеке көлігіңіз болса, әкімшіліктің рұқсатымен балаларды алып, орналасқан жеріңізге өз бетіңізше бара аласыз.

4. Эвакуациялау алдында барлық электр құрылғыларын ажыратыңыз, су мен азық-түлікпен қамтамасыз етіңіз. Құжаттарды, бағалы заттарды, қосалқы және жылы заттарды алыңыз.

5. Өзіңізге және балаларыңызға қалың матадан жеке қорғаныс құралдарын жасаңыз.

Пәтерде өрт шыққан жағдайда.

1. Өрт туралы 01 телефоны арқылы хабарлаңыз, 112 (нақты мекен-жайын, адамдарға қауіп төніп тұрғанын, өтініш берушінің аты-жөнін, телефон нөмірін хабарлау).

2. Көршілерден адамдарды хабардар етуді және эвакуациялауды ұйымдастырыңыз

пәтерлерді төменгі қабаттарға.

3. Балалар мен қарттарды далаға шығарыңыз.

4. Пәтердің электр қуатын (баспалдақ алаңында орналасқан пәтеріңіздің қалқанындағы автоматты), газды өшіріңіз, пәтерлерден дереу шығарыңыз жарылыс және өрт қауіпті пәндер.

5. Егер электр тогының соғу қаупі болмаса, өртті ас үйдегі, жуынатын бөлмедегі немесе ішкі өрт сөндіру крандарындағы краннан шыққан сумен сөндіруге кірісіңіз; сонымен қатар тығыз дымқыл шүберекті, матаны, брезентті қолданыңыз. Су ағынын ең қатты жанған жерге бағыттаңыз. Өрттің таралуын болдырмау үшін ағынның бағытын мезгіл-мезгіл өзгертіңіз. Суды түтіннің үстіне немесе жалынның жоғарғы жағына құюға болмайды.

6. Жанып жатқан жиһазды сөндірген кезде суды отпен жабылған ең үлкен бетке таратыңыз. Жанып тұрған перделерді, жұлып алып, еденге сөндіріңіз. Сондай-ақ еденде жанып жатқан киімдерді сөндіріңіз.

7. Жанып жатқан сұйықтықтарды сумен сөндіруге болмайды. Топырақпен, құммен, өрт сөндіргіштермен сөндіріңіз, егер олар болмаса, жанған жерді суға малынған қалың, ауыр шүберекпен жабыңыз.

8. Егер сіз пәтердің электр қуатын өшіре алмасаңыз, онда жанып тұрған электр сымдарын қуатпен құрғақ құммен лақтырыңыз немесе көмірқышқыл газын сөндіргішпен сөндіріңіз.

9. Өрт болған жағдайда терезелер мен есіктерді ешбір жағдайда ашпаңыз, себебі ауа ағыны өрттің таралуына ықпал етеді.

АЛГОРИТМ

техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар және терроризм актісін жасау қатері туындаған кезде білім беру ұйымдары қызметкерлерінің, білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің іс-әрекеттері.

Қазақстан Республикасы Білім министрлігінің террористік тұрғыдан осал объектілердің және білім беру саласындағы қызметті жүзеге асыратын террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғанысын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық.

Жалпы ережелер.

1. Осы техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар және терроризм актісін жасау қатері туындаған кездегі білім беру ұйымдары қызметкерлерінің, білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің іс-қимыл алгоритмі (бұдан әрі - Алгоритм) техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар және терроризм актісін жасау қатері туындаған жағдайларда білім беру ұйымдарының жұмыс істеу тұрақтылығын арттыру жөніндегі іс-шараларды басқару мақсатында әзірленген. және олардың алдын алуға және жоюға бағытталған.

Адамдардың өмірі мен денсаулығын сақтауға, террористік қатерді жүзеге асыру тәуекелін барынша азайтуға және терроризм актісін жасауды барынша азайтуға бағытталған іс-шаралар кешені террористік қатерлердің алдын алу болып табылады.

1. Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар аймағында авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге дайындық бойынша іс-шаралар кешенін қабылдау білім беру ұйымдарының жұмысының тұрақтылығын қамтамасыз етуге бағытталған.

2. Терроризм актісі жасалған жағдайда білім беру ұйымдарының басшылары мен қызметкерлері құқық қорғау органдары мен арнаулы органдарды жасалған терроризм актісі туралы дереу хабардар етеді және білім беру ұйымының қызметкерлерін эвакуациялауды қамтамасыз етеді.

Терроризм актісі қатерінің туындауының алдын алу жөніндегі жұмысты ұйымдастыру кезінде объектілерге және бөгде адамдардың осал учаскелеріне

(жабдықтарына) еркін кіріп кетуіне жол бермеуге ерекше назар аудару қажет, бұл террористік заттарды жеткізу мүмкіндігін болдырмайды. , сондай-ақ бақылау жабдықтарын, автоматиканы, байланыс құралдарын істен шығару.

Террористік әрекеттерді ықтимал дайындау мен жүзеге асырудың негізгі белгілері мыналар болып табылады:

- мінез-құлқында ықтимал лаңкестік әрекет объектісінің қоршаған ортасындағы жағдайды зерделеу, оның қызметінің жекелеген аспектілеріне қызығушылықтың артуы немесе уәждемес байқалатын тұлғалардың пайда болуы;

- таңдалған объектілерде күдікті тұлғалардың бірнеше рет пайда болуы және олардың фото және бейнетүсірілім жүргізуі;

- персоналмен және объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалармен негізсіз байланысқа түсу, олардан жұмыс режимін, қолжетімділік тәртібін, қауіпсіздікті қамтамасыз етуді шығару;

- техникалық қызмет көрсетуге қатысы жоқ адамдардың жертөлелер мен шатырларға кіруі;

- бөгде келушілердің (күдік туғызатын тұлғалардың) объект ғимаратына кіре берістегі күзетпен тексерілуі ұсынушының жеке басы туралы ақпарат бермейтін құжаттарының болуы;

- объектінің әкімшілігі мен қызметкерлеріне жалған ақпарат беру;

- осал учаскелерді және оларға қол жеткізу тәртібін, өткізу режимі жүйесінің тәртібін және объектіні күзетуді зерделеу.

Террористік актінің типтік сценарийлерін алдын-ала талдау негізінде оларды төтенше жағдайлар дамуының әр кезеңінде жағымды жаққа өзгерту үшін нақты бастапқы, аралық және қорытынды жағдайларға тиімді әсер етуге мүмкіндік беретін іс-шаралар кешенін әзірлеу және нақты уақыт режимінде жүзеге асыру маңызды. .

Әртүрлі жағдаяттарды алдын ала пысықтау терроризм актісін жасау қатері туындаған кезде білім беру ұйымдарының қызметкерлері мен білім алушыларының іс-қимыл алгоритмін, оның ішінде әдеттегі төтенше жағдайлардағы іс-қимылдарды реттейтін атаулы нұсқаулықтар мен жадынамаларды қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Білім беру ұйымдарының терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға басшылықты олардың басшылары Қазақстан Республикасының Заңнамасында және өзге де нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген құзыреті шегінде жүзеге асырады.

3. Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шаралар олардың туындау ықтималдығы және олардан келтірілуі мүмкін залал ескеріле отырып жүргізіледі.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру қолданыстағы заңнамада белгіленген өз құзыреті шегінде білім беру ұйымдарының басшыларына жүктеледі.

Ғимаратта және оның аумағында терроризм актісін жасау қатері туындаған кезде білім беру ұйымдары қызметкерлерінің, білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің іс-қимыл тәртібі.

4. Тәртіп қызметкерлердің, педагогтардың, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің іс-әрекеттерін жүйелендіреді және үндестіреді, оның ішінде білім беру ұйымында және оның аумағында терроризм актісін жасау қатері туындаған кезде ата-аналарды хабардар етуді көздейді.

Бұл тәртіпті білім беру ұйымының басшысы әрбір қызметкерге, оқытушыға, білім алушыға және ата-анасына (заңды өкіліне) жеткізеді.

5. Білім беру ұйымдарында терроризм актісін жасау қатері туындаған кезде дереу іс-қимыл жасау үшін негіздер болып табылады:

- қызметкерлердің, педагогтардың, білім алушылардың немесе тәрбиеленушілердің біреуінің күдікті затты анықтауы;

- білім беру ұйымына телефон арқылы немесе жазбаша түрде қатердің түсуі;

- білім беру ұйымдарының қызметкерлеріне, педагогтеріне, білім алушылары мен тәрбиеленушілеріне қарулы шабуыл жасау;

- террористердің қызметкерлерді, педагогтарды, білім алушылар мен тәрбиеленушілерді және/немесе ұйым ғимаратында немесе оның аумағында кепілге алуы;

- білім беру ұйымына террористтің шабуылы.

6. Жоғарыда аталған жағдайларда білім беру ұйымының басшылығы болған жағдай туралы дереу хабарлайды:

- ішкі істер органдарының "102" арнасына, бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке "112";

- білім беру органының (бөлімінің) басшысына.

Күдікті заттың табылуы.

7. Күдікті зат деп күдікті дыбыстар (шертулер, тықылдаулар) және әдеттен тыс иістер (бадам, хлор, аммиак) шығаратын, сымдары шығып тұрған, иесіз сөмке, пакет, жәшік, қорап, ойыншық түсініледі.

Бұл зат жарылғыш зат болуы мүмкін немесе улы химикаттармен (УХЗ), биологиялық агенттермен (сібір жарасы, табиғи шешек, туляремия сияқты қауіпті инфекциялардың қоздырғыштары) толтырылған пакетке айналуы мүмкін.

8. Қауіпті немесе қауіпті затты тапқан тұлғалар күдікті зат, бұл туралы дереу ішкі істер органдарының "102" арнасына немесе "112" бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне (егер ол тәрбиеленуші немесе білім алушы болса, онда тәрбиешіге немесе сынып жетекшісіне) хабарлаңыз және жедел әрекет ету күштері келгенге дейін объекіден қауіпсіз қашықтықта болыңыз және болған жағдайға қатысты айғақтар беруге дайын болыңыз.

9. Басшының іс-қимылы:

- білім беру ұйымының тұрақты қызметкерлері қатарынан қоршауды қою;

- шұғыл ден қою қызметтерінің (ішкі істер органдарының бөлімшелері, жедел медициналық жәрдем қызметтері, өрт сөндіру жасақтары, жедел-құтқару қызметтері) қауіпті немесе күдікті заттың табылған жеріне кедергісіз кіруін қамтамасыз ету.;

- білім беру ұйымдарының білім алушылары мен қызметкерлерін эвакуациялау бойынша шаралар қабылдау.

10. Персоналдың іс-әрекеті (қызметкерлер, педагогтар):

- білім беру ұйымының әкімшілігіне хабарлау (телефон арқылы) және ғимаратқа ешкімді кіргізбеу (олар келгенге дейін);

- білім алушыларды, тәрбиеленушілерді күдікті заттан қауіпсіз қашықтыққа (100 метрден жақын емес) ауыстыруға, табылған затқа жақындамауға, тиіспеуге, ашпауға және жылжытпауға;

- күдікті затты тапқан адамдар шұғыл ден қою күштері келгенге дейін қауіпсіз қашықтықта болуға және болған оқиғаға қатысты айғақтар беруге дайын болуға тиіс;

- иесіз заттың ықтимал иесін анықтау мақсатында айналадағылардан сұхбат алу;

- заттың жанында радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы телефонды пайдаланудан бас тартуға міндетті;

- анықтау уақыты мен орнын белгілеу;

- білім алушыларды, тәрбиеленушілерді қауіпті аймаққа іргелес аумақтан эвакуациялауды ұйымдастыруға көмек көрсету;

- қажет болған жағдайда қорғанысты қамтамасыз ететін заттардың артына жасырынуға (ғимараттың бұрышы, баған, қалың ағаш, көлік), бақылау жүргізуге;

- объектіні тастап кетуге, мүмкін болмаған жағдайда - күрделі құрылыстың артына және қажетті қашықтықта жасырынуға.

11. Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- үрейленбеңіз, білім беру ұйымының педагогтары мен қызметкерлерін барлық жағдайда тыңдаңыз;

- күдікті затты ұстауға, ашуға және қозғалтуға болмайды;

- қажет болса, қорғанысты қамтамасыз ететін заттардың артына жасырыңыз (ғимараттың бұрышы, баған, қалың ағаш, көлік);

- объектіні тастап кету, егер мүмкін болмаса, күрделі құрылыстың артына және қажетті қашықтықта жасырыну.

- 12. Білім беру ұйымдарының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-әрекеттері:

- күдікті затқа тиіспеу, жақындатпау, қозғалтпау;

- иесіз заттың ықтимал иесін анықтау үшін айналаңыздағылардан сұхбат алыңыз;

- осы заттың жанында радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы телефонды пайдаланудан бас тарту;

- мүмкіндігінше анықтау уақыты мен орнын жазып алыңыз;

- күдікті заттың табылғаны туралы ішкі істер органдарының "102" арнасына немесе бірыңғай кезекші-диспетчерлік "112" қызметіне дереу хабарлаңыз.;

- күдікті заттың сыртқы түрін және оның табылу мән-жайын сипаттауға дайын болу;

- дүрбелең туғызбау үшін болған жағдайды білуі қажет адамдардан басқа ешкімге жарылыс қаупі туралы хабарламау;

- бөгде адамдардың күдікті затқа және қауіпті аймаққа кіруін шектеуді қамтамасыз ету;

- қауіпті аймаққа іргелес аумақтан адамдарды ұйымдасқан түрде эвакуациялауды қамтамасыз ету;

- қажет болса, қорғанысты қамтамасыз ететін заттардың артына жасырыңыз (ғимараттың бұрышы, баған, қалың ағаш, автокөлік), бақылау жүргізіңіз.

Жарылғыш құрылғы немесе жарылғыш құрылғыға ұқсайтын зат табылған жағдайда эвакуациялау және қоршау үшін ұсынылатын аумақтар:

- граната – 50 метр;

- салмағы 200 грамм тротил шашкасы – 45 метр;

- жарылғыш құрылғы – кемінде 200 метр;

- сыра құтысы 0,33 литр – 60 метр;

- дипломат (кейс) – 230 метр;

- жол чемоданы – 350 метр;

- жеңіл автокөлік – кемінде 600 метр;

- шағын автобус – 920 метр;

- жүк көлігі (фургон) – 1240 метр.

Білім беру ұйымына телефон арқылы қауіптің түсуі.

13. Телефон кепілге салынған жарылғыш құрылғылар туралы, адамдарды кепілге алу, бопсалау және бопсалау туралы ақпаратты қамтитын хабарламаларды қабылдау арнасы болып табылады.

Осыған ұқсас бірде-бір сигналды назардан тыс қалдырмаңыз. Өңгімені сөзбе-сөз есте сақтауға тырысыңыз және оны қағазға түсіріңіз.

Өңгімелесу фактісі мен оның мазмұны туралы айтпаңыз, ақпаратқа ие адамдардың санын мүмкіндігінше шектеңіз.

14. Қоқан-лоққы алушының телефон арқылы әрекеттері (басшы, қызметкер, мұғалім, білім алушы):

Өңгімелесу барысында қоңырау шалушының жынысын, жасын және сөйлеу ерекшеліктерін ескеріңіз:

- дауыс (қатты немесе тыныш, төмен немесе жоғары),

- сөйлеу қарқыны (жылдам немесе баяу),

- айтылуы (анық, бұрмаланған, кекештенген, ерінбей, екпінмен немесе диалектімен),

- сөйлеу мәнері (әдепсіз, мысқылмен, балағат сөздермен);

- дыбыстық фонға (автокөліктердің немесе теміржол көлігінің шуы, теледидар немесе радио жабдықтарының дыбысы, дауыстар), қоңыраудың сипатына (қалалық, қалааралық) назар аударған жөн.;

- әңгімелесудің нақты басталу уақытын және оның ұзақтығын жазып алу қажет. Қалай болғанда да, әңгіме барысында келесі сұрақтарға жауап алуға тырысыңыз:

- бұл адам қайда, кімге, қандай телефон арқылы хабарласады?

- ол қандай нақты талаптар қояды?

- талаптарды жеке өзі қоя ма, әлде делдал ретінде әрекет ете ме және қандай да бір адамдар тобын білдіре ме?

- ол қандай шарттармен немесе олар жоспарларынан бас тартуға келіседі?

- онымен қалай және қашан байланысуға болады?

- бұл қоңырау туралы кімге хабарлауға болады немесе хабарлау керек?

Қоңырау шалушыдан сіз және мектеп басшылығы шешім қабылдауы немесе қандай да бір іс-әрекет жасауы үшін мүмкін болатын ең ұзақ уақытты қамтамасыз етуге тырысыңыз.

Мүмкіндігінше, әңгімелесу барысында немесе әңгіме аяқталғаннан кейін дереу "102" арнасына ішкі істер органдарына немесе бірыңғай кезекші-диспетчерлік "112" қызметіне және ұйым басшылығына телефон арқылы қауіп төнгені туралы хабарлаңыз.

Білім беру ұйымына жазбаша қауіп-қатер түсуі.

15. Қауіп-қатерді алушының жазбаша түрдегі әрекеттері (басшы, қызметкер, оқытушы, білім алушы).

Мұндай құжатты алғаннан кейін оны мүмкіндігінше абайлап ұстаңыз. Мүмкіндігінше оны таза, тығыз жабылатын полиэтилен пакетке салып, бөлек қатты қалтаға салыңыз.

Онда саусақ іздерін қалдырмауға тырысыңыз.

Егер құжат конвертке салынған болса, оны тек сол жақта немесе оң жақта ашыңыз, шеттерін қайшымен мұқият кесіңіз.

Бұл ретте барлығын сақтаңыз: мәтіні бар құжаттың өзі, кез келген қосымшалар, конверт және қаптама - ештеңені тастамаңыз.

Құжаттың мазмұнымен таныс адамдардың шеңберін кеңейтпеңіз.

Дереу ішкі істер органдарының "102" арнасына немесе бірыңғай кезекші-диспетчерлік "112" қызметіне хабарлаңыз.

Білім беру ұйымдарының қызметкерлеріне, педагогтеріне, білім алушылары мен тәрбиеленушілеріне қарулы шабуыл жасау.

16. Қызметкерлерге, мұғалімдерге, білім алушылар мен тәрбиеленушілерге қарулы шабуыл жасалған жағдайда оқшаулану шараларын қабылдау, қауіпті аймақтан дереу шығу, сондай-ақ ішкі істер органдарының "102" арнасына немесе бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке хабарлау қажет. қызмет "112".

Жасырынғаннан кейін лаңкестердің кетуін күтіңіз және мүмкіндігінше ғимараттан шығыңыз.

17. Басшының іс-қимылы:

- құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарды қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайлары туралы дереу хабардар ету;

- объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды ұйымдастыру (эвакуациялау, ішкі кедергілерді бұғаттау, объектідегі штаттан тыс жағдай туралы хабарлау);

- терроризмге қарсы іс-қимыл жөніндегі жедел штабтың келуші күштерімен өзара іс-қимыл.

18. Қызметкерлердің іс-әрекеті (қызметкерлер, педагогтар):

- жағдайды бағалаңыз, білім алушылармен бірге ғимараттан қалай шығатыныздың нақты жоспарын ойластырыңыз;

- тәрбиеленушілермен, білім алушылармен бірге қауіпсіз жерге көшіру мүмкін болса, ғимараттан шығыңыз;

- заттар мен сөмкелерді қалдырыңыз;

- қолдарыңызды жасырмаңыз, оларды көз алдыңызда ұстаңыз.

Ғимараттан шығу мүмкіндігі болмаған жағдайда келесі әрекеттерді орындау керек:

- кабинеттен, топтан жылдам шығу және дәлізде тұрған барлық білім алушыларды, тәрбиеленушілерді немесе қызметкерлерді өз кабинетіне жіберу;

- кеңсеге, сізге таныс емес немесе келуге рұқсаты жоқ ересектер тобына кіруге болмайды;

- есікті мықтап жабыңыз, жақсырақ кілтпен жабыңыз;

- терезелерді жабу, барлық перделерді түсіру немесе жабу;

- білім алушыларды, тәрбиеленушілерді қаскүнем есікке қараған кезде оларды көре алмайтындай етіп қабырғаға қою;

- білім алушылар мен тәрбиеленушілер үшін "Қауіпсіз бұрышты" табу;

- жарықты және компьютер мониторларын сөндіруге, ұялы телефондарды дыбыссыз сигналға қоюға;

- білім алушылар, тәрбиеленушілер үшін тыныштықты қамтамасыз ету;

- сабаққа қатысу парағын толтыру (дәліздерден шығарылған оқушыларды тізімдеу (жоғарыда көрсетілгендей) және осы сыныпта болуы тиіс, бірақ жоқ оқушылардың, тәрбиеленушілердің тізімін жасау.

Ескертпе: Қызметкерлер шамдарды сөндірмес бұрын сабаққа қатысу журналын тауып, қолында ұстайды.

Эвакуацимен барлық білім алушылардың және тәрбиеленушілердің:

- спорт залындағы білім алушыларды киім ауыстыратын бөлмеге ауыстырып, барлық есіктерді құлыптап, қауіпсіз орын тауып, жарықты өшіру керек;

- асханалардағы білім алушыларды жақын маңдағы сыныптарға көшіру және жарықты өшіру қажет;

- білім беру ұйымының ғимаратынан тыс жерде орналасқан қызметкерлер мен білім алушылар, тәрбиеленушілер ең жақын қауіпсіз орынға жүгіріп жетеді, тоқтайды, жатқан қалпында тұрады және қозғалмайды.;

- дәретханадағы қызметкерлер мен білім алушылар кабинетін жауып, жарықты сөндіреді;

- дәлізде отырғандардың барлығы дереу жақын маңдағы сыныпқа өтіп, жарықты сөндіреді;

- медицина қызметкерлері, асхана қызметкерлері, көмекші персонал өздері тұрған үй-жайда қалып, есіктерді жауып, жарықты сөндіреді;

- білім алушылар мен кітапхана қызметкерлері кітапханада қалады.

Кітапханашылар есіктерді жауып, балалар үшін және өздері үшін қауіпсіздікті табады

орын және жарықты өшіріңіз.

Ескертпе: Басшының бұйрығына дейін қауіпсіз орындарда болыңыз.

19. Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- үрейленбеңіз, барлық жағдайда мектеп қызметкерлері мен мұғалімдерін тыңдаңыз;

- объектіні байқамай тастап кетуге, мүмкін болмаған жағдайда қауіпсіз жерге тығылуға;

- есікті жабыңыз, тәртіп сақшыларының келуін күтіңіз;

- мүмкіндігінше кез келген тәсілмен құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға, күзетшілерге, қызметкерлерге, объект басшылығына қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайы туралы хабарлауға.

Ескертпе: Басшының немесе тәрбиешілердің бұйрығына дейін қауіпсіз жерлерде болыңыз.

20. Білім беру ұйымдарының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-әрекеттері:

- қарулы қаскүнемді анықтау;

- мүмкіндігінше оның объектідегі адамдар жаппай болатын орындарға қарай жылжуына тосқауыл қою;

- қарулы шабуыл фактісі туралы объект басшылығына, құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға кез келген тәсілмен хабарлауға;

- объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету шараларын қабылдау (эвакуациялау, ішкі кедергілерді бөгеу).

Білім беру ұйымдарында адамдарды кепілге алу.

21. Басшының іс-қимылы:

- білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтардың және басқа да қызметкерлердің қауіпсіздігі үшін барынша мүмкін болатын жағдайларды ұйымдастыру;

- құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға қызметкерлерді, оқытушылар мен білім алушыларды кепілге алу туралы дереу хабарлау;

- басқыншылардың талаптарын анықтауға тырысу;

- терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабтың келуші күштерімен өзара іс-қимылды қамтамасыз ету.

22. Қызметкердің іс-әрекеті (қызметкерлер, педагогтар):

- жақын маңдағы білім алушылар мен тәрбиеленушілерді қорғауды ұйымдастыру. Мүмкіндігінше олардың кепілге алынуына жол бермеу, ғимараттан абайлап шығару немесе үй ішінде жасырыну, есікті құлыптау, тәртіп сақшылары келгенше немесе қауіпсіздік қызметкерлері ғимараттан шыққанша ұстау;

- мүмкіндігінше, кез келген қолжетімді тәсілмен және өз қауіпсіздігіңізге кепілдік берілген жағдайда, құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға кепілге алынғандар мен қаскүнемдердің (саны, қару-жарағы, жабдықтары, жасы, лақап аттары, ұлты) мән-жайлары туралы хабарлау.

23. Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- үрейленбеу, ұстамдылық пен ұстамдылықты сақтау;

- қауіпсіз орын табуға тырысыңыз;

- есіңізде болсын, сіздің тұтқынға алынғаныңыз туралы хабарлама алғаннан кейін барлау агенттіктері әрекет ете бастады және сізді босату үшін қажет нәрсенің бәрін жасайды;

шабуылдаушыларды қаруды қолдануға итермелейтін және адам өліміне әкеп соғуы мүмкін әрекеттерге жол бермеу;

- айыруға, қорлауға және қорлауға шыдаңыз, қылмыскерлердің көзіне қарамаңыз, өзіңізді арандатушылықпен ұстамаңыз;

- кез келген әрекеттерді орындауға (отыруға, тұруға, ішуге, дәретханаға баруға) рұқсат сұраңыз;

- егер сіз жарақат алсаңыз, қозғалмауға тырысыңыз, бұл қан жоғалтуды азайтады;

- арнайы қызметтер сізді босату операциясын жүргізген кезде келесі талаптарды бұлжытпай орындаңыз:

- еденге бетін төмен қаратып жатыңыз, басыңызды қолыңызбен жабыңыз және қозғалмаңыз;

- барлау қызметкерлеріне қарай немесе олардан қашпаңыз, себебі олар сізді қылмыскер деп қателесуі мүмкін;

- мүмкіндігінше есіктер мен терезелердің саңылауларынан аулақ болыңыз.

24. Білім беру ұйымдарының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-әрекеттері:

- келіссөздерге өз бастамасы бойынша қатыспау;

- сақ болыңыз, қылмыскерлердің белгілерін, олардың бет-әлпетінің ерекшеліктерін, киімдерін, есімдерін, лақап аттарын, мүмкін тыртықтары мен татуировкаларын, сөйлеу ерекшеліктері мен жүріс-тұрысын, әңгіме тақырыптарын есте сақтауға тырысыңыз.

25. Кепілге алу кезіндегі іс-қимыл тәртібі:

- қылмыскерлерді дене күшін немесе қаруды қолдануға итермелейтін әрекеттерге жол бермеу.

- мінез-құлқымен назар аудару.

- егер қашудың сәттілігіне толық сенімділік болмаса, жүгіруге тырыспаңыз.

- лаңкестер туралы мүмкіндігінше көбірек ақпаратты есте сақтаңыз (саны, қару-жарағы, сыртқы түрі, дене бітімі, екпіні, әңгіме тақырыбы, темпераменті, жүріс-тұрысы).

- өзіңіздің орналасқан жеріңізді (қамауда отырғаныңызды) анықтауға тырысыңыз.

- мүмкіндік болған жағдайда, кез-келген қол жетімді байланыс әдісін қолдана отырып, өмірге қауіп төндірмей, болған жағдай туралы құқық қорғау органдарына немесе арнайы органдарға, қауіпсіздік бөлімшесіне немесе объектінің қауіпсіздік қызметіне хабарлауға тырысыңыз.

- не қандай тағам болса да, оны елеменіз.

- жарақат алған жағдайда өз бетінше алғашқы медициналық көмек көрсетуге тырысыңыз.

- жау тараптары өздерін бақылауды тоқтатса да, дүрбелеңге түспеу керек.

- терезелер мен есіктерден алыс болыңыз.

- арнайы күштердің қызметкерлері кепілге алынған адамдарды босату операциясын жүргізген кезде келесі талаптарды сақтау қажет:

- еденге бетін төмен қаратып жату, мүмкіндігінше қабырғаға басу, басын қолмен жабу және қозғалмау;

- арнайы күштердің қызметкерлеріне қарай немесе олардан қашпаңыз, өйткені олар қашып бара жатқан адамды қылмыскер деп қателесуі мүмкін;

- мүмкіндігінше есіктер мен терезелердің саңылауларынан аулақ болу керек.

Білім беру ұйымының ішінде және оның аумағында атыс кезінде.

26. Басшының іс-қимылы:

- білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтардың және басқа да қызметкерлердің қауіпсіздігі үшін барынша мүмкін болатын жағдайларды ұйымдастыру;

- атыс болғаны туралы құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға дереу хабарлауға міндетті;

- білім алушылардың, қызметкерлердің, педагогтардың өмірі мен денсаулығын қорғау бойынша шаралар қабылдау.

27. Қызметкер (қызметкерлердің, педагогтардың) және білім алушылардың іс-қимылы:

- көшеде атыс кезінде терезе шымылдықымен жабылған болса да, оның жанында тұрмаңыз;

- терезе алды тақтайының деңгейінен жоғары көтерілмеңіз;

- білім алушыларға тарапынан атыс естілетін сыныпқа кіруге рұқсат бермеңіз;

- көшеде атыс болған кезде, жерге жатып, баспананың артына (ғимараттың бұрышы, гүлзар, аялдама) жорғалап шығуға тырысыңыз, егер жақын жерде жоқ болса, басыңызды қолыңызбен жауып, тік жатыңыз.;

- барлығы тынышталады, сіз көтеріле аласыз және бағытты өзгерту арқылы межелі жерге жете аласыз.

Білім беру ұйымының ғимараты жарылған кезде.

28. Басшының іс-қимылы:

- білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтардың және басқа да қызметкерлердің қауіпсіздігі үшін барынша мүмкін болатын жағдайларды ұйымдастыру;

- ғимараттың жарылғаны туралы құқық қорғау және/немесе арнайы мемлекеттік органдарға дереу хабарлау;

- тәрбиеленушілердің, білім алушылардың, қызметкерлер мен педагогтардың өз өмірін қорғауға бағытталған іс-әрекеттерін ұйымдастыру.

29. Персоналдың (қызметкерлердің, педагогтардың) және білім алушылардың іс-қимылы:

- шыны шкафтардың, витриналар мен терезелердің жанында болмауға тырысып, еденге жатуға;

- негізгі қабырғалардың астына тығылыңыз, себебі қанқалар, төбелер, люстралар көбінесе өлімге әкеледі;

- баспалдақ алаңдарына шықпауға, қосылған электр құрылғыларына тиіспеуге;

- қараңғыда бір рет сіріңкемен шырылдамау керек - газдың ағуы мүмкін;

- ғимараттан арқаңызды қабырғаға басып шығу керек, әсіресе баспалдақпен төмен түсуге тура келсе.

Еңкейіп, басыңызды қолыңызбен жабу керек - жоғарыдан сынықтар мен әйнектер құлап кетуі мүмкін.

Көшеде болғаннан кейін ғимараттан алыстаңыз, құлап кетуі мүмкін карниздер мен қабырғаларды қадағалаңыз.

Өзіңізді тез және мұқият бағдарлауыңыз керек, өйткені үй құлаған кезде қалың шаң бұлты көтеріліп, үрей тудырады.

Білім беру ұйымына террористер шабуыл жасаған кезде.

30. Басшының іс-қимылы:

- білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтардың және басқа да қызметкерлердің қауіпсіздігі үшін барынша мүмкін болатын жағдайларды ұйымдастыру;

- объектіде күдікті адамның немесе адамдар тобының анықталғаны туралы ақпаратты құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға дереу беру;

- құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне қаскүнемді анықтау және ұстау уақытын қысқартуға мүмкіндік беретін күдікті тұлға туралы барынша толық ақпарат беру;

- адамдарды ұйымдасқан түрде эвакуациялауды және өз қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

31. Персоналдың іс-әрекеті (қызметкерлер, педагогтар):

- жақын маңдағы білім алушыларды қорғауды ұйымдастыру: ғимараттан абайлап шығару немесе үй-жайға тығылу, есікті құлыптау, тәртіп сақшыларының келуін күту;

- қорғануға: ғимараттан абайлап шығуға немесе үй-жайға тығылуға, есікті жабуға, тәртіп сақшыларының келуін күтуге;

- мүмкіндігінше кез келген тәсілмен құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға, күзетшілерге, қызметкерлерге, объект басшылығына қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайы туралы хабарлауға.

32. Білім алушылар мен ата-аналардың (занды өкілдерінің) іс-әрекеттері:

- қорғануға: ғимараттан абайлап шығуға немесе үй-жайға тығылуға, есікті жабуға, тәртіп сақшыларының келуін күтуге;

- мүмкіндігінше кез келген тәсілмен құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға, күзетшілерге, қызметкерлерге, объект басшылығына қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайы туралы хабарлауға.

33. Білім беру ұйымдарының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-әрекеттері:

- сыртқы белгілері бойынша дәстүрлі емес ағымдарды ұстанушыны анықтау;

- мүмкіндігінше оның объектідегі адамдар жаппай болатын орындарға қарай жылжуына тосқауыл қою;

- күдікті тұлғаның немесе тұлғалар тобының анықталғаны туралы объект басшылығына, құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға кез келген тәсілмен хабарлауға міндетті;

- объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету шараларын қабылдау (эвакуациялау, ішкі кедергілерді блоктау);

- қажет болған жағдайда объект бойынша күдікті адамның немесе адамдар тобының қозғалысын бақылауды ұйымдастыру (жеке өзі немесе бейнебақылау жүйесі арқылы);

- өз қауіпсіздігін қамтамасыз етуге міндетті.

34. Террористтің сыртқы белгілері:

- ауа-райына сәйкес келмейтін, қолдан жасалған жарылғыш құрылғының (ЖҚК) элементтерін жасыруға арналған кең киім;

- киімнің астынан шығып тұрған ЖСҚ элементтері, сымдар, тумблерлер, ажыратқыштар;

- қолында қаруды немесе жарылғыш құрылғыны жасыруға болатын үлкен сөмкелердің немесе баулардың болуы;

- тасымалданатын заттарды абайлап ұстау, оларды денеге басу және мезгіл-мезгіл еріксіз сезіну;

- әртүрлі бұзушылықтар (шеvronдардың болмауы, пішіннің, бас киімнің астыңғы және үстіңгі бөліктерінің түсінің сәйкес келмеуі) болуы мүмкін бүркеніш нысанды киімді пайдалану.

Білім беру ұйымдарында және оның аумағында терроризм актілерінің алдын алу бойынша тәжірибелік іс-шаралар.

35. Басшының терроризм актілерінің алдын алу жөніндегі іс-қимылы:

- терроризмге қарсы іс-қимыл саласындағы басшылық құжаттардың талаптарын өзіміз білуге және білім алушы қызметкерлердің назарына жеткізуге міндетті;

- ықтимал террористік қауіп-қатерге ден қою мәселелері бойынша ішкі істер органдарының бөлімшелерімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру;

- қызметкерлердің, педагогтардың, білім алушылардың және қажет болған жағдайда олардың ата-аналарының (заңды өкілдерінің) қатысуымен іс-қимыл алгоритмдерін пысықтау бойынша тәжірибелік жаттығуларды жүйелі түрде өткізу;

- білім беру ұйымын терроризмге қарсы қорғау шараларын жүзеге асыруға жауапты лауазымды тұлғаны анықтау.

36. Жауапты лауазымды тұлғаның іс-әрекеті:

- қызметкерлермен, педагогтармен және білім алушылармен терроризмге қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша сабақтарды жоспарлау және өткізу;

- мекеменің үй-жайларында және аумағында терроризм актісін жасау қатері туындаған кезде іс-қимылдар бойынша қызметкерлермен, педагогтармен және білім алушылармен жартыжылдықта кемінде 2 рет тренингтерді жоспарлау және өткізу;

- басшыға терроризмге қарсы іс-қимыл шараларын жетілдіру және қызметкерлердің, оқытушылар мен білім алушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері бойынша ұсыныстар енгізу;

- білім беру ұйымы объектісінің жағдайын күнделікті бақылауды жүзеге асыру;

- мінез-құлқы лайықсыз бөгде адамдарға назар аудару.

37. Директордың әкімшілік-шаруашылық жұмысы жөніндегі орынбасарының іс-әрекеті (ӘШЖ):

- қараңғы уақытта білім беру ұйымы аумағының жарықтандырылуын қадағалауға;

- білім беру ұйымының аумағынан қоқысты уақытылы шығаруды қамтамасыз ету;

- мінез-құлқы лайықсыз бөгде адамдарға назар аудару.

38. Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасарының іс-әрекеті:

- тәрбие жұмысының жылдық және айлық жоспарларына білім алушылардың, педагогтардың және білім беру ұйымы қызметкерлерінің

қатысуымен құқық қорғау органдарының қызметкерлерімен тақырыптар бойынша іс-шаралар өткізуді енгізу;

- террористің жалған белгілері;
- қолдан жасалған жарылғыш құрылғыға ұқсайды;
- егер мектепте оқ атылса, не істеу керек;
- әртүрлі жарақаттар кезіндегі алғашқы медициналық көмек;
- заңсыз ниеті бар адамның психологиялық портреті;
- экстремистік ұйымдардың қауіпсіздігі;
- террористері мен экстремистері жасөспірімдер мен жастарды өздерінің

қылмыстық мақсаттары үшін пайдалана алады.

39. Сынып жетекшілері мен педагогтардың іс-әрекеттері:

- мінез-құлқы лайықсыз бөгде адамдарға назар аудару;
- зорлық-зомбылық әрекеттеріне бейім білім алушыларды анықтау;
- жекелеген білім алушылардың мектепшілік тәртіп ережелерін бұзу

фактілерінің алдын алу және анықтау, оларды экстремистік ұйымдар мен реакциялық діни секталарға тарту;

- террористік көріністерге ден қою алгоритмдерін пысықтау бойынша тәжірибелік жаттығуларға белсене қатысу;

- эвакуациялау бағыттарын жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу, жеке күйзеліске төзімділікті және дағдарыс жағдайында басқару қабілетін арттыру.

40. Вахтерлердің әрекеттері:

- мінез-құлқы лайықсыз бөгде адамдарға назар аудару;
- шұғыл қызметтердің телефон нөмірлерін білу;
- педагогтарға оқу үй-жайларының кілттерін беруді күнделікті бақылауға

және сабақтар аяқталғаннан кейін кілттерді тапсыру, және оқу үй-жайларында тәртіп орнату;

- учаскелік инспекторлармен және кәмелетке толмағандардың істері жөніндегі инспекторлармен білім беру ұйымдарына күдікті келушілерді жұмыспен қамту бойынша өзара іс-қимылды ұйымдастыру.

41. Кезекші әкімшінің іс-қимылы:

- мінез-құлқы лайықсыз бөгде адамдарға назар аудару;
- білім беру ұйымдарына сабақтар басталғанға дейін 30 минут бұрын

келуге;

- кезекші педагогтардың жұмысына және білім алушылардың сабаққа қатысуын ұйымдастыруға бақылауды жүзеге асыру;

- күдікті қол жүгі (ауыр сөмкелер, жәшіктер, ірі түйіншектер) бар адамдардың кіруге әрекеттенгені туралы объект басшысына және күзетшілерге хабарлауға.

42. Білім беру ұйымының тұрақты құрамының іс-қимылы:

- мінез-құлқы лайықсыз бөгде адамдарға назар аудару;
- сабақтар басталғанға дейін 15 минут бұрын олардың жағдайын бөгде

және күдікті заттардың жоқтығына тексеру және оларды сабаққа (жұмысқа) дайындау үшін жұмыс орындарына келуге;;

- өздеріне бекітілмеген оқу үй-жайларында (сыныптарда, кабинеттерде) сабақ жүргізетін педагогтарға кілттерді вахтерге алуға және тапсыруға;

- жауапты кезекшілерге сабақтар аяқталғаннан кейін оқу сыныптарының тазалығын бақылауға.

43. Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- сабақтың басталуына дер кезінде дайындалу мақсатында мектепке алдын ала келу.

44. Білім беру ұйымдарының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-әрекеттері:

- мекеме аумағына автокөлік құралдарын өткізу кезінде тиісті құжаттарды және әкелінетін жүктердің сипатын тексеру;

- қызметтік істер бойынша мектепке баратын басқа ұйымдардан келген адамдардың құжаттарын тексеруге және келу мақсатына ерекше назар аудару, келушілер кітабына тиісті жазбалар енгізу;

- мектеп ғимаратына бөгде адамдардың кіруіне шектеу қою (себептерін анықтау);

- қызметкерлердің, педагогтар мен білім алушылардың жұмысқа және сабаққа жаппай (жалпы) келуі және олардың жұмыс пен сабақ аяқталғаннан кейін кетуі кезінде ғимараттың кіреберіс есіктерін кіру және шығу үшін бос ұстауға міндетті. Тәуліктің қалған уақытында күзетші келген адамның қоңырауы бойынша кіреберіс есіктерді ашады;

- жұмыс күні аяқталғаннан кейін білім беру ұйымының үй-жайларын жүйелі түрде тексеріп, екі сағат сайын мекеме аумағын аралап, бөгде және күдікті заттарға назар аударыңыз;

- барлық анықталған бұзушылықтар туралы дереу білім беру ұйымының басшысына және күзет мекемесіндегі тікелей басшыларына хабарлаңыз.

Ескертпе: Әрбір қызметкер мен білім алушы мекемеде қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қатысты кемшіліктер мен бұзушылықтар анықталған жағдайда бұл туралы мектеп директорына немесе оның қауіпсіздік жөніндегі орынбасарына дереу хабарлайды.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған кезде білім беру ұйымдары қызметкерлерінің, білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің іс-қимыл тәртібі.

Өрттің (жарылыстың) пайда болуы.

45. Басшының іс-қимылы:

- бұл туралы дереу мемлекеттік өртке қарсы қызметке (бұдан әрі - МӨҚК) 101 нөмірі бойынша немесе бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке 112 телефоны арқылы хабарлаңыз;

- адамдарды құтқару және эвакуациялау, өртті алғашқы өрт сөндіру құралдарымен сөндіру және материалдық құндылықтарды сақтау бойынша қолдан келген шараларды қолдану,

- автоматты өртке қарсы қорғаныс жүйелерінің іске қосылуын тексеру (өрт кезінде адамдарға хабарлау);

- қажет болған жағдайда электр энергиясын өшіру (өрттен қорғау жүйелерін қоспағанда), желдету жүйелерінің жұмысын тоқтату;
- ғимарат үй-жайларында өрттің және түгінденудің өршуіне жол бермеуге ықпал ететін басқа да іс-шараларды орындауға міндетті;
- МӨҚ бөлімшесі келгенге дейін өртті сөндіру бойынша жалпы басшылықты (объектінің өзіндік ерекшеліктерін ескере отырып) жүзеге асыру;
- өртті сөндіруге қатысатын қызметкерлердің қауіпсіздік талаптарын сақтауын қамтамасыз ету;
- МӨҚҚ бөлімшелерінің кездесуін ұйымдастыру және өрт ошағына және өртке қарсы сумен жабдықтауға кіру үшін ең қысқа жолды таңдауға көмек көрсету;
- өрт сөндіру бөлімшесінің келгені туралы білім беру ұйымының басшысы өрт сөндіру бөлімінің басшысына объектінің, іргелес құрылыстар мен құрылыстардың құрылымдық ерекшеліктері, саны және өрт қауіптілігі туралы хабарлайды. сақталатын заттардың қасиеттері туралы – және өртті ойдағыдай жою, қауіпсіздік үшін қажетті басқа да ақпарат.

46. Персоналдың іс-әрекеті (қызметкерлер, педагогтар):

дереу басшылыққа, сондай-ақ 101 нөмірі бойынша мемлекеттік өртке қарсы қызметке (бұдан әрі - Мемлекеттік өртке қарсы қызмет) немесе 112 бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке телефон арқылы объектінің мекен-жайы мен нөмірін, өрттің шыққан жерін, аты-жөнін және лауазымын көрсете отырып хабарлаңыз.;

- сабақты тоқтатуға, электр аспаптары мен жабдықтарын тоқтан ажыратуға, жарықты сөндіруге және терезелерді жабуға;
- білім алушыларға кабинетте бар қорғаныс құралдарын беру;
- сабырлылық пен сабырлылықты сақтай отырып, дүрбелеңге жол бермей, өрт кезінде бекітілген эвакуациялау жоспарына сәйкес оқушыларды мектептің бірінші қабатына, одан әрі негізгі немесе апаттық шығу жолдарына шығару;
- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;
- өрт сөндірушілер мен құтқарушылардың кездесуін ұйымдастыру, оларға мектепке баратын жолдарды, өрт сөндіру гидранттарының люктерін орналастыруды, эвакуациялау жоспарын және жоспардағы өрт орнын көрсету;
- білім алушыларды дауыстап шақыруды жүзеге асыру, оның нәтижелері туралы білім беру ұйымының басшысына хабарлау және ата-аналарды хабардар ету;
- тәрбиеленушілерді киіндіру және топтардан шығару, қоңырау шалу.

47. Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- білім алушылар өрт туралы дабылды естіп, оқытушының нұсқауы бойынша эвакуациялау жоспарына сәйкес кабинеттен және ғимараттан шығады.;
- эвакуациялау барысында үрейленбеуге және итермеуге;
- қатты түтіндеу кезінде тыныс алу органдарын қорғау құралдарын пайдалану міндетті;
- қашып кетпей эвакуациялау жоспарында көрсетілген бір жиналу орнына жиналуға;

- егер жиналу орнында қасында отырған сыныптасы болмаса, бұл туралы мұғалімге немесе білім беру ұйымының қызметкеріне дереу хабарлаңыз.

48. Білім беру ұйымдарының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-әрекеттері:

- дереу басшылыққа, сондай-ақ 101 нөмірі бойынша мемлекеттік өртке қарсы қызметке (бұдан әрі - Мемлекеттік өртке қарсы қызмет) немесе 112 бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке телефон арқылы объектінің мекен-жайы мен нөмірін, өрттің шыққан жерін, аты-жөнін және лауазымын көрсете отырып хабарлаңыз. .;

- объектіні құлақтандыру жүйелерін іске қосу және жанудың туындағаны туралы хабардар ету;

- объектінің әрбір бөлігінде тұлғалардың болуын тексере отырып, объектіден адамдарды уақтылы эвакуациялауды бастау;

- өртті бастапқы өрт сөндіру құралдарымен оқшаулау және сөндіру бойынша шаралар қабылдау;

- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;

- өрт сөндірушілер мен құтқарушылардың кездесуін ұйымдастыру, оларға нысанға кіретін жерлерді, өрт сөндіру гидранттарының люктерін орналастыруды, эвакуациялау жоспарын және жоспардағы өрт орнын көрсету;

- өрт сөндірушілер келгеннен кейін ішкі істер органдарының қызметкерлері келгенге дейін аумақты қоршауға алып, оған өрт сөндіруге қатысы жоқ адамдардың кіруіне тыйым салу қажет.

Ғимараттар мен құрылыстардың кенеттен құлауы.

49. Басшының іс-қимылы:

- бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке 112 нөмірі бойынша дереу хабарлау;

- объектінің әрбір бөлігінде тұлғалардың болуын тексере отырып, объектіден оқушылар мен қызметкерлерді дереу эвакуациялауды ұйымдастыру;

- эвакуациялау жүргізу барысында өткелдердегі үрей мен жаншудың жолын кесуге;

- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;

- ғимараттан қауіпсіз қашықтықта жиналатын орынды анықтау;

- қызметкерлерді, тәрбиеленушілерді және білім алушыларды шақыруды ұйымдастыру.

50. Персоналдың (қызметкерлердің, педагогтардың) және білім алушылардың іс-қимылы:

- ғимараттан мүмкіндігінше тезірек шығуға тырысыңыз;

- білім алушыларға педагогтың нұсқауы бойынша әрекет етуге;

- үй-жайдан шыққан кезде баспалдақпен түсіңіз;

- эвакуация кезінде үрей мен күйзелісті тудырмаңыз;

- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;

- көшеде бір рет ғимараттардың жанында тұрмай, ашық кеңістікке және эвакуация орындарына көшіңіз;

- ғимараттан шығу мүмкіндігі болмаған жағдайда, ең қауіпсіз орынды алыңыз: негізгі қабырғалардың саңылаулары мен бұрыштары, жақтау арқалықтарының астында;
- мүмкіндігінше үстелдің астына тығылыңыз - ол құлаған заттар мен қоқыстардан қорғайды;
- терезелер мен электр құрылғыларынан аулақ болыңыз.

51. Білім беру ұйымдарының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-әрекеттері:

- объектінің мекенжайы мен нөмірін, құлаған жерін көрсете отырып, 112 нөмірі бойынша бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке дереу хабарлау;
- объектінің құлақтандыру жүйелерін іске қосу және құлау және әрекет ету тәртібі туралы хабарлау;
- объектінің әрбір бөлігінде тұлғалардың болуын тексере отырып, объектіден адамдарды уақтылы эвакуациялауды бастау;
- құлау нәтижесінде пайда болған өртті бастапқы өрт сөндіру құралдарымен оқшаулау және сөндіру бойынша шаралар қабылдау;
- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;
- өрт сөндірушілер мен құтқарушылардың кездесуін ұйымдастыру, оларға нысанға кіретін жерлерді, өрт сөндіру гидранттарының люктерін орналастыруды, эвакуациялау жоспарын және жоспардағы құлау орнын көрсету;
- өрт сөндірушілер келгеннен кейін ішкі істер органдарының қызметкерлері келгенге дейін аумақты қоршауға алып, оған авариялық-құтқару жұмыстарына қатысы жоқ адамдардың кіруіне тыйым салу қажет.

52. Егер үйіндіде қалып қойған жағдайдағы іс-әрекеттер:

- терең тыныс алыңыз, үрей мен қорқынышқа берілмеңіз;
- бетіңізді төмен қаратып, қауіпсіз жерге өтуге тырысыңыз (үйінді бұрыштары);
- өзіңізді тексеріп, мүмкіндігінше өзіңізге алғашқы көмек көрсетіңіз;
- сақтықпен айналадағы кеңістікті барынша кеңейтіңіз;
- металл заттарды ырғақты соғу арқылы сигнал беріңіз;
- тар жолды тапқаннан кейін, бұлшық еттеріңізді босаңсытып, шынтағыңызды денеңізге тигізіп, ол арқылы қысыңыз;
- үміт үзбеңіз және көмек күтіңіз.

Атмосфераға күшті әсер ететін улы, радиоактивті және биологиялық қауіпті заттардың (КӘУЗ) шығарындыларымен авариялардың туындауы.

53. Басшының іс-қимылы:

- бұл туралы бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке 112 нөмірі бойынша дереу хабарлау;
- объектінің қызметкерлері мен оқушылары арасында құтқару, эвакуациялау және жұқтырудың алдын алу бойынша қолдан келетін шараларды қабылдау;
- қажет болған жағдайда жертөледегі көмілген үй-жайға тығылуға тиіс;
- автоматты өртке қарсы қорғаныс жүйелерінің іске қосылуын тексеру (өрт кезінде адамдарға хабарлау);

- жұқтыру бұлтының таралуын болдырмау үшін желдету жүйелерінің жұмысын тоқтата тұру;
- жұқтыру бұлтының дамуын болдырмауға ықпал ететін басқа шараларды жүзеге асыру;
- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;
- объект ғимаратына кіруді шектеу;
- ғимараттан қауіпсіз қашықтықта жиналатын орынды анықтау;
- қызметкерлерді, педагогтар мен білім алушыларды шақыруды ұйымдастыру;

54. Персоналдың іс-әрекеті (қызметкерлер, педагогтар):

- сабақтарды тоқтатуға, электр аспаптары мен жабдықтарын токтан ажыратуға, жарықты сөндіруге және терезелерді жабуға;
- оқушыларға кабинетте бар қорғаныс құралдарын (мақта-дәке таңғыштар) беру;
- сабырлық пен сабырлықты сақтай отырып, дүрбелеңге жол бермей, бекітілген эвакуация жоспарына сәйкес білім алушыларды мектептің бірінші қабатына, одан әрі негізгі немесе апаттық шығу жолдарына шығару;
- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету.
- Ғимараттан эвакуациялау кезінде келесі ережелерді сақтау қажет:
- жылдам қозғалу, бірақ жүгірмеу және шаңды көтермеу;
- қабырғаларға сүйенуге және айналадағы заттарға тиіспеуге;
- жол бойында кездесетін сұйықтық тамшыларына немесе белгісіз заттардың ұнтақ тәрізді шашындыларына баспау;
- жеке қорғаныс құралдарын шешпеуге;
- тамақ ішуге, су ішуге болмайды;
- ғимараттан қауіпсіз қашықтықта орналасқан жиналу орнына бару;
- білім алушыларды шақыру және білім беру ұйымының басшысына есеп беру.

55. Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- білім алушылар КӨУЗ шығарындылары туралы хабарландыру сигналын естігенде мұғалімнің нұсқауларын орындайды;
- мақта-дәке таңғышын тағу;
- үрейленбеуге және эвакуациялау кезінде жаншуды ұйымдастырмауға тиіс;
- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету.
- Ғимараттан эвакуациялау кезінде келесі ережелерді сақтау қажет:
- жылдам қозғалу, бірақ жүгірмеу және шаңды көтермеу;
- қабырғаларға сүйенуге және айналадағы заттарға тиіспеуге;
- жолда кездесетін белгісіз заттардың сұйық тамшыларына немесе ұнтақ тәрізді шашындыларына баспау;
- жеке қорғаныс құралдарын шешпеуге;
- тамақ ішуге, су ішуге болмайды;
- ғимараттан қауіпсіз қашықтықта орналасқан жиналу орнына бару;
- егер жиналу орнында қасында отырған сыныптасы болмаса, бұл туралы мұғалімге, қызметкерге немесе білім беру ұйымының басшысына дереу хабарлаңыз.

56. Білім беру ұйымдарының қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тұлғалардың іс-әрекеттері:

- дереу басшылыққа, сондай-ақ бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке 112 нөмірі бойынша объектінің мекен-жайы мен нөмірін және болған жағдай туралы ақпаратты көрсете отырып хабарлаңыз;
- объектінің құлақтандыру жүйелерін іске қосу және КӘУЗ шығарындылары туралы ақпараттандыру;
- объектінің әрбір бөлігінде тұлғалардың болуын тексере отырып, объектіден адамдарды уақтылы эвакуациялауды бастау;
- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;
- құтқарушылармен кездесуді ұйымдастыру, оларға нысанға кіретін жерлерді, өрт сөндіру гидранттарының люктерін орналастыруды, эвакуациялау жоспарын және жоспардағы шығару орнын көрсету;
- құтқарушылар келгеннен кейін ішкі істер органдарының қызметкерлері келгенге дейін аумақты қоршауға алып, залалсыздандыру шараларына қатысы жоқ адамдардың кіруіне тыйым салу қажет.

Білім беру ұйымдарының қызметкерлерін, білім алушылары мен тәрбиеленушілерін техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде қорғану тәсілдері мен іс-қимылдарға үйрету жөніндегі тәжірибелік іс-шаралар.

57. Білім беру ұйымдарының қызметкерлерін, білім алушылары мен тәрбиеленушілерін техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде қорғану тәсілдері мен іс—қимылдарына оқыту - бұл білім алушылардың бойында мақсатты және арнайы ұйымдастырылған: техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде туындайтын қауіптерден қорғану кезінде немесе төтенше жағдайлардың, сондай-ақ авариялардың, апаттар мен дүлей зілзалалардың салдарлы зақымдаушы факторларының әсеріне ұшыраған кезде қажетті білімді, машықтар мен дағдыларды қалыптастыру процесі.

58. Білім беру ұйымдарының қызметкерлерін, білім алушылары мен тәрбиеленушілерін техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде қорғану тәсілдері мен іс-қимылдарға үйрету жөніндегі негізгі міндеттер мыналар болып табылады:

- 1) төтенше жағдайлардағы жүріс-тұрыс ережелерін, қорғану тәсілдері мен іс-қимылдарын, зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету тәсілдерін, жеке және ұжымдық қорғану құралдарын пайдалану ережелерін үйрету;
- 2) төтенше жағдайлардың алдын алу және олардың зардаптарын жою жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру мен өткізуде практикалық дағдыларды жетілдіру;
- 3) оқу-жаттығулар мен жаттығулар барысында техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардағы іс-қимылдар тәртібін, сондай-ақ авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізу кезіндегі практикалық меңгеруді қамтиды.

59. Басшының төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-қимылы:

- азаматтық қорғау саласындағы басшылық құжаттардың талаптарын өзіміз білуге және білім алушы қызметкерлердің назарына жеткізуге міндетті;
- ықтимал төтенше қатерлерге ден қою мәселелері бойынша ішкі істер, азаматтық қорғау органдарының бөлімшелерімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру;
- Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2020 жылғы 2 шілдедегі № 494 бұйрығына сәйкес қызметкерлердің, мұғалімдердің, білім алушылардың және қажет болған жағдайда олардың ата-аналарының (заңды өкілдерінің) қатысуымен іс-қимыл алгоритмдерін әзірлеу бойынша жүйелі түрде тәжірибелік сабақтар өткізу. "Азаматтық қорғау саласындағы халықты және мамандарды ақпараттандыру, білімдерін насихаттау, оқыту қағидаларын бекіту туралы" (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 20990 болып тіркелген).;
- азаматтық қорғау шараларын жүзеге асыруға жауапты лауазымды тұлғаны анықтау.

60. Жауапты лауазымды тұлғаның іс-әрекеті:

- қызметкерлермен, педагогтармен және білім алушылармен азаматтық қорғау мәселелері бойынша сабақтарды жоспарлау және өткізу;
- төтенше жағдайлар қатері туындаған кездегі іс-қимылдар бойынша қызметкерлермен, педагогтармен және білім алушылармен жартыжылдықта кемінде 2 рет тренингтерді жоспарлау және өткізу;
- басшыға азаматтық қорғау шараларын жетілдіру және қызметкерлердің, оқытушылар мен білім алушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері бойынша ұсыныстар енгізу;
- білім беру ұйымы объектісінің жағдайын күнделікті бақылауды жүзеге асыру.

61. Директордың әкімшілік-шаруашылық жұмысы жөніндегі орынбасарының іс-әрекеті (ӘШЖ):

- қараңғы уақытта білім беру ұйымы аумағының жарықтандырылуын қадағалауға;
- арнайы және авариялық-құтқару техникасының білім беру ұйымдарының аумағына кедергісіз өтуін қамтамасыз ету;
- білім беру ұйымының аумағынан қоқысты уақытылы шығаруды қамтамасыз ету;
- қорғаныс құралдарының (өрт сөндіру крандары, өрт сөндіргіштер және электр қалқандары) тиісті жағдайын қамтамасыз ету.

62. Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасарының іс-әрекеті:

- тәрбие жұмысының жылдық және айлық жоспарларына білім алушылардың, педагогтардың және білім беру ұйымдарының, құқық қорғау органдары мен органдарының қызметкерлерінің қатысуымен азаматтық қорғау мәселелері бойынша іс-шаралар өткізуді енгізу.

63. Сынып жетекшілері мен педагогтардың іс-әрекеттері:

- төтенше жағдайларға ден қою алгоритмдерін пысықтау бойынша практикалық жаттығуларға белсене қатысу;

- эвакуациялау бағыттарын жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу, жеке күйзеліске төзімділікті және дағдарыс жағдайында басқару қабілетін арттыру.

64. Вахтерлердің әрекеттері:

- шұғыл қызметтердің телефон нөмірлерін білу;
- педагогтарға оқу үй-жайларының кілттерін беруді күнделікті бақылауға және сабақтар аяқталғаннан кейін кілттерді тапсыру, және оқу үй-жайларында тәртіп орнату.

65. Кезекші әкімшінің іс-қимылы:

- білім беру ұйымдарына сабақтар басталғанға дейін 30 минут бұрын келуге;
- кезекші педагогтардың жұмысына және білім алушылардың сабаққа қатысуын ұйымдастыруға бақылауды жүзеге асыру.

66. Білім беру ұйымының тұрақты құрамының іс-қимылы:

- сабақтарға (жұмысқа) дайындалу мақсатында сабақтар басталғанға дейін 15 минут бұрын өз жұмыс орындарына келуге;
- өздеріне бекітілмеген оқу үй-жайларында (сыныптарда, кабинеттерде) сабақ жүргізетін педагогтарға кілттерді вахтерге алуға және тапсыруға;
- жауапты кезекшілерге сабақтар аяқталғаннан кейін оқу сыныптарының тазалығын бақылауға.

67. Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- сабақтың басталуына дер кезінде дайындалу мақсатында мектепке алдын ала келу.

68. Негізгі және қосалқы үй-жайларға қойылатын міндетті талаптармен:

1) білім беру ұйымдарының шатырлары, жертөлелері, қосалқы үй-жайлары және ғимараттардан шығатын қосалқы есіктері жабылып, мөрленсе, ал олардың жолдары қандай да бір үй-жайға кедергісіз кіру үшін бітеліп қалмаса;
2) эвакуациялық шығу жолдары мен басқа да қосалқы үй-жайлардың кілттерінің телнұсқаларын белгілі бір жерде (күзет бекетінде, вахтерде) сақтауға міндетті;
3) барлық өрт сөндіру крандары, өрт сөндіргіштер және электр қалқандары мөрленуге тиіс.

Шұғыл әрекет ету қызметтерінің телефондары.

69. Дайындалып жатқан немесе жасалған қылмыс кезінде бұл туралы тұрғылықты жері бойынша Ұлттық қауіпсіздік комитетінің немесе Ішкі істер министрлігінің аумақтық органдарына, не сенім телефонына немесе электрондық пошта мекенжайына дереу хабарлаңыз.

- Ұлттық қауіпсіздік комитетінің кезекші қызметінің телефоны: 110.
- Бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметтің телефоны: 112.
- Өртке қарсы қызмет телефоны: 101.
- Ішкі істер органдарының кезекші қызметінің телефоны: 102.
- Жедел медициналық жәрдем телефоны: 103.

НҰСҚАУЛЫҚ

Білім беру объектісінде төтенше жағдайлар туындаған кезде оқытушылар мен білім алушылардың іс-әрекеттері.

і Білім беру нысанының ғимаратында төтенше жағдай қаупі туындаған кездегі мұғалімнің іс-әрекетінің алгоритмі

1. Төтенше жағдайдың туындағаны (туындау қаупі) туралы мектеп әкімшілігіне дереу хабарлаңыз.

2. Эвакуациялау сызбасына сәйкес оқушыларды мектеп ғимаратынан шұғыл эвакуациялауды ұйымдастыру. Мұғалім барлық эвакуация кезінде оқушылармен бірге болады.

3. Эвакуация аяқталғаннан кейін оқушылардың бар-жоғын тексеру. Тексеру нәтижелері туралы мектеп әкімшілігіне хабарлаңыз.

4. Оқушылардың орналасқан жеріндегі тәртіпті және олардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

5. Мектеп әкімшілігінің бұйрықтарына сәйкес әрекет ету.

6. Телефон арқылы террористік шабуыл жасау қаупі туралы хабарлама алған кезде, ешқандай жағдайда телефон тұтқасын құрылғыға қоймаңыз. Бойынша қоңырау туралы хабарлау телефонына 102.

Төтенше жағдай кезінде мұғалімдер мен білім алушыларға қойылатын жалпы талаптар мен тәртіп ережелері .

Мұғалімнің мінез-құлқының жалпы ережелері:

Мұғалімнің жазатайым оқиғалар, апаттар және табиғи апаттар кезіндегі іс-әрекеттері қызметтер әзірлеген нұсқаулықтарға, жадынамаларға негізделуі керек азаматтық қорғау және төтенше жағдайлар жергілікті жағдайларға сәйкес;

- әрбір сыныпта, кабинетте, оқу шеберханасында белгілі бір үй-жайдан эвакуациялау жоспары көрінетін жерде болуы тиіс. Егер эвакуациялау жоспары апаттық шығуды пайдалануды көздейтін болса, онда ол әр түрлі заттармен бітеліп қалмай, бос болуы керек. Егер ғимараттың қауіпсіздік шарттарына сәйкес апаттық шығу есігі құлыптаулы болса, онда эвакуация жоспарында апаттық шығу кілтiнiң қай жерде орналасқанын көрсету қажет;

- әрбір кабинетте, сыныпта, оқу шеберханасында міндетті түрде әмбебап немесе ұнтақты өрт сөндіргіш түріндегі өрт сөндіру құралдары болуы тиіс;

- білім беру мекемесінің барлық үй-жайларында алғашқы медициналық-санитарлық көмектің негізгі құралдарының жиынтығы бар медициналық қобдишалар болуы керек: йод, таңғыштар, таңғыш резеңке әбзелдер, аммиактың сулы ерітіндісі;

- барлық жалпы білім беретін оқу орындарында төтенше жағдайлар кезінде мұғалімдерге қажетті іс-шаралар туралы хабарламалар, ескертулер, ескертулер немесе нұсқаулар жіберілетін жергілікті немесе жеке радио нүктесі, радиожелісі болуы керек;

- мұғалім ешбір жағдайда сабырлылығын жоғалтпауы, өзін-өзі үрейлендірмеуі және оқушылар арасында дүрбелең тудырмауы керек. Төтенше жағдай туындаған кезде үй-жайдан ұйымдасқан түрде ғана шығуға болады. Мұғалім дүрбелең әдетте толып кетуді, жаншуды тудыратынын, эвакуация айтарлықтай қиындап, оқушылардың өміріне қауіп төнетінін есте ұстауы керек;

- мұғалімге төтенше жағдай кезінде оның іс-әрекетін жеңілдету үшін ғимараттан эвакуациялау арқылы мезгіл-мезгіл белгілі бір бағыттағы жаттығуларды өткізу қажет;

7. жазатайым оқиғалардың алдын алу үшін мұғалім білім беру мекемесінің жанында қандай кәсіпорындар бар екенін және қандай апаттар болуы мүмкін екенін білуі керек (жарылыстар, улы газдар шығарындылары, улы заттар шығаратын өрттер және т.б.). Негізгі құрал-жабдықтар мен тазарту жүйелерінің қатты тозуына байланысты қазіргі уақытта көптеген кәсіпорындардың апатты жағдайда тұрғанын үнемі есте ұстаған жөн. Осыған байланысты атмосфераға немесе ағынды сулар жүйесіне зиянды және өмірге қауіпті заттардың жаппай шығарындылары болуы мүмкін:

- мұғалім сонымен қатар ғимараттан эвакуацияланғаннан кейін оның әрі қарайғы әрекеттерін және қауіпсіз баспаналардың орналасқан жерін білуі керек. Әдетте ауқымды төтенше жағдайлар кезінде жергілікті қызметтер азаматтық қорғау және төтенше жағдайлар халықты хабардар етеді және қандай іс-әрекеттер жасау қажеттігін хабарлайды. Мұғалім осы ескертулер мен хабарламаларды басшылыққа алуы керек.

Мұғалім, оқушылар мен қызметкерлерді оқу орындарындағы қауіпсіз жерге көшіру ең алдымен жүзеге асырылатынын есте сақтау керек.

Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде әрекет ету алгоритмі.. Жер сілкіністері.

Білім алушылар үшін жер сілкінісінің кенеттен пайда болуы кезіндегі іс-қимылдар алгоритмі:

1. Дабыл қағылған кезде сабыр сақтаңыз және айналаңыздағы адамдарға тәртіпсіздік тудыруы мүмкін ештеңе жасамаңыз (айқайламаңыз, асықпаңыз).

2. Қажетті заттарды дереу алып, сыныптан ұйымдасқан түрде шығу үшін құрастырыңыз (егер сіз сабақта сыныпта болсаңыз).

3. Ұйымдастырылған тәртіпте апаттық шығу жолдары арқылы ғимараттан шығыңыз.

4. Егер мектеп ғимаратында үзілісте болсаңыз, жақын жердегі апаттық шығу арқылы үй-жайдан шығыңыз.

5. Ғимараттан шыққаннан кейін белгіленген қауіпсіз жерге тұрғызыңыз, қоңырау шалыңыз.

6. Егер ғимараттан шығу мүмкін болмаса, сыныпта немесе дәлізде негізгі қабырға бойымен позицияны ұстаныңыз.

7. Егер сіз үйіндіге тап болсаңыз, үрейленбеңіз, кеңістікте шешім қабылдауға тырысыңыз және өзіңіз туралы сигналдар беріңіз (темірді темірге, тастарды плиталарға, құбырларға және т.б. соғыңыз).

8. Есіңізде болсын, алғашқы соққылар ең күшті (5-тен 40 секундқа дейін). Осыдан кейін уақытша тыныштық, содан кейін жаңа серпіліс пайда болуы мүмкін.

9. Апат аймағынан эвакуациялау қажет болған жағдайда және телефон байланысы болмаған жағдайда үйге және басқа жерлерге бармаңыз, қоңырау

шалып, одан әрі орындаңыз. оқушыларды мектептен жаппай эвакуациялауды жүзеге асыратын мектеп басшыларының нұсқауы бойынша.

10. Есіңізде болсын, сіздің ата-анаңыз апат аймағынан өз кәсіпорындарында және өз күштерімен эвакуацияланады.

11. Эвакуация орнына келгеннен кейін ата-анаңыз бен туыстарыңыз сізді тауып алуы үшін тіркеуден өтіңіз.

Мұғалімдерге арналған:

1. Дабыл қағылғаннан кейін оқушыларды дереу мектеп ғимаратынан эвакуациялауды ұйымдастырыңыз. Сынып журналын алып, апаттық шығу арқылы мектеп ғимаратынан шығыңыз.

2. Білім алушыларды қауіпсіз жерге тұрғызыңыз, қоңырау шалыңыз және қатысқандар мен қатыспағандар туралы есеп беріңіз.

3. Егер ғимараттан шығу мүмкін болмаса (қатты соққылармен), студенттерді негізгі қабырға бойымен, бұрыштарда, есіктерде тұрғызыңыз.

4. Ғимараттан тек тексерілген қауіпсіз шығу жолдары бойынша мектеп әкімшілігінің рұқсатынан кейін ғана эвакуациялаңыз.

5. Білім алушыларды мектеп ғимаратынан эвакуациялауды сабақты жүргізетін пән мұғалімі жүзеге асырады.

6. Апат аймағынан эвакуациялау қажет болған жағдайда білім алушыларды сынып жетекшісіне тапсыру, ал ол болмаған жағдайда сынып жетекшісінің функцияларын өз мойнына алу.

7. Білім алушыларды тіркегеннен кейін қозғалыс кезінде олармен нұсқама жүргізіп, сынып оқушыларымен бірге қауіпсіз аймаққа көшіріңіз.

8. Эвакуация орнына келгеннен кейін білім алушыларды қайта тіркеуден өткізіп, келгендер туралы есеп беріңіз.

9. Әрбір мұғалім өзімен бірге қауіпті және қауіпсіз аймақта жүрген білім алушылардың өмірі мен денсаулығына жауапты екенін ескере отырып, білім алушылардың тұруын ұйымдастырыңыз.

Білім алушылар үшін су тасқыны және эвакуацияның басталуы туралы хабарлама түскен кездегі іс-қимылдар алгоритмі. Су тасқыны.

1. Киініп, қажетті заттарды, аяқ киімдерді, азық-түлік қорын және алғашқы медициналық көмек қобдишасын дайындаңыз. Құжаттарды, ақшаны, құндылықтарды полиэтилен пакетке ораңыз.

2. Газды, электр қуатын, электр құрылғыларын өшіріңіз.

3. Қауіпті аймақтан жаяу немесе көлікпен шығыңыз, өзіңізбен бірге құжаттарды, құндылықтарды, қажетті заттарды және азық-түлік қорын алып жүріңіз.

4. Егер сіз эвакуациялай алмасаңыз, онда су деңгейі қауіпті түрде көтерілсе, шатырға немесе үйдің шатырына көтеріліңіз, апат сигналдарын беріңіз.

5. Құтқарушылар жүзу құралына жақындаған кезде сақтық ережелерін сақтай отырып, оған ауысыңыз және құтқарушылардың талаптарын бұлжытпай орындаңыз.

6. Қауіпті аймақтан жаппай эвакуациялау кезінде эвакуациялық-жинау пунктінде тіркеуден өтіңіз.

7. Мүмкіндігінше телефон байланысы арқылы ата-аналарға орналасқан жері туралы хабарлаңыз.

8. Эвакуация орнына келгеннен кейін ата-анаңыз сізді тауып алуы үшін қайта тіркеуден өтіңіз.

Мұғалімдерге арналған:

1. Егер мектеп кенеттен су астында қалса, журналды алып, балаларды қауіпсіз жерге апарыңыз: мектептің жоғарғы қабаттары, шатыры.

2. Балалардың санын санап, әкімшілікке хабарлаңыз.

3. Мектеп оқушыларының жаппай үрейленуіне жол бермеңіз.

4. Қауіпсіз жерге көшіру кезінде оқушылармен бірге құтқару құралдарына көшу кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтаңыз.

5. Қауіпсіз аймаққа келгеннен кейін білім алушыларды тіркеуден өткізіп, олардың жанында болған кезде қауіпті және қауіпсіз аймақтағы балалардың өмірі мен денсаулығына мұғалім жауапты екенін ескере отырып, оларды орналастыруға көмектесіңіз.

Білім алушылар үшін дауыл кенеттен туындаған жағдайда үй-жайдағы адамдардың іс-қимыл алгоритмі. Дауыл.

1. Терезелерден алшақтап, қабырғаға жақын үстелдерде орын алып немесе қабырға ойықтарында тұрып. Тұйық дәліздерге өтуге болады.

2. Сабақ аяқталғаннан кейін, егер дауыл басылмаса, жоғары сынып оқушылары ағаштардан, билбордтардан, электр желілерінен аулақ болып, топ-тобымен үйлеріне қайтады. Бастауыш және орта сынып оқушылары мұғалімнің немесе ата-анасының сүйемелдеуімен көлікпен шығарылуы керек. Кейбір балаларды жіберуге болмайды!

3. Егер дауыл аяқталса, үйге оралғанда сақтық шараларын қолданыңыз. Үзілген сымдарға қол тигізбеңіз.

Мұғалімдерге арналған:

1. Дауыл кезінде балаларды терезелерден алыс, қауіпсіз жерге жинаңыз.

2. Балалардың мектептен өз бетінше кетуіне жол бермеңіз.

3. Білім алушылармен дауыл кезінде жүріс-тұрыс ережелері бойынша нұсқаулық өткізіңіз.

4. Жоғары сынып оқушыларын тұрғылықты жері бойынша үйлеріне топпен жіберуге.

5. Бастауыш және орта сынып оқушыларын ата-аналарының немесе мұғалімдерінің сүйемелдеуімен үйлеріне көлікпен жеткізу.

Әрекеттер алгоритмі төтенше жағдайлар кезінде техногендік сипаттағы. Өрттер.

Білім алушылар үшін:

1. Өрт болған жағдайда дабыл қағылған жағдайда ұйымдасқан түрде қажетті заттар мен киімдерді алып, мектептен шығыңыз.

2. Баспалдақпен көтерілу кезінде дүрбелең мен пандемонияға жол бермеу.

3. Бөлменің қатты түтіндеуімен тыныс алу жолдарын (ауыз, мұрын) тығыз оралған киімдермен (шарф, бас киім, жемпір, куртка және т.б.) жауып, еңкейіп, мектептен шығуға қарай жүгіріңіз.

4. Мектеп әкімшілігі көрсеткен қауіпсіз жолдар бойынша мектептен шығу.

5. Гардеробтан сырт киімді алу мүмкін болмаған жағдайда мектептен онсыз кетуге.

6. Мектептен шыққан кезде жылы мезгілде қоңырау шалу үшін сапқа тұру, суық және қысқы уақытта жақын маңдағы үйлердің подъездерінде, балабақшаларда паналау.

Мұғалімдерге арналған:

1. Мектепте өрт туралы дабыл алған кезде балаларды мектеп ғимаратынан эвакуациялау үшін дереу ұйымдастырыңыз.

2. Сынып журналын алып, балалармен бірге мектеп ғимаратынан қауіпсіз шығу жолымен шығыңыз.

3. Жылы мезгілде сырт киімсіз қауіпсіз жерге, жанып жатқан ғимараттан алыс жерге эвакуациялаңыз, қоңырау шалыңыз.

4. Суық мезгілде және қыста сырт киім киіңіз, ал қатты түтіндеген жағдайда өзіңізбен бірге киім алыңыз немесе үй-жайдан киімсіз шығып, жақын маңдағы подъездерге тығылыңыз. іргелес жатқан үйлер, балабақшалар.

5. Қозғалыс кезінде ықтимал пандемониялар мен үрейдің жолын кесу.

6. Қысқы уақытта мектеп ғимаратынан эвакуацияланғаннан кейін жақын маңдағы ғимараттарды паналаған балаларды тауып, қоңырау шалыңыз.

7. Жанып жатқан мектеп ғимаратына қайтып келуге болмайды. Бұл өте қауіпті!

Қауіпті химиялық заттардың шығарындыларымен болатын авариялар.

Білім алушылар үшін:

1. Атмосфераға қауіпті химиялық заттардың бөлінуі туралы хабарламалары бар дабыл сигналын алғаннан кейін мектеп әкімшілігінің бұйрығына дейін мектеп ғимаратынан шықпаңыз.

2. Жеке қорғаныс құралдарын (респираторлар, противогаздар) киіңіз; олар болмаған жағдайда — мақта-дәке таңғыштары немесе басқа импровизацияланған матадан жасалған бұйымдар, оларды сумен сулаңыз.

3. Терезелерді, желдеткіш саңылауларды жабу.

4. Мектеп ғимаратынан шығар алдында теріні (бет, қол және дененің басқа бөліктері) мүмкіндігінше қорғаңыз.

5. Тез, бірақ үрейленбей эвакуациялаңыз.

6. Мұғалімнің алдағы іс-әрекеттер туралы нұсқауларын тыңдау.

7. Залалданған аумақта қозғалу кезінде келесі ережелерді сақтау қажет:

-жылдам қозғалу, бірақ жүгірмеу; шанды көтермеуге тырысыңыз;

-тұманды ұқсас түзілімдерді айналып өтуге;

-айналадағы заттарға қол тигізбеу, ештеңеге сүйенбеу;

-сұйық тамшыларға немесе ұнтақ тәріздес шашындыларға баспау;

-теріден, киімнен, аяқ киімнен химиялық заттардың іздері табылса, оларды импровизацияланған құралдармен (бинтпен, орамалмен, шүберекпен) алып тастаңыз және мүмкіндігінше бұл жерді сумен немесе басқа таза сұйықтықпен шайыңыз;

-тиісті өкімдерге дейін жеке қорғаныш құралдарын шешпеуге тиіс.

8. Қауіпсіз аймаққа келгеннен кейін тіркеуден және санитарлық тазартудан өту қажет.

Мұғалімдерге арналған:

1. Атмосфераға қауіпті химиялық заттың бөлінгені туралы хабарлама бар дабыл сигналын алған кезде мектептегі барлық терезелер мен желдеткіштерді жабыңыз.

2. Білім алушыларды жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз ету немесе сумен ылғалдандыруды қажет ететін матадан жасалған импровизацияланған құралдарды пайдалану. Қосымша нұсқауларды тындау.

3. Балалардың үй-жайдан шығуын және эвакуациялау орнына баруын ұйымдастыру. Сынып журналын алыңыз.

4. Нұсқау беру: желдің бағытына перпендикуляр, залалданған аумақта қозғалу.

5. Балалармен бірге қауіпсіз аймаққа көшіру.

6. Орналастыру ауданына келгеннен кейін балаларды тіркеуден өткізсін.

7. Балаларды санитарлық тазалауды және орналастыруды ұйымдастырыңыз.

Ата-аналар үшін:

1. Балаларды қауіпсіз аймаққа эвакуациялау ұжымдық түрде жақсырақ екенін есте сақтаңыз.

2. Егер сіз жұмыс істемесеңіз немесе осы уақытта үйде болсаңыз, қажеттінің бәрін дайындап, балаларыңызбен тұрғылықты жеріңіз бойынша немесе мектеп ұжымымен бірге эвакуациялаңыз.

3. Жеке көлігіңіз болса, әкімшіліктің рұқсатымен балаларды алып, орналасқан жеріңізге өз бетіңізше бара аласыз.

4. Эвакуациялау алдында барлық электр құрылғыларын ажыратыңыз, су мен азық-түлікпен қамтамасыз етіңіз. Құжаттарды, бағалы заттарды, қосалқы және жылы заттарды алыңыз.

5. Өзіңізге және балаларыңызға қалың матадан импровизацияланған жеке қорғаныс құралдарын жасаңыз.

Радиоактивті заттардың бөлінуімен болатын авариялар.

Білім алушылар үшін:

1. Радиоактивті заттардың шығарындылары туралы хабарлама бар дабыл алған кезде тыныс алу мүшелерін жеке қорғаныс құралдарымен қорғау қажет: противогаздар, респираторлар, мақта-дәке таңғыштарын кию немесе импровизацияланған құралдарды — шарфтарды, шарфтарды және басқа тоқылған бұйымдарды қолдану.

2. Терезелерден алыс орын алыңыз.

3. Барлық желдеткіш саңылауларды жабыңыз.

4. Ұйымдастырылған эвакуацияға дайындалу. Үрейленбеңіз, мұғалімнің нұсқауларын тыңдаңыз.

5. Мектептен ластанған аумаққа шыққаннан кейін келесі ережелерді сақтау қажет:

-ашық жерде жеке қорғаныш құралдарын шешпеуге;

-қозғалыс кезінде шаңның көтерілуіне жол бермеу;

-қажетсіз отыруға және бөгде заттарға қол тигізбеуге;

-ішуге, тамақ ішуге, темекі шегуге болмайды;

-мезгіл-мезгіл дененің ашық жерлерін шүберекпен немесе орамалмен сүртіңіз.

6. Орналастыру аймағына келгеннен кейін эвакуацияланғандар тіркелуі керек.

7. Толық санитарлық тазартудан өту.

8. Көзді таза сумен шайыңыз, аузыңыз бен тамағыңызды шайыңыз.

Мұғалімдерге арналған:

1. Радиациялық ластану туралы хабарлама бар дабыл сигналын алған кезде тыныс алу жолдарын өзіңізге және студенттерге қорғауды ұйымдастырыңыз. Мақта-дәке таңғыштарын, респираторларды және егер бар болса, газқағарларды беріңіз.

2. Сыныптағы желдеткіш саңылауларды жабыңыз. Балаларды терезеден отырғызу.

3. Ұйымдастырылған эвакуацияға дайындалу. Сынып журналын алыңыз.

4. Залалданған жерлерде қауіпсіз жүріп-тұру бойынша нұсқаулық жүргізу.

5. Белгіленген жинау-эвакуациялау пунктіне келгеннен кейін тіркелу қажет.

6. Балалармен бірге қауіпсіз аймаққа көшіру.

7. Орналастыру ауданына келгеннен кейін балаларды тіркеуден өткізсін.

8. Санитарлық тазарту мен орналастыруды ұйымдастырыңыз.

Ата-аналар үшін:

1. Қауіпсіз аймаққа эвакуациялау ұжымдық түрде жақсырақ жүргізілетінін есте сақтаңыз.

2. Егер сіз жұмыс істемесеніз немесе осы уақытта үйде болсаңыз, қажеттінің бәрін дайындап, балаларыңызбен тұрғылықты жеріңіз бойынша немесе мектеп ұжымымен бірге эвакуациялаңыз.

3. Жеке көлігіңіз болса, әкімшіліктің рұқсатымен балаларды алып, орналасқан жеріңізге өз бетіңізше бара аласыз.

4. Эвакуациялау алдында барлық электр құрылғыларын ажыратыңыз, су мен азық-түлікпен қамтамасыз етіңіз. Құжаттарды, бағалы заттарды, қосалқы және жылы заттарды алыңыз.

5. Өзіңізге және балаларыңызға қалың матадан жеке қорғаныс құралдарын жасаңыз.

ТЖ кезінде ОА үй-жайларынан эвакуациялау бойынша іс-шаралар.

1. Эвакуациялау дабылмен берілетін және дабылды қайталайтын дауыспен: "Баршаның назарына! Мектеп ғимаратынан кет!"

2. Барлық білім алушылар, оның ішінде емтихандағылар мен барлық қызметкерлер эвакуацияланады.

3. Оқытушылар сабақ басында сынып журналына қатысқандар мен қатыспағандарды тексергеннен кейін білім алушылардың назарына осы сыныптан (кабинеттен) эвакуацияланатын апаттық шығу нөмірін жеткізеді.

4. Мұғалім эвакуацияны басқарады: 2-бағандағы білім алушылардың ұйымдастырылған өтуін тиісті шығу арқылы жүзеге асырады.

5. Эвакуация ұйымдасқан түрде жүргізілуі керек: сөйлесусіз, әбігерсіз, әбігерсіз және еркеліксіз, қатаң және байыпты түрде. Командаларды тек сынып жетекшісі (мұғалім) береді және ескертулер жасайды.

6. Эвакуациялау кезінде білім алушылар құрылыс орнына (мысалы, мекеме ауласындағы спорт алаңы) барады, алдын ала белгіленген реттілікпен 3-бағаннан тұратын топтарға салынады.

7. Журнал бойынша білім алушылардың бар-жоғын тексергеннен кейін оқытушы АҚ мекемесінің штаб бастығына топтың тізімдік құрамы, қатардағы саны, келмегендер және келмеу себептері туралы баяндайды.

8. АҚ штабының бастығы эвакуациялау нәтижелері туралы мекеме директорына - АҚ объектісінің басшысына хабарлайды.

9. Шығу жолдарының әрқайсысында эвакуацияның ұйымдастырылуын бақылауды мекеме директорының орынбасарлары - азаматтық қорғаныс және төтенше жағдайлар органдарының қызметкерлері жүзеге асырады.

10. Мекеме директорының АЖ жөніндегі орынбасары - АҚ объект бастығының тыл жөніндегі орынбасары - қосалқы бөлшектердің дайындығын қамтамасыз етсін. мекеме ғимаратынан шығатын есіктер.

АЛГОРИТМДЕР

Мектептегі төтенше жағдайлар кезіндегі басшының және педагогикалық ұжымның іс-әрекеттері.

Мектепте ТЖ туындаған жағдайда басшы мен педагогикалық құрамның іс-қимыл АЛГОРИТМДЕРІ:

1. ТЖ туындаған жағдайда (қауіпті заттардың табылуы, өрт, теракт және т.б.)

2. Табылған зат туралы толық ақпаратты (мүмкіндігінше) жақын жердегі ішкі істер органының кезекші бөліміне дереу хабарлаңыз (нақты орналасқан жері, түрі, нысаны, мөлшері, табылған уақыты және т.б.).).

3. Балалар мен қызметкерлерді қауіпті аймақтан эвакуациялауды қамтамасыз ету. Эвакуация кезінде төтенше жағдайдың алдын алу және жою бойынша іс-шаралар жоспарын енгізіңіз.

4. Оқиға орнына авариялық-құтқару қызметтерін (өрт сөндіру және медициналық) шақыру.

5. Осы оқиғаның алдын алуға қатысы жоқ адамдарды қауіпті аймаққа жібермеу үшін мектеп ғимараты мен аумағын күзету шараларын қолдану.

6. Тұрмыстық және өндірістік коммуникацияларды (газ, жарық және т.б.) өшіруді ұйымдастырыңыз.

7. Мектептегі барлық өрт сөндіру құралдарын (өрт сөндіргіштер, ішкі өрт сөндіру крандары және т.б.) дайындыққа келтіру.

8. Полиция көліктерінің, жедел жәрдем бригадаларының, АЗАМАТТЫҚ қорғаныс және төтенше жағдайлар органдарының мектепке кедергісіз кіру мүмкіндігін қамтамасыз ету.

9. ПО-ның жедел-тергеу тобымен кездесіп, жедел-тергеу әрекеттерін жүргізу кезінде қолдан келгенше көмек көрсету.

Мектептегі сабақтарға ПО жедел-тергеу тобы бастығының қолы қойылған мектепте жарылғыш заттың жоқтығы туралы акт берілгеннен кейін ғана кірісу керек.

Жарылғыш заттың қойылғаны туралы хабарлама:

1. Телефон арқылы жарылыс қаупі туралы хабарлама алған кезде абоненттің нөмірін және оның қоңырау шалатын орнын анықтауға тырысыңыз.

2. Әңгімелесудің нақты басталу уақытын, оның ұзақтығын және әңгіменің аяқталуын жазып алыңыз.

3. Алынған ақпарат туралы мектеп–интернат директорына, ол болмаған жағдайда кезекші әкімшіге дереу хабарлаңыз.

4. Алынған ақпарат дереу ПО-ға жіберілісін.

5. Әңгімені есте сақтауға тырысыңыз және оны сөзбе-сөз қағазға түсіріңіз.

6. Әңгімелесу кезінде қоңырау шалушының жынысына, жасына, дауысына (фонетикасына), сөйлеу қарқынына (жылдам, баяу), айтылуына (айқын, кекештеніп, ерінбей, екпінмен) назар аударыңыз.

7. Дыбыстық фонды (автокөліктердің немесе теміржол көлігінің, дүкеннің, су қоймасының және т.б. шуы) белгілеуге тырысыңыз.

8. Қоңыраудың сипатын белгілеңіз – қалалық немесе қалааралық.

9. Әңгімелесу барысында келесі сұрақтарға жауап алуға тырысыңыз:

- адам қайда, кімге хабарласады?

- қандай нақты талаптарды қояды (жеке және/немесе ретінде әрекет ете ме)?

- ол (ол, олар) қандай шарттармен жоспарынан бас тартуға немесе соған баруға келіседі жеңілдіктер?

- онымен қалай және қашан болады хабарласу керек пе?

- сіз бұл қоңырау туралы кімге хабарлай аласыз, хабарлауға тиіссіз немесе міндеттісіз?

10. Байланысқа шыққан уақыттан бастап оның талаптарын лауазымды тұлғаларға жеткізу немесе басшылықтың шешім қабылдауы үшін максималды кідіріске қол жеткізуге тырысыңыз.

11. Нөмірді автоматты түрде анықтайтын құрылғы болған жағдайда, анықталған нөмірді жазып алу міндетті.

12. Анонимді адаммен сөйлесу аяқталғаннан кейін телефонды телефон тұтқасына қоймаңыз. Аноним қоңырау шалған телефон нөмірін анықтау бойынша шаралар қабылдау.

Жарылғыш құрылғы іске қосылған кезде:

1. Мектеп әкімшілігіне есеп беру.
2. Болған жағдай туралы кезекшіге хабарлау ішкі істер бөліміне (жарылыс болған жер, зардап шеккендердің болуы).

3. Жедел медициналық жәрдемді, өртке қарсы қызметті дереу шақыру.

4. Оқушылар мен қызметкерлерді мектептен қауіпсіз қашықтыққа эвакуациялауды ұйымдастыру.

5. Зардап шеккендерді жинайтын орын белгіленсін. "Жедел жәрдем" бригадасы келгенге дейін зардап шеккендерге дер кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету.

6. Мектепке жедел жәрдем көліктерінің, өрт сөндіру және жедел жәрдем көліктерінің кедергісіз кіру мүмкіндігін қамтамасыз ету ішкі істер органдарының кезекші бөліміне.

7. Жарылғыш құрылғы іске қосылған кезде жарылыс ошағында кім болуы мүмкін екенін анықтаңыз (егер мүмкін болса, зардап шеккендердің аты-жөні көрсетілген тізім болуы керек).

8. Қызметкерлерге қолдан келгенше көмек көрсету ішкі істер органдарының кезекші бөліміне жедел-тергеу әрекеттерін жүргізу кезінде.

Мектеп оқушыларын немесе мектеп қызметкерлерін кепілге алу кезінде:

1. Болған жағдай туралы мектеп басшысына хабарлау.

2. Біргеболған жағдай туралы бөлімнің кезекшісіне хабарлау ішкі істер істер.

3. Аймақтан тыс қызметкерлер мен оқушыларды дереу шығару аумақтар, террористер бақылайтын.

4. Оқушыларды, мұғалімдерді және қызметкерлерді тексеруді ұйымдастырыңыз (тізімді әрі қарай штабқа ұсыну үшін әлеуетті құрылымдардың, қылмыс жасалған жерге келгендер).

5. Шабуылдаушылар мен кепілге алынғандар туралы сізде бар барлық белгілі ақпаратты хабарлаңыз.

6. Қауіпсіздік күштері бөлімшелерінің құрылған уақытша бірлескен жедел штабының басшылары мен мүшелерінің нұсқауларын одан әрі орындау.

Шұғыл қызметтердің телефондары:

- 101 - өрт сөндіру бөлімі;

- 102 - полиция;

- 103 - жедел медициналық жәрдем;

- 112 - құтқару қызметі.

АЛГОРИТМ

техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар және терроризм актісін жасау қатері туындаған кезде білім беру ұйымдары қызметкерлерінің, білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің іс-әрекеттері.

Жалпы ережелер.

1. Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар және терроризм актісін жасау қатері туындаған кезде білім беру ұйымдары қызметкерлерінің, білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің іс-қимылының осы алгоритмі (бұдан әрі - Алгоритм) техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар және терроризм актісін жасау қатері туындаған жағдайларда білім беру ұйымдарының жұмыс істеу тұрақтылығын арттыру жөніндегі іс-шараларды басқару мақсатында әзірленген және олардың алдын алуға және жоюға бағытталған.

Ескертумен террористік қатерлер - бұл адамдардың өмірі мен денсаулығын сақтауға, террористік қатердің туындау қаупін барынша азайтуға және терроризм актісін жасауды барынша азайтуға бағытталған іс-шаралар кешені.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар аймағында авариялық-құтқару және кезек күттірмейтін жұмыстарды жүргізуге дайындық бойынша іс-шаралар кешенін қабылдау білім беру ұйымдарының жұмысының тұрақтылығын қамтамасыз етуге бағытталған.

2. Терроризм актісі жасалған жағдайда білім беру ұйымдарының басшылары мен қызметкерлері дереу хабарлауға міндетті құқық қорғау және арнайы органдар жасалған терроризм актісі туралы және білім беру ұйымының қызметкерлерін эвакуациялауды қамтамасыз етеді.

Алдын алу бойынша жұмысты ұйымдастыру кезінде терроризм актісін жасау қатерінің туындауының маңыздылығы алдын алуға ерекше назар аудару керек объектілерге және бөгде адамдардың осал учаскелеріне (учаскелеріне, жабдықтарына) еркін ену, бұл мүмкіндікті жояды террористік құралдарды жеткізу, сондай-ақ аппаратты істен шығару бақылау турлары, автоматика, байланыс құралдары және т.б.

Тер-ді ықтимал дайындау мен жүзеге асырудың негізгі белгілері террористік қызметтің:

- мінез-құлқында жағдайды зерделеу көрінетін адамдардың пайда болуы ықтимал лаңкестік шабуыл объектісінің жақын маңдағы қоршауында, жоғары немесе оның қызметіндегі белгілі бір аспектілерге жеткіліксіз уәждеделген қызығушылық;
- таңдалған объектілерде күдікті тұлғалардың бірнеше рет пайда болуы және олардың фото- бейнетүсірілім жүргізуі және т.б.;
- персоналмен және күзет қызметкерлерімен негізсіз байланысқа түсу, олардан жұмыс режимін, қол жеткізу тәртібін, қауіпсіздікті қамтамасыз етуді және т.б. көрсету.;
- оларға қатысы жоқ адамдардың жертөлелер мен шатырларға кіруі техникалық қызмет көрсету;
- бөгде келушілердің (күдік туғызатын тұлғалардың) ғимаратқа кіре берісте күзетпен тексерілетін құжаттарының болуы объект ұсынушының жеке басы туралы ақпарат бермейді;
- объектінің әкімшілігі мен қызметкерлеріне жалған ақпарат беру;
- осал учаскелерді және оларға қол жеткізу тәртібін, аж тәртібін зерделеу өткізу режимі және объектіні қорғау тақырыптары.

Үлгілік сценарийлерді алдын ала талдау негізінде террористік шабуылдың маңызы зор оларды қолайлыға өзгерту мақсатында қойыңызтөтенше жағдайларды дамытудың әрбір фазасында нақты уақыт режимінде нақты уақыт режимінде іс-шаралар кешенін әзірлеуге және іске асыруға мүмкіндік беретін тиісті тарап нақты бастапқы, аралық және қорытынды нәтижелерге тиімді әсер ету жағдайды бағалау.

Әртүрлі жағдаяттарды алдын ала пысықтау қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Терроризм актісін жасау қатері туындаған кезде білім беру ұйымдарының қызметкерлері мен білім алушыларының іс-қимыл алгоритмі, оның ішінде ақтиптік жағдайлардағы әрекеттерді реттейтін ішкі нұсқаулар мен жадынамаларауыр жағдайларда.

Білім беру ұйымдарының терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралардың орындалуына жауапкершілік олардың басшыларына Заңда және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген құзыреті шегінде жүктеледі.

3. Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу шаралары олардың туындау ықтималдығы мен олардан болатын ықтимал залалды ескере отырып жүргізіледі.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың алдын алу жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыру Заңмен және Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерімен белгіленген өз құзыреті шегінде білім беру ұйымдарының басшыларына жүктеледі.

Ғимаратта мен оның аумақтарында терроризм актісін жасау қауіп төнген кезде білім беру ұйымдары қызметкерлерінің, білім алушыларының және оқытушыларының іс- әрекеттерінің тәртібі.

4. Тәртіп қызметкерлердің, педагогтардың, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің іс-әрекеттерін жүйелендіреді және үндестіреді, оның ішінде білім беру ұйымында және оның аумағында терроризм актісін жасау қатері туындаған кезде ата-аналарды хабардар етуді көздейді.

Бұл тәртіпті білім беру ұйымының басшысы әрбір қызметкерге, оқытушыға, білім алушыға және ата-анасына (заңды өкіліне) жеткізуі керек.

5. Алгоритмнің мақсаты - білім беру ұйымының әкімшілігі мен педагогикалық ұжымға террористік сипаттағы төтенше және төтенше жағдайларға барынша тиімді және жылдам бағдарлануға және әрекет етуге көмектесу.

6. Білім беру ұйымдарында терроризм актісін жасау қатері туындаған кезде шұғыл шаралар қабылдау үшін негіздеме:

- қызметкерлердің, педагогтардың, білім алушылардың немесе тәрбиеленушілердің біреуінің күдікті затты анықтауы;
- білім беру ұйымына телефон арқылы немесе жазбаша түрде қауіп-қатердің алдын алу;

- білім беру ұйымдарының қызметкерлеріне, педагогтеріне, білім алушылары мен тәрбиеленушілеріне қарулы шабуыл жасау;
- террористердің қызметкерлерді, педагогтарды, білім алушылар мен тәрбиеленушілерді және/немесе ұйым ғимаратында немесе оның аумағында кепілге алуы;
- білім беру ұйымына террористтің шабуылы.

7. Жоғарыда аталған жағдайларда рбілім беру ұйымының басшылығы болған жағдай туралы дереу хабарлайды:

- ішкі істер органдарының "102" арнасына, бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметті "112";
- білім беру органының (бөлімінің) басшысына.

Күдікті заттың табылуы.

8. Күдікті дыбыстар шығаратын сымдары шығып тұрған иесіз сөмке, пакет, жәшік, қорап, ойыншық күдікті зат деп түсініледі (*шертулер, тықылдау және т.б.*) және әдеттен тыс иістер (*бадам, хлор, аммиак*).

Бұл зат жарылғыш зат болуы мүмкін немесе улы химикаттармен (ОХВ), биологиялық агенттермен толтырылған болуы мүмкін (*сібір жарасы, табиғи шешек, туляремия және т.б. сияқты қауіпті инфекциялардың қоздырғыштары.*) пакетте.

Қауіпті немесе күдікті затты тапқан адамдар дереу ішкі істер органдарының "102" арнасына немесе бірыңғай кезекші-диспетчерлік "112" қызметіне хабарлауға міндетті (*егер бұл тәрбиеленуші немесе білім алушы болса, онда тәрбиешіге немесе сынып жетекшісіне*) және шұғыл әрекет ету күштері келгенге дейін объекіден қауіпсіз қашықтықта болу және болған оқиғаға қатысты айғақтар беруге дайын болу.

Басшының іс-қимылы:

- білім беру ұйымының тұрақты қызметкерлері қатарынан қоршауды қою;
- қызметтердің қауіпті немесе күдікті заты табылған жерге кедергісіз кіруін қамтамасыз ету шұғыл ден қою (полиция бөлімшелері, жедел медициналық жәрдем қызметтері, өрт сөндіру жасақтары, жедел-құтқару қызметтері);
- білім беру ұйымдарының білім алушылары мен қызметкерлерін эвакуациялау бойынша шаралар қабылдау.

Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтар):

- білім беру ұйымының әкімшілігіне хабарлау (телефон арқылы) және ғимаратқа ешкімді кіргізбеу (олар келгенге дейін);
- білім алушыларды, тәрбиеленушілерді күдікті заттан қауіпсіз қашықтыққа ауыстыруға (100 м-ден жақын емес), табылған затқа жақындамаңыз, ұстамаңыз, ашпаңыз және жылжытпаңыз;
- күдікті затты тапқан адамдар шұғыл ден қою күштері келгенге дейін қауіпсіз қашықтықта болуға және болған оқиғаға қатысты айғақтар беруге дайын болуға тиіс;
- иесіз заттың ықтимал иесін анықтау мақсатында айналадағылардан сұхбат алу;

- заттың жанында радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы телефонды пайдаланудан бас тартуға міндетті;
- анықтау уақыты мен орнын белгілеу;
- білім алушыларды, тәрбиеленушілерді қауіпті аймаққа іргелес аумақтан эвакуациялауды ұйымдастыруға көмек көрсету;
- қажет болған жағдайда қорғанысты қамтамасыз ететін заттардың артына жасырынуға (*ғимараттың бұрышы, баған, қалың ағаш, автокөлік және т.б.*), бақылау жүргізу;
- объектіні тастап кетуге, мүмкін болмаған жағдайда - күрделі құрылыстың артына және қажетті қашықтықта жасырынуға.

Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- үрейленбеу, білім беру ұйымының педагогтары мен қызметкерлерін барлық жағдайда тыңдау;
- күдікті затқа тиіспеуге, ашпауға және қозғалтпауға;
- қажет болған жағдайда қорғанысты қамтамасыз ететін заттардың артына жасырынуға (*ғимараттың бұрышы, баған, қалың ағаш, автокөлік және т.б.*);
- объектіні тастап кетуге, мүмкін болмаған жағдайда - күрделі құрылыстың артына және қажетті қашықтықта жасырынуға.

Білім беру ұйымдарының күзет іс-әрекеттері:

- күдікті затқа тиіспеу, жақындатпау, қозғалтпау;
- иесіз заттың ықтимал иесін анықтау үшін айналадағылардан сұхбат алу;
- радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы телефонды осы заттың жанында пайдаланудан бас тартуға міндетті;
- мүмкіндігінше анықтау уақыты мен орнын белгілеу;
- күдікті заттың табылғаны туралы дереу ішкі істер органдарының "102" арнасына немесе бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке хабарлаңыз.112» ;|
- күдікті заттың сыртқы түрін және оны табудың мән-жайын сипаттауға дайын болу;
- дүрбелең туғызбау үшін болған жағдайды білуі қажет адамдардан басқа ешкімге жарылыс қаупі туралы хабарламау;
- күдікті затқа және қауіпті аймаққа бөгде адамдардың кіруін шектеуді қамтамасыз ету;
- қауіпті аймаққа іргелес аумақтан адамдарды ұйымдасқан түрде эвакуациялауды қамтамасыз ету;
- қажет болған жағдайда қорғанысты қамтамасыз ететін заттардың артына жасырынуға (*ғимараттың бұрышы, баған, қалың ағаш, автокөлік және т.б.*), бақылау жүргізу.

Жарылғыш құрылғы (ЖҚ) немесе ЖҚ-ға ұқсас зат табылған кезде ұсынылатын эвакуация және қоршау аймақтары:

- граната РГД-5 – 50 м;
- ф-1 гранатасы – 200 м;
- салмағы 200 г тротил шашкасы – 45 м;
- жарылғыш құрылғы – кемінде 200 м;

- сыра құтысы 0,33 л – 60 м;
- дипломат (кейс) – 230 м;
- жол чемоданы – 350 м;
- жеңіл автокөлік – кемінде 600 м;
- шағын автобус – 920 м;
- жүк көлігі (фургон) – 1240 м.

Білім беру ұйымына телефон арқылы қауіптің түсуі.

9. Телефон кепілге салынған жарылғыш құрылғылар туралы, адамдарды кепілге алу, бопсалау және бопсалау туралы ақпаратты қамтитын хабарламаларды қабылдау арнасы болып табылады.

Осыған ұқсас бірде-бір сигналды назардан тыс қалдырмаңыз. Әңгімені сөзбе-сөз есте сақтауға және оны түзетуге тырысыңыз оның үстінде қағазға.

Әңгімелесу фактісі мен оның мазмұны туралы айтпаңыз, ақпаратқа ие адамдардың санын мүмкіндігінше шектеңіз.

Телефон арқылы қоқан-лоққы алушының әрекеттері (басшы, қызметкер, мұғалім, білім алушылар):

Әңгімелесу барысында қоңырау шалушының жынысын, жасын және сөйлеу ерекшеліктерін ескеріңіз:

- дауыс (*қатты немесе жұмсақ, төмен немесе жоғары*),
- сөйлеу қарқыны (*жылдам немесе баяу*),
- айтылуы (*айқын, бұрмалауенное, кекештеніп, сыбырлап, екпінмен немесе диалектпен*),
- сөйлеу мәнері (*әдепсіз, мысқылмен, балағат сөздермен*);

Дыбыстық фонға назар аудару маңызды (*автомашиналардың немесе теміржол көлігінің шуы, теле-немесе радиоаппаратураның дыбысы, дауыстар, басқалар*), қоңыраудың сипаты (*қалалық, қалааралық*).

Әңгіменің нақты басталу уақытын және оның ұзақтығын жазып алу қажет.

Қалай болғанда да, әңгіме барысында келесі сұрақтарға жауап алуға тырысыңыз:

- бұл адам қайда, кімге, қандай телефонға хабарласады?
- ол қандай нақты талаптар қояды?
- талаптарды жеке өзі қоя ма, әлде делдал ретінде әрекет ете ме және қандай да бір адамдар тобын білдіре ме?
- ол қандай шарттармен немесе олар жоспарларынан бас тартуға келіседі?
- онымен қалай және қашан байланысуға болады?
- сіз бұл қоңырау туралы кімге хабарлай аласыз немесе хабарлауыңыз керек?

Қоңырау шалушыдан сіз және мектеп басшылығы шешім қабылдауы немесе қандай да бір іс-әрекет жасауы үшін мүмкін болатын ең ұзақ уақытты қамтамасыз етуге тырысыңыз.

Мүмкіндігінше, әңгімелесу барысында немесе әңгіме аяқталғаннан кейін дереу ішкі істер органдарының "102" арнасына немесе бірыңғай кезекші-диспетчерлік "112" қызметіне және ұйым басшылығына телефон қауіпі туралы

хабарлаңыз.

Қатердің жазбаша түрде түсуі нысанында білім беру ұйымын.

10. Білім беру ұйымдарына жазбаша түрдегі қоқан-лоққылар пошта арқылы да, әртүрлі анонимді материалдардың табылуы нәтижесінде де түсуі мүмкін (магниттік жазбалардағы жазбалар, жазбалар, ақпараттар ақпарат тасымалдаушыларда және т.б.).

Қатерді алушының жазбаша нысандағы іс-әрекеттері (басшы, қызметкер, педагог, білім алушы): бмұндай құжатты алған есекке оны мүмкіндігінше абайлап ұстаңыз. Мүмкіндігінше оны таза, тығыз жабылатын полиэтилен пакетке салып, бөлек қатты қалтаға салыңыз. Онда саусақ іздерін қалдырмауға тырысыңыз.

Егер құжат конвертке салынған болса, оны тек сол жақта немесе оң жақта ашыңыз, шеттерін қайшымен мұқият кесіңіз.

Бұл ретте барлығын сақтаңыз: мәтіні бар құжаттың өзі, кез келген қосымшалар, конверт және қаптама - ештеңені тастамаңыз.

Құжаттың мазмұнымен танысқан адамдардың шеңберін кеңейтпеңіз.

Дереу ішкі істер органдарының "102" арнасына немесе бірыңғай кезекші-диспетчерлік "112" қызметіне хабарлаңыз.

Білім беру ұйымдарының қызметкерлеріне, педагогтеріне, білім алушылары мен тәрбиеленушілеріне қарулы шабуыл жасау.

11. Қызметкерлерге, педагогтарға, білім алушылар мен тәрбиеленушілерге қарулы шабуыл жасалған жағдайда өзін-өзі оқшаулау шараларын қолдану, қауіпті аймақтан дереу шығу, сондай-ақ бұл туралы хабарлау қажет. арна "102" ішкі істер органдарының немесе бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметтің "112".

Жасырынғаннан кейін лаңкестердің кетуін күтіңіз және мүмкіндігінше ғимараттан шығыңыз.

Басшының іс-қимылы:

- қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайлары туралы құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарды дереу хабардар ету;
- объектіде адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша жұмысты ұйымдастыру (*эвакуациялау, ішкі кедергілерді бұзаттау, объектідегі штаттан тыс жағдай туралы хабарлау және т.б.*);
- терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабтың келуші күштерімен өзара іс-қимыл жасау.

Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтар):

- жағдайды бағалаңыз, білім алушылармен бірге ғимараттан қалай шығатыныңыздың нақты жоспарын ойластырыңыз;
- тәрбиеленушілермен, білім алушылармен бірге қауіпсіз эвакуациялау мүмкін болса, ғимараттан шығыңыз;
- заттар мен сөмкелерді қалдырыңыз;
- қолдарыңызды жасырмаңыз, олар көзге көрінуі керек.

Ғимараттан шығу мүмкіндігі болмаған жағдайда:

- кабинеттен, топтан жылдам қарап шығып, дәліздегі барлық білім алушыларды, тәрбиеленушілерді немесе қызметкерлерді өз кабинетіне жіберу;
- кабинетке сізге таныс емес немесе келуге рұқсаты жоқ ересектерді кіргізбеу;
- есікті мықтап жабыңыз, жақсырақ кілтпен жабыңыз;
- терезелерді жабу, барлық перделерді түсіру немесе жабу;
- білім алушыларды, тәрбиеленушілерді қаскүнем есікке қараған кезде оларды көре алмайтындай етіп қабырғаға қою;
- білім алушылар мен тәрбиеленушілер үшін "Қауіпсіз бұрышты" табу;
- жарықты және компьютер мониторларын сөндіруге, ұялы телефондарды дыбыссыз сигналға қоюға;
- білім алушылар, тәрбиеленушілер үшін тыныштықты қамтамасыз ету;
- сабаққа қатысу парағын толтыру (*дәліздерден шығарылған оқушыларды тізімдеу (жоғарыда көрсетілгендей)*), және осы сыныпта болуы керек, бірақ жоқ студенттердің, тәрбиеленушілердің тізімін жасаңыз.

Ескертпе: жарықты сөндірмес бұрын қызметкерлер сабаққа қатысу журналын тауып, қолында ұстауы керек. Бұл қажет болған жағдайда барлық оқушыларды, тәрбиеленушілерді эвакуациялауға көмектеседі.

- спорт залындағы білім алушыларды киім ауыстыратын бөлмеге ауыстырып, барлық есіктерді құлыптап, қауіпсіз орын тауып, жарықты өшіру керек;
- асханалардағы білім алушыларды жақын маңдағы сыныптарға көшіру және жарықты өшіру қажет;
- білім беру ұйымының ғимаратынан тыс жерде орналасқан қызметкерлер мен білім алушылар, тәрбиеленушілер ең жақын қауіпсіз жерге жүгіріп, тоқтап, құлап, қозғалмауы керек;
- дәретханадағы қызметкерлер мен білім алушылар кабинетін жауып, жарықты сөндіруі тиіс;
- дәлізде отырғандардың барлығы дереу жақын маңдағы сыныпқа барып, жарықты сөндіруі керек;
- медицина қызметкерлері, асхана қызметкерлері, көмекші персонал өздері тұрған үй-жайда қалып, есіктерді жауып, жарықты өшіруі керек.;
- білім алушылар мен кітапхана қызметкерлері кітапханада қалуы тиіс.

Кітапханашылар құлыптауы керек есіктер, табу балалар үшін және өзіңіз үшін қауіпсіз орын және жарықты өшіріңіз.

Ескертпе: Басшының бұйрығына дейін қауіпсіз жерлерде болыңыз.

Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- үрейленбеңіз, барлық жағдайда мектеп қызметкерлері мен мұғалімдерін тыңдаңыз;
- байқалмай объектіден шығу, мүмкін болмаған жағдайда - қауіпсіз жерде жасырыну;
- есікті жабыңыз, тәртіп сақшыларының келуін күтіңіз;
- мүмкіндігінше кез келген тәсілмен құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға, күзетшілерге, қызметкерлерге, объект басшылығына қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайы туралы хабарлауға.

Ескертпе: *Басшының немесе тәрбиешілердің бұйрығына дейін қауіпсіз жерлерде болыңыз.*

Білім беру ұйымдарының күзет іс-әрекеттері:

- қарулы қаскүнемді анықтау;
- мүмкіндігінше оның объектідегі адамдар жаппай болатын орындарға қарай жылжуына тосқауыл қою;
- қарулы шабуыл фактісі туралы объект басшылығына, құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға кез келген тәсілмен хабарлауға;
- объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету шараларын қабылдау (эвакуациялау, ішкі тосқауылдарды бөгеу және т.б.).

Білім беру ұйымдарында адамдарды кепілге алу.

12. Білім беру ұйымы мүмкін болу орнымен басып алу немесе ұстап қалулар кепілге алынғандарды, кезінде бұл арқылы қылмыскерлер өз мақсаттарына қол жеткізуі немесе төлем алуы мүмкін.

Басшының іс-қимылы:

- білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтардың және басқа да қызметкерлердің қауіпсіздігі үшін барынша мүмкін болатын жағдайларды ұйымдастыру;

- құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарды қызметкерлерді, педагогтар мен білім алушыларды кепілге алу туралы дереу хабардар ету;

- басқыншылардың талаптарын анықтауға тырысу;

- терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабтың келуші күштерімен өзара іс-қимылды қамтамасыз ету.

Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтар):

- жақын маңдағы білім алушылар мен тәрбиеленушілерді қорғауды ұйымдастыру. Мүмкіндігінше олардың кепілге алынуына жол бермеу, ғимараттан абайлап шығару немесе үй ішінде жасырыну, есікті құлыптау, тәртіп сақшылары келгенше немесе қауіпсіздік қызметкерлері ғимараттан шыққанша ұстау;

- мүмкіндігінше, кез келген қолжетімді тәсілмен және өз қауіпсіздігіңізге кепілдік берілген жағдайда, құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға кепілге алынғандар мен қаскүнемдердің (саны, қару-жарағы, жабдықтары, жасы, лақап аттары, ұлты және т.б.) мән-жайлары туралы хабарлау.

Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- үрейленбеу керек, ұстамдылық пен ұстамдылықты сақтау;

- қауіпсіз орын табуға тырысыңыз;

- есіңізде болсын, бұл, сіздің тұтқындалғаныңыз туралы хабарлама алғаннан кейін барлау агенттіктері қазірдің өзінде әрекет ете бастады және сізді босату үшін қажет нәрсенің бәрін жасайды;

- шабуылдаушыларды қаруды қолдануға итермелейтін және адам өліміне әкеп соғуы мүмкін әрекеттерге жол бермеу;

- айыруға, қорлауға және қорлауға шыдаңыз, қылмыскерлердің көзіне

қарамаңыз, өзіңізді арандатушылықпен ұстамаңыз;

- кез келген әрекеттерді жасауға (*отыру, тұру, ішу, дәретханаға бару*) рұқсат сұраңыз;

- егер сіз жарақат алсаңыз, қозғалмауға тырысыңыз, бұл қан жоғалтуды азайтады;

- арнайы қызметтер сізді босату операциясын жүргізген кезде келесі талаптарды бұлжытпай орындаңыз:

- еденге бетін төмен қаратып жатыңыз, басыңызды қолыңызбен жабыңыз және қозғалмаңыз;

- барлау қызметкерлеріне қарай немесе олардан қашпаңыз, себебі олар сізді қылмыскер деп қателесуі мүмкін;

- мүмкіндігінше есіктер мен терезелердің саңылауларынан аулақ болыңыз.

Білім беру ұйымдарының күзет іс-әрекеттері:

- келіссөздерге өз бастамасы бойынша қатыспау;

- сақ болыңыз, қылмыскерлердің белгілерін, олардың бет-әлпетінің ерекшеліктерін, киімдерін, есімдерін, лақап аттарын, мүмкін тыртықтары мен татуировкаларын, сөйлеу ерекшеліктері мен жүріс-тұрысын, әңгіме тақырыптарын және т.б. есте сақтауға тырысыңыз.

Кепілге алу кезіндегі іс-қимылдар тәртібі:

Қылмыскерлерді дене күшін немесе қаруды қолдануға итермелейтін әрекеттерге жол бермеу.

Өз мінез-құлқымен назар аудармау.

Егер қашудың сәттілігіне толық сенімділік болмаса, жүгіруге тырыспаңыз.

Лаңкестер туралы мүмкіндігінше көбірек ақпаратты есте сақтаңыз (*саны, қару-жарағы, сыртқы түрі, әсіресе сыртқы түрі, дене бітімі, екіні, әңгіме тақырыбы, темпераменті, жүріс-тұрысы*).

Орналасқан жеріңізді (қамауда отырғаныңызды) анықтауға тырысыңыз.

Мүмкіндігінше, кез-келген қол жетімді байланыс әдісін қолдана отырып, өмірге қауіп төндірмей, сақтық танытып, болған жағдай туралы құқық қорғау органдарына немесе арнайы органдарға, қауіпсіздік бөлімшесіне немесе объектінің қауіпсіздік қызметіне хабарлауға тырысыңыз.

Қандай тағам болса да, оны назардан тыс қалдырмаңыз.

Жарақат алған жағдайда дәрігерге дейінгі алғашқы көмекті өз бетінше көрсетуге тырысыңыз.

Ең бастысы, қарсылас тараптар өздерін бақылауды тоқтатқан болса да, үрейленбеу керек.

Өзіңізді терезелер мен есіктерден алыс орналастырыңыз.

Арнайы күштердің қызметкерлері кепілге алынған адамдарды босату операциясын жүргізген кезде келесі талаптарды сақтау қажет:

- еденге бетін төмен қаратып жату, мүмкіндігінше қабырғаға басу, басын қолмен жабу және қозғалмау;

- арнайы күштердің қызметкерлерімен кездесуге немесе олардан қашуға болмайды, өйткені олар қашып бара жатқан адамды қылмыскер деп қателесуі мүмкін;

- егер мүмкіндік болса, оның астында қалу керекесіктер мен терезелердің саңылауларынан алшақырақ.

Білім беру ұйымының ішінде және оның аумағында атыс кезінде.

13. Қалалардың көшелерінде оқыс оқиғалар орын алуы мүмкін атыс қаруын қолдану арқылы.

Атыс міндетті түрде мыналармен байланысты болмауы мүмкін терроризммен, ал қылмыстық әрекеттермен байланысты, тұрмыстық немесе бұзақылық іс-әрекеттермен.

Басшының іс-қимылы:

- білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтардың және басқа да қызметкерлердің қауіпсіздігі үшін барынша мүмкін болатын жағдайларды ұйымдастыру;

- атыс туралы құқық қорғау органдарына және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға дереу хабарлау;

- білім алушылардың, қызметкерлердің, педагогтардың өмірі мен денсаулығын қорғау бойынша шаралар қабылдау.

Персоналдың (қызметкерлердің, педагогтардың) және білім алушылардың іс-қимылы:

- ату кезінде арналған көшеге емес тұрындар у терезелер, тіпті егер ол жабық шымылдықыпен;

- жоқ көтеріліңіз жоғары деңгейдің терезе алды тақтайы;

- жоқ рұқсат етіңіз білім алушыларға кіру жылы сыныбы, бірге тараптар кімнің естілетін атыс.

Көшеде атыс кезінде жерге жатып, тырысыңыз баспананың артына жорғалау (*гимараттың бұрышы, гүлзар, аялдама*), егер мұндай жақын жерде болмаса, басыңызды қолдарыңызбен жабыңыз және тыныш жатыңыз.

Бәрі тынышталған кезде, сіз көтеріле аласыз және өзгерту арқылы бағыт, жету орындар тағайындаулар.

Білім беру ұйымының гимараты жарылған кезде.

Басшының іс-қимылы:

- білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтардың және басқа да қызметкерлердің қауіпсіздігі үшін барынша мүмкін болатын жағдайларды ұйымдастыру;

- гимараттың жарылғаны туралы құқық қорғау органдарына және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға дереу хабарлау;

- білім алушылардың, қызметкерлердің және педагогтардың өмірін қорғау бойынша іс-әрекеттерін ұйымдастыру.

Персоналдың (қызметкерлердің, педагогтардың) және білім алушылардың іс-қимылы:

- шыны ыдыстардың жанында болмауға тырысып, еденге жату

шкафтардың, витриналар және терезелер;

- негізгі қабырғалардың астына тығылыңыз, өйткені не өлім жиірек барлығы қалқаларды көтереді, төбелер, люстралар;

- баспалдақ торларына шықпауға, жанасуға қосылған электр аспаптарының;

- қараңғыда бір рет сіріңкемен шырылдамау керек - бұл орын алуы мүмкін ағып кету газдың;

- ғимараттан арқанызды қабырғаға басып шығу керек, әсіресе егер тура келедітүсу бойынша баспалдаққа. Керек үйрек, жабу басқа қолмен - жоғарыдан құлап кетуі мүмкін сынықтар және шыныдан жасалған.

Көшеге шыққаннан кейін ғимараттан алыстаңыз, карниздерді қадағалаңыз және құлап кетуі мүмкін қабырғалармен. Өзіңізді жылдам және мұқият бағдарлауыңыз керек, өйткені кезінде құлағанда үйлер көтеріледі қалың бұлт шаң, ол мүмкін шақыру дүрбелең.

Білім беру ұйымына террористер шабуыл жасаған кезде.

Басшының іс-қимылы:

- білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтардың және басқа да қызметкерлердің қауіпсіздігі үшін барынша мүмкін болатын жағдайларды ұйымдастыру;

- объектіде күдікті адамның немесе адамдар тобының анықталғаны туралы ақпаратты құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға дереу беру;

- құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне қаскүнемді анықтау және ұстау уақытын қысқартуға мүмкіндік беретін күдікті тұлға туралы барынша толық ақпарат беру;

- адамдарды ұйымдасқан түрде эвакуациялауды және өз қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтар):

- туралы жақын маңдағы білім алушыларды қорғауды ұйымдастыру: ғимараттан абайлап шығару немесе үй-жайға тығылу, есікті құлыптау, тәртіп сақшыларының келуін күту;

- қорғануға: ғимараттан абайлап шығуға немесе үй-жайға тығылуға, есікті жабуға, тәртіп сақшыларының келуін күтуге;

- мүмкіндігінше кез келген тәсілмен құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға, күзетшілерге, қызметкерлерге, объект басшылығына қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайы туралы хабарлауға.

Білім алушылар мен ата-аналардың (заңды өкілдердің) іс-әрекеттері:

- аман қалу үшін: ғимараттан абайлап шығыңыз немесе үй-жайға тығылыңыз, есікті жабыңыз, тәртіп сақшыларының келуін күтіңіз;

- мүмкіндігінше кез келген тәсілмен құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға, күзетшілерге, қызметкерлерге, объект басшылығына қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайы туралы хабарлауға.

Білім беру ұйымдарының күзет іс-әрекеттері:

- сыртқы белгілері бойынша дәстүрлі емес ағымдарды ұстанушыны/евды анықтау;

- мүмкіндігінше оның объектідегі адамдар жаппай болатын орындарға қарай жылжуына тосқауыл қою;

- күдікті тұлғаның немесе тұлғалар тобының анықталғаны туралы объект басшылығына, құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға кез келген тәсілмен хабарлауға міндетті;

- объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету шараларын қабылдау (*эвакуациялау, ішкі тосқауылдарды бөгеу және т.б.*);

- қажет болған жағдайда объектіде күдікті адамның немесе адамдар тобының қозғалысын бақылауды ұйымдастыру (*жеке немесе бейнебақылау жүйесі арқылы*);

- өз қауіпсіздігін қамтамасыз етуге міндетті.

Террористтің сыртқы белгілері:

- ауа-райына сәйкес келмейтін, қолдан жасалған жарылғыш құрылғының элементтерін жасыруға арналған кең киімдер;

- киімнің астынан шығып тұрған элементтер қолдан жасалған жарылғыш құрылғы, сымдар, ауыстырып қосқыштар, ажыратқыштар және т.б.;

- қолында қаруды немесе жарылғыш құрылғыны жасыруға болатын үлкен сөмкелердің немесе баулардың болуы;

- тасымалданатын заттарды абайлап ұстау, оларды денеге басу және мезгіл-мезгіл еріксіз сезіну;

- әртүрлі бұзушылықтар болуы мүмкін бүркемеленген нысанды киімді пайдалану (*шеvronдардың болмауы, форманың, бас киімнің төменгі және жоғарғы бөліктерінің түсінің сәйкес келмеуі*) және т.б.

Білім беру ұйымдарында және олардың аумақтарында терроризм актілерінің алдын алу бойынша тәжірибелік шаралар.

Шатырлы, жертөлелік, қосалқы үй-жайлар және қосалқы бөлшектер шығулар -дан ғимараттар білім беру ұйымдары тиіс болуы жабық және мөрленген.

мөрленген тиіс болуы өрт сөндірушілер крандар, өрт сөндіргіштер және электр қалқандары.

Басшының терроризм актілерінің алдын алу жөніндегі іс-әрекеттері:

- білу өзіміз және жеткізу дейін мәліметтер қызметкерлердің, білім алушылардың терроризмге қарсы іс-қимыл саласындағы басшылыққа алынатын құжаттардың талаптары;

- ден қою мәселелері бойынша полиция бөлімшелерімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру ықтимал террористік қатерлерге;

- қызметкерлердің, педагогтардың, білім алушылардың және қажет болған жағдайда олардың ата-аналарының (заңды өкілдерінің) қатысуымен іс-қимыл алгоритмдерін пысықтау бойынша практикалық жаттығуларды жүйелі түрде өткізу;

- білім беру ұйымын терроризмге қарсы қорғау шараларын жүзеге асыруға

жауапты лауазымды тұлғаны анықтау.

Жауапты лауазымды тұлғаның іс-әрекеті:

- келесі бағыттар бойынша сабақтарды жоспарлау және өткізу қызметкерлермен, педагогтармен және білім алушылармен терроризмге қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша;

- жартыжылдықта кемінде 2 рет қызметкерлермен, оқытушылармен және білім алушылармен іс-әрекеттер бойынша тренингтерді жоспарлау және өткізу үй-жайларда және үй-жайларда терроризм актісін жасау қатерінің туындауы туралы аумақтар мекемелер;

- қайта қою басшыға ұсыныстар терроризмге қарсы іс-қимыл шараларын жетілдіру және қызметкерлердің, оқытушылар мен студенттердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері бойынша;

- білім беру ұйымы объектісінің жағдайын күнделікті бақылауды жүзеге асыру;

- мінез-құлқы лайықсыз бөгде адамдарға назар аудару;

Директордың әкімшілік-шаруашылық жұмыс жөніндегі орынбасарының іс-әрекеттері:

- бақылау үшін жарықтандырумен аумақтар қараңғыда білім беру ұйымдары уақыт;

- қамтамасыз ету уақытылы әкету қоқыс бастап аумақтар білім беру ұйымдары;

- мінез-құлқы лайықсыз бөгде адамдарға назар аудару.

Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасарының іс-әрекеті:

- жылыкілт тәрбие жұмысының жылдық және айлық жоспарларында білім алушылардың, педагогтардың және қызметкерлердің қатысуымен іс-шаралар өткізу қызметкерлері бар білім беру ұйымдары құқық қорғау органдарының тақырыптар бойынша: "Террористтің сыртқы белгілері", "Қолдан жасалған жарылғыш зат қандай көрінеді", "Мектепте оқ атылса не істеу керек", "Әртүрлі жарақаттар кезіндегі алғашқы медициналық көмек көрсету шаралары", "Заңсыз ниеті бар адамның психологиялық портреті", "Экстремистік әрекеттердің қауіптілігі ұйымдардың", "Қалай террористер және экстремистер мүмкін пайдалану жасөспірімдердің және жастар жылы өздерінің қылмыстық мақсаттарында" және т.б.

Сынып жетекшілері мен педагогтардың іс-әрекеттері:

- мінез-құлқы лайықсыз бөгде адамдарға назар аудару;

- зорлық-зомбылық әрекеттеріне бейім білім алушыларды анықтау;

- фактілерді ескерту және анықтау тәртіпсіз жекелеген адамдардың мінез-құлқыбілім алушыларды экстремистік ұйымдарға және реакциялық ұйымдарға тарту діни секталар;

- террористік көріністерге ден қою алгоритмдерін пысықтау бойынша практикалық жаттығуларға белсене қатысу;

- эвакуациялау бағыттарын жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу, жеке күйзеліске төзімділікті және дағдарыс жағдайында басқару қабілетін арттыру.

Вахтерлердің әрекеттері:

- мінез-құлқы лайықсыз бөгде адамдарға назар аудару;
- шұғыл қызметтердің телефон нөмірлерін білу;
- күнделікті бақылау беруді кілттерді бастап оқу үй-жайларының педагогтарға және оқытушыларға сабақтар аяқталғаннан кейін кілттерді тапсыру, және тәртіп орнату жылы оқу-әдістемелік үй-жайларда;
- учаскелік инспекторлармен және кәмелетке толмағандардың істері жөніндегі инспекторлармен білім беру ұйымдарына күдікті келушілерді жұмыспен қамту бойынша өзара іс-қимылды ұйымдастыру.

Кезекші әкімшінің іс-қимылы:

- мінез-құлқы лайықсыз бөгде адамдарға назар аудару;
- білім беру ұйымдарына сабақтар басталғанға дейін 30 минут бұрын келуге;
- жүзеге асыруға бақылау үшін жұмыспен кезекшілердің педагогтердің және білім алушылардың рұқсаттамасын ұйымдастыруды;
- объектінің басшысына және күзетшілерге адамдардың кіруге әрекеттенгені туралы хабарлау күдіктіқол жүгімен (*ауыр сөмкелер, жәшіктер, үлкен түйіншектер және және т.б.*).

Білім беру ұйымдарының тұрақты құрамның іс-әрекеттері:

- мінез-құлқы лайықсыз бөгде адамдарға назар аудару;
- келу арналған өздерінің жұмысшылар орындар үшін 15 минуттар сабақтар басталғанға дейін олардың жағдайын бөгде адамдардың болмауын тексеру мақсатында және күдікті заттарды, және үшін оларды дайындау к сабақтарға (*жұмыста*);
- өздеріне бекітілмеген оқу үй-жайларында сабақтар жүргізетін педагогтерге (*сыныптарда, кабинеттерде және т.б.*), алу және тапсыру кілттер вахтерге;
- жауапты кезекшілерге бақылауды жүзеге асыру тазалау оқу-әдістемелік сыныптар песекке аяқталулар сабақтардың.

Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- келу жылы мектепке алдын ала бастап мақсатымен сабақтардың басталуына уақтылы дайындалу.

Білім беру ұйымдарының күзет қызметкерлерінің іс-әрекеттері:

- мекеме аумағына автокөлік құралдарын өткізу кезінде мыналарды тексеру қажет: тиісті құжаттар және сипаты әкелінетін жүктердің;
- ерекше назар аударыңыз беруге тексеруге құжаттарды және мақсаттар келу уақыты тұлғалар -дан қызметтік істер бойынша мектепке баратын басқа ұйымдардың, істеу тиісті жазбалар кітапта келушілерді;
- шектеу рұқсаттама жылы ғимарат бөгде адамдардың мектептері (себептерін анықтау);
- ұстау кіру бөлмелері есіктер ғимараттар еркін үшін кіру және шығудың жылы жаппай жиналу уақыты (*жалпы*) қызметкерлердің, педагогтардың және білім алушылардың жұмысқа және сабақтарға келуі және кетулер олардың кейін

аяқталулар жұмыстар және сабақтардың. Жылы қалғаны уақыт тәуліктер кіретін есіктерді күзетші қоңырау шалған кезде ашуы кереккелген адамның;

- кейін аяқталулар жұмысшы күннің жүйелі түрде тексеру білім беру ұйымының ішкі үй-жайларын және әрбір екі сағат сайын аумақты аралап шығу мекемелер, аудару назар аударыңыз арналған бөгде адамдар және күдікті пәндер;

- барлық анықталған бұзушылықтар туралы дереу басшыға хабарлау білім беру ұйымдары және өзінің тікелей бастықтарға жылы күзетпен кәсіпорындарда.

Ескертпе: Әрбір қызметкер мен білім алушы мекемеде қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қатысты кемшіліктер мен бұзушылықтар анықталған жағдайда бұл туралы мектеп директорына немесе оның қауіпсіздік жөніндегі орынбасарына дереу хабарлауға міндетті.

Техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде білім беру ұйымдарының қызметкерлеріне, білім алушыларына қызмет көрсету тәртібі.

Өрттің (жарылыстың) пайда болуы.

Білім беру ұйымының аумағында өрттің (жарылыстың) туындау себептері мыналар болуы мүмкін:

- электр жабдықтарының ақаулығы;
- өртке қарсы қауіпсіздікті сақтамау;
- көршілес объектілердегі апат;
- алаудың сөндірілмеген қалдықтары;
- жанар-жағармай материалдарымен сіңірілген шүберектер;
- жер сілкіністері (қайталама факт);
- атмосферадағы найзағайлы құбылыстар және т.б.

Басшының іс-қимылы:

- бұл туралы дереу мемлекеттік өртке қарсы қызметке (бұдан әрі - МӨҚК) 101 нөмірі бойынша немесе бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке 112 телефоны арқылы хабарлаңыз;

- адамдарды құтқару және эвакуациялау, өртті алғашқы өрт сөндіру құралдарымен сөндіру және материалдық құндылықтарды сақтау бойынша қолдан келген шараларды қолдану,

- автоматты өртке қарсы қорғаныс жүйелерінің іске қосылуын тексеру (өрт кезінде адамдарға хабарлау);

- қажет болған жағдайда электр энергиясын өшіру (өрттен қорғау жүйелерін қоспағанда), желдету жүйелерінің жұмысын тоқтату;

- ғимарат үй-жайларында өрттің және түтінденудің өршуіне жол бермеуге ықпал ететін басқа да іс-шараларды орындауға міндетті;

- МӨҚ бөлімшесі келгенге дейін өртті сөндіру бойынша жалпы басшылықты (объектінің өзіндік ерекшеліктерін ескере отырып) жүзеге асыру;

- өртті сөндіруге қатысатын қызметкерлердің қауіпсіздік талаптарын сақтауын қамтамасыз ету;

- МӨҚҚ бөлімшелерінің кездесуін ұйымдастыру және өрт ошағына және өртке қарсы сумен жабдықтауға кіру үшін ең қысқа жолды таңдауға көмек көрсету.

Өрт сөндіру бөлімшесі келгеннен кейін білім беру ұйымының басшысы өрт сөндіру бөлімінің басшысына объектінің, іргелес құрылыстар мен құрылыстардың құрылымдық ерекшеліктері, саны мен саны туралы хабарлауға міндетті. сақталатын заттардың өрт қауіпті қасиеттері туралы, және өртті сәтті жою, қауіпсіздік үшін қажетті басқа да мәліметтер.

Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтар):

- дереу басшылыққа, сондай-ақ 101 нөмірі бойынша мемлекеттік өртке қарсы қызметке (бұдан әрі - Мемлекеттік өртке қарсы қызмет) немесе 112 бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке телефон арқылы объектінің мекен-жайы мен нөмірін, өрттің шыққан жерін, аты-жөнін және лауазымын көрсете отырып хабарлаңыз.;

- сабақты тоқтатуға, электр аспаптары мен жабдықтарын тоқтан ажыратуға, жарықты сөндіруге және терезелерді жабуға

- қатты түтіндеген жағдайда білім алушыларға кабинетте бар қорғаныс құралдарын беру;

- сабырлылық пен сабырлылықты сақтай отырып, дүрбелеңге жол бермей, өрт кезінде бекітілген эвакуациялау жоспарына сәйкес оқушыларды мектептің бірінші қабатына, одан әрі негізгі немесе апаттық шығу жолдарына шығару;

- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;

- өрт сөндірушілер мен құтқарушылардың кездесуін ұйымдастыру, оларға мектепке баратын жолдарды, өрт сөндіру гидранттарының люктерін орналастыруды, эвакуациялау жоспарын және жоспардағы өрт орнын көрсету;

- білім алушыларды дауыстап шақыруды жүзеге асыру, оның нәтижелері туралы білім беру ұйымының басшысына хабарлау және ата-аналарды хабардар ету;

- тәрбиеленушілерді киіндіреді және шығарады кабинеттер, қоңырау шалуды жүзеге асырады.

Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- білім алушылар өрт туралы дабылды естіген соң, оқытушының нұсқауы бойынша эвакуациялау жоспарына сәйкес кабинеттен және ғимараттан шығуы тиіс;

- эвакуациялау барысында үрейленбеуге және итермеуге;

- қатты түтіндеу кезінде тыныс алу органдарын қорғау құралдарын пайдалану міндетті;

- қашып кетпей эвакуациялау жоспарында көрсетілген бір жиналу орнына жиналуға;

- жанында отырған адам болмаған жағдайда сыныптасының жиналу орнында білім беру ұйымының мұғаліміне немесе қызметкеріне дереу хабарлаңыз.

Білім беру ұйымдарының күзет қызметкерлерінің іс-әрекеттері:

- дереу басшылыққа, сондай-ақ 101 нөмірі бойынша мемлекеттік өртке қарсы қызметке (бұдан әрі - Мемлекеттік өртке қарсы қызмет) немесе 112 бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке телефон арқылы объектінің мекен-жайы мен нөмірін, өрттің шыққан жерін, аты-жөнін және лауазымын көрсете отырып хабарлаңыз. .;

- объектіні құлақтандыру жүйелерін іске қосу және жанудың туындағаны туралы хабардар ету;

- объектінің әрбір бөлігінде тұлғалардың болуын тексере отырып, объектіден адамдарды уақтылы эвакуациялауды бастау;

- өртті бастапқы өрт сөндіру құралдарымен оқшаулау және сөндіру бойынша шаралар қабылдау;

- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;

- өрт сөндірушілер мен құтқарушылардың кездесуін ұйымдастыру, оларға нысанға кіретін жерлерді, өрт сөндіру гидранттарының люктерін орналастыруды, эвакуациялау жоспарын және жоспардағы өрт орнын көрсету;

- өрт сөндірушілер келгеннен кейін полиция келгенге дейін аумақты қоршауға алып, оған өрт сөндіруге қатысы жоқ адамдардың кіруіне тыйым салу керек.

Ғимараттар мен құрылыстардың кенеттен құлауы.

Басшының іс-қимылы:

- бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке 112 нөмірі бойынша дереу хабарлау;

- оқушылар мен қызметкерлерді дереу эвакуациялауды ұйымдастыру объектінің әрбір бөлігінде тұлғалардың болуын тексере отырып, объектіден;

- эвакуациялау жүргізу барысында өткелдердегі үрей мен жаншудың жолын кесуге;

- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;

- ғимараттан қауіпсіз қашықтықта жиналатын орынды анықтау;

- қызметкерлер мен білім алушылардың үндесуін ұйымдастыру;

Персоналдың (қызметкерлердің, педагогтардың) және білім алушылардың іс-қимылы:

-ғимараттан мүмкіндігінше тезірек кетуге тырысыңыз;

- білім алушыларға педагогтың нұсқауы бойынша әрекет етуге;

- үй-жайдан шыққан кезде баспалдақпен түсіңіз;

- эвакуация кезінде үрей мен күйзелісті тудырмаңыз;

- мүмкіндігінше зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету;

- көшеде бір рет ғимараттардың жанында тұрмай, ашық кеңістікке және эвакуация орындарына көшіңіз;

- ғимараттан шығу мүмкіндігі болмаған жағдайда, ең қауіпсіз орынды алыңыз:

- негізгі қабырғалардың саңылаулары мен бұрыштары, жақтау арқалықтарының астында;

-мүмкіндігінше үстелдің астына тығылыңыз - ол құлаған заттар мен

қоқыстардан қорғайды;

- терезелер мен электр құрылғыларынан аулақ болыңыз.

Білім беру ұйымдарының күзет қызметкерлерінің іс-әрекеттері:

- объектінің мекенжайы мен нөмірін, құлаған жерін көрсете отырып, 112 нөмірі бойынша бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке дереу хабарлау;

- объектінің құлақтандыру жүйелерін іске қосу және құлау және әрекет ету тәртібі туралы хабарлау;

- объектінің әрбір бөлігінде тұлғалардың болуын тексере отырып, объектіден адамдарды уақтылы эвакуациялауды бастау;

- құлау нәтижесінде пайда болған өртті бастапқы өрт сөндіру құралдарымен оқшаулау және сөндіру бойынша шаралар қабылдау;

- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;

- өрт сөндірушілер мен құтқарушылардың кездесуін ұйымдастыру, оларға нысанға кіретін жерлерді, өрт сөндіру гидранттарының люктерін орналастыруды, эвакуациялау жоспарын және жоспардағы құлау орнын көрсету;

- өрт сөндірушілер келгеннен кейін полиция келгенге дейін аумақты қоршауға алып, авариялық-құтқару жұмыстарын жүргізуге қатысы жоқ адамдардың кіруіне тыйым салу қажет.

Егер үйіндіде қалып қойған жағдайдағы іс-әрекеттер:

- терең тыныс алыңыз, үрей мен қорқынышқа берілмеңіз;

- бетіңізді төмен қаратып, қауіпсіз жерге өтуге тырысыңыз (үйінді бұрыштары);

- өзіңізді тексеріп, мүмкіндігінше өзіңізге алғашқы көмек көрсетіңіз;

- сақтықпен айналадағы кеңістікті барынша кеңейтіңіз;

- металл заттарды ырғақты соғу арқылы сигнал беріңіз;

- тар жолды тапқаннан кейін, бұлшық еттеріңізді босаңсытып, шынтағыңызды денеңізге тигізіп, ол арқылы қысыңыз;

- үміт үзбеңіз және көмек күтіңіз.

Атмосфераға күшті әсер ететін улы, радиоактивті және биологиялық қауіпті заттардың (КӘУЗ) шығарындыларымен авариялардың туындауы.

Басшының іс-қимылы:

- бұл туралы бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке 112 нөмірі бойынша дереу хабарлау;

- объектінің жұмыскерлері мен оқушылары арасында құтқару, эвакуациялау және жұқтырудың алдын алу бойынша қолдан келетін шараларды қабылдау;

- қажет болған жағдайда жертөледегі көмілген үй-жайға тығылуға тиіс;

- өртке қарсы қорғаныстың автоматты жүйелерінің (өрт кезінде адамдарды хабардар ету) жұмысқа қосылуын тексеру;

- жұқтыру бұлтының таралуын болдырмау үшін желдету жүйелерінің жұмысын тоқтата тұру;

- жұқтыру бұлтының дамуын болдырмауға ықпал ететін басқа шараларды жүзеге асыру;

- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;
- объект ғимаратына кіруді шектеу;
- ғимараттан қауіпсіз қашықтықта жиналатын орынды анықтау;
- қызметкерлерді, педагогтар мен білім алушыларды шақыруды ұйымдастыру;

Персоналдың іс-қимылы (қызметкерлер, педагогтар):

- сабақтарды тоқтатуға, электр аспаптары мен жабдықтарын тоқтан ажыратуға, жарықты сөндіруге және терезелерді жабуға;
- оқушыларға кабинетте бар қорғаныс құралдарын (мақта-дәке таңғыштар) беру;

- сабырлылық пен сабырлылықты сақтай отырып, дүрбелеңге жол бермей, бекітілген эвакуация жоспарына сәйкес білім алушыларды мектептің бірінші қабатына, одан әрі негізгі немесе апаттық шығу жолдарына шығару;

- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету.

Ғимараттан эвакуациялау кезінде келесі ережелерді сақтау қажет:

- жылдам қозғалу, бірақ жүгірмеу және шаңды көтермеу;
- қабырғаларға сүйенуге және айналадағы заттарға тиіспеуге;
- жол бойында кездесетін сұйықтық тамшыларына немесе белгісіз заттардың ұнтақ тәрізді шашындыларына баспау;
- жеке қорғаныс құралдарын шешпеуге;
- тамақ ішуге, су ішуге болмайды;
- орынға қарай жүру жинау, ғимараттан қауіпсіз қашықтықта орналасқан;
- білім алушыларды шақыру және білім беру ұйымының басшысына есеп беру.

Білім алушылардың іс-әрекеттері:

- білім алушылар шығарындылар туралы хабарландыру сигналын естігеннен кейін күшті әсер ететін улы заттар, мұғалімнің нұсқауларын орындауы керек;

- мақта-дәке таңғышын тағу;

- үрейленбеуге және эвакуациялау кезінде жаншуды ұйымдастырмауға тиіс;

- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету.

Ғимараттан эвакуациялау кезінде келесі ережелерді сақтау қажет:

- жылдам қозғалу, бірақ жүгірмеу және шаңды көтермеу;
- қабырғаларға сүйенуге және айналадағы заттарға тиіспеуге;
- жолда кездесетін белгісіз заттардың сұйық тамшыларына немесе ұнтақ тәрізді шашындыларына баспау;
- жеке қорғаныс құралдарын шешпеуге;
- тамақ ішуге, су ішуге болмайды;
- ғимараттан қауіпсіз қашықтықта орналасқан жиналу орнына барыңыз;
- жанында отырған адам болмаған жағдайда бірсынып сыныбыник жиналу орнында болса, дереу мұғалімге, қызметкерге немесе білім беру ұйымының басшысына хабарлаңыз.

Білім беру ұйымдарының күзет қызметкерлерінің іс-әрекеттері:

- дереу басшылыққа, сондай-ақ бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметке 112 нөмірі бойынша объектінің мекен-жайы мен нөмірін және болған жағдай туралы ақпаратты көрсете отырып хабарлаңыз;

- объектінің құлақтандыру жүйелерін іске қосу және шығарындылар туралы хабарлау күшті әсер ететін улы заттар;

- объектінің әрбір бөлігінде тұлғалардың болуын тексере отырып, объектіден адамдарды уақтылы эвакуациялауды бастау;

- зардап шеккендерге мүмкіндігінше алғашқы көмек көрсету;

- құтқарушылармен кездесуді ұйымдастыру, оларға нысанға кіретін жерлерді, өрт сөндіру гидранттарының люктерін орналастыруды, эвакуациялау жоспарын және жоспардағы шығару орнын көрсету;

- құтқарушылар келгеннен кейін полиция келгенге дейін аумақты қоршауға алып, залалсыздандыру шараларына қатысы жоқ адамдардың кіруіне тыйым салу керек.

Білім беру ұйымдарының қызметкерлерін, білім алушылар мен оқытушыларын, техногендік сипаттағы төтенше жағдайларда қорғау және әрекет ету әдістеріне үйрету бойынша тәжірибелік іс-шаралар.

Білім беру ұйымдарының қызметкерлерін, білім алушылары мен тәрбиеленушілерін техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде қорғану және әрекет ету тәсілдеріне оқыту — бұл білім алушылардың бойында мақсатты және арнайы ұйымдастырылған: техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде туындайтын қауіптерден қорғану кезінде қажетті білім, білік және дағдыларды қалыптастыру. төтенше жағдайлардың, сондай-ақ авариялардың, апаттар мен дүлей зілзалалардың қайталама зақымдаушы факторларының әсері.

Білім беру ұйымдарының қызметкерлерін, білім алушылары мен тәрбиеленушілерін техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезінде қорғану және әрекет ету тәсілдеріне оқытудың негізгі міндеттері мыналар болып табылады:

1. Мінез-құлық ережелерін, төтенше жағдайларда қорғану және әрекет ету әдістерін, зардап шеккендерге алғашқы медициналық көмек көрсету әдістерін, жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарын пайдалану ережелерін үйрету;

2. Төтенше жағдайлардың алдын алу және олардың зардаптарын жою жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру мен жүргізудегі практикалық дағдыларды жетілдіру;

3. Оқу-жаттығулар мен жаттығулар барысында техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардағы іс-қимылдар тәртібін, сондай-ақ авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізу кезінде практикалық меңгеру.

Басшының төтенше жағдайлардың алдын алу бойынша іс-қимылы:

- білу өзіміз және жеткізу дейін мәліметтер қызметкерлердің, білім алушылардың азаматтық қорғау саласындағы басшылыққа алынатын құжаттардың талаптары;

- ықтимал төтенше қатерлерге ден қою мәселелері бойынша полиция бөлімшелерімен, төтенше жағдайлар министрлігімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру;

- Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2020 жылғы 2 шілдедегі № 494 бұйрығына сәйкес қызметкерлердің, мұғалімдердің, білім алушылардың және қажет болған жағдайда олардың ата-аналарының (заңды өкілдерінің) қатысуымен іс-қимыл алгоритмдерін әзірлеу бойынша жүйелі түрде тәжірибелік сабақтар өткізу. "Азаматтық қорғау саласындағы халықты және мамандарды ақпараттандыру, білімді насихаттау, оқыту қағидаларын бекіту туралы";

- азаматтық қорғау шараларын жүзеге асыруға жауапты лауазымды тұлғаны анықтау.

Жауапты лауазымды тұлғаның іс-әрекеті:

- келесі бағыттар бойынша сабақтарды жоспарлау және өткізу қызметкерлермен, педагогтармен және білім алушылармен азаматтық қорғаныс мәселелері бойынша;

- жартыжылдықта кемінде 2 рет қызметкерлермен, оқытушылармен және білім алушылармен іс-әрекеттер бойынша тренингтерді жоспарлау және өткізу төтенше жағдайлар қатерінің туындауы кезінде;

- пқайта қою басшыға ұсыныстар азаматтық қорғаныс шараларын жетілдіру және қызметкерлердің, педагогтар мен білім алушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері бойынша;

- білім беру ұйымы объектісінің жағдайын күнделікті бақылауды жүзеге асыру.

Директордың әкімшілік-шаруашылық жұмыс жөніндегі орынбасарының іс-әрекеттері (ӘШЖ):

- бақылау үшін жарықтандырумен аумақтар қараңғыда білім беру ұйымдары уақыт;

- арнайы және авариялық-құтқару техникасының білім беру ұйымдарының аумағына кедергісіз өтуін қамтамасыз ету;

- қамтамасыз ету уақытылы әкету қоқыс бастап аумақтар білім беру ұйымдары;

- қорғаныс құралдарының (өрт сөндірушілердің) тиісті жағдайын қамтамасыз ету крандар, өрт сөндіргіштер және электр қалқандары).

Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасарының іс-әрекеті:

- тәрбие жұмысының жылдық және айлық жоспарларына білім алушылардың, педагогтардың және қызметкерлердің қатысуымен іс-шаралар өткізуді енгізу қызметкерлері бар білім беру ұйымдары құқық қорғау органдарының, Мшпетелдікбқ туралы төтенше жағдайларм жағдаяттарям, азаматтық қорғаныс мәселелері бойынша.

Сынып жетекшілері мен педагогтардың іс-әрекеттері:

- төтенше жағдайларға ден қою алгоритмдерін пысықтау бойынша практикалық жаттығуларға белсене қатысу;

- эвакуациялау бағыттарын жетілдіру бойынша ұсыныстар енгізу, жеке

күйзеліске төзімділікті және дағдарыс жағдайында басқару қабілетін арттыру.

Вахтерлердің әрекеттері:

- шұғыл қызметтердің телефон нөмірлерін білу;
- күнделікті бақылау беруді кілттерді бастап оқу үй-жайларының педагогтарға және оқытушыларға сабақтар аяқталғаннан кейін кілттерді тапсыру, және тәртіп орнату жылы оқу-әдістемелік үй-жайларда.

Кезекші әкімшінің іс-қимылы:

- білім беру ұйымдарына сабақтар басталғанға дейін 30 минут бұрын келуге;

- жүзеге асыруға бақылау үшін жұмыспен кезекшілердің педагогтердің біліктілігін арттыру және білім алушылардың өтуін ұйымдастыру.

Білім беру ұйымдарының тұрақты құрамның іс-әрекеттері:

- келу арналған өздерінің жұмысшылар орындар үшін 15 минуттар сабақтар басталғанға дейін мақсатымен дайындық к сабақтарға (*жұмыста*);

- өздеріне бекітілмеген оқу үй-жайларында сабақтар жүргізетін педагогтерге (*сыныптарда, кабинеттерде және т.б.*), алу және тапсыру кілттер вахтерге;

- жауапты кезекшілерге бақылауды жүзеге асыру тазалау оқу-әдістемелік сыныптар песекке аяқталулар сабақтардың.

Білім алушылардың іс-әрекеттері:

Мектепке алдын ала бастап мақсатымен сабақтардың басталуына уақтылы дайындалу.

Негізгі және қосалқы үй-жайларға қойылатын міндетті талаптар мыналар болып табылады:

- білім беру ұйымдарының аулалық, жертөлелік, қосалқы үй-жайлары және ғимараттардан шығатын қосалқы есіктері жабық және мөрленген болуы керек, ал олардың жолдары қандай да бір үй-жайға кедергісіз кіру үшін бітеліп қалмауы керек;

- эвакуациялық шығу жолдары мен басқа да қосалқы үй-жайлардың кілттерінің кілттері белгілі бір жерде (күзет бекеті, вахтер және т.б.) орналасуы тиіс.;

- барлық өрт сөндіру қрандары, өрт сөндіргіштер және электр қалқандары мөрленген болуы керек.

Білім беру ұйымдарында техногендік және табиғи апаттар, терроризм актілері туындаған кезде оқу-жаттығулар мен жаттығуларды дайындау және өткізу туралы.

1. Жалпы ережелер.

Басқару органдары мен күштерді даярлаудың негізгі міндеті олардың халықты және аумақтарды, соның ішінде әскери қақтығыстардан немесе осы қақтығыстардан туындайтын қауіптерден қорғау бойынша практикалық іс-әрекеттерге дайындығын арттыру болып табылады.

Азаматтық қорғаныс, халықты табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардан қорғау, өрт қауіпсіздігі мен су айдындарындағы

адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша жаттығулардың (жаттығулардың) мәні мынада: олардың қатысушылары бұрын алған білімдері мен дағдыларын жетілдіреді, іс жүзінде белгілі бір лауазымдағы міндеттерін орындай отырып, жағдай аясында, бейбіт және соғыс уақытындағы төтенше жағдайлардың ықтимал жағдайларына мүмкіндігінше жақын.

Қатысушылардың (тыңдаушылардың) мақсаттарына, ауқымына, тартылатын санаттарына байланысты жаттығулар мен жаттығулар келесіге бөлінеді:

- командалық-штабтық оқу-жаттығулар;
- тактикалық-арнайы оқу-жаттығулар;
- арнайы жаттығулар мен жаттығулар;
- штабтық жаттығулар;
- объектілік жаттығулар.

2. Жаттығуларды (жаттығуларды) дайындау.

Жаттығуларды (жаттығуларды) дайындау мыналарды қамтиды:

- басшылық аппаратының құрамын анықтау және дайындау;
- бастапқы деректерді анықтау;
- ұйымдастырушылық құжаттарды және қамтамасыз ететін құжаттарды әзірлеу - жаттығуларды (жаттығуларды) өткізу;
- қатысушыларды (білім алушыларды) даярлауды;
- оқу-жаттығуды өткізу орындарын дайындау.

2.1. Басшылық аппаратының құрамын анықтау және дайындау.

Оқу-жаттығуды (жаттығуды) дайындау және өткізу үшін басшылық аппараты құрылады. Оған әдетте мыналар кіреді:

- оқу-жаттығудың (жаттығудың) жетекшісі (бұдан әрі - оқу-жаттығудың жетекшісі);
- оқу-жаттығу жетекшісінің орынбасарлары (көмекшілері);
- басшылық штабы;
- жаттығуларға (жаттығуларға) тартылған басқару органдары мен бөлімшелеріндегі делдалдар.

Басшылық аппаратының құрамы оқу-жаттығу (жаттығу) деңгейіне және оны жүзеге асыру барысында шешілетін міндеттер көлеміне байланысты.

Оқу-жаттығудың жетекшісі, әдетте, федералдық атқарушы органның (немесе оның аумақтық органының), Қазақстан Республикасы субъектісінің атқарушы органының, жергілікті өзін-өзі басқару органының, ұйымның басшысы (басшының орынбасары) болып табылады. .

Оқу-жаттығудың (жаттығудың) дайындығы мен сапасына оқу-жаттығудың жетекшісі жеке өзі жауапты болады.

Ол міндетті:

- а) оқу-жаттығуды (жаттығуды) дайындау барысында:
 - оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізуге дайындық пен қамтамасыз етудің негізгі мәселелері бойынша шешімдер қабылдау;
 - оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізудің жалпы тәртібін анықтау;

- оқу-жаттығуды (жаттығуды) дайындаудың тәртібі мен мерзімдерін белгілеу;

- оқу-жаттығуды (жаттығуды) дайындау және өткізу үшін әзірленетін негізгі құжаттардың бағыты мен мазмұнын анықтау;

- неғұрлым маңызды құжаттарды әзірлеуге қатысу;

- өз орынбасарларын (көмекшілерін), басшылық штабын және делдалдарды даярлауды жүзеге асыру.

б) жаттығу (жаттығу) өткізу кезінде:

- қарамағындағыларды өздерінің міндеттерін орындауға мақсатты түрде дайындау -лауазымдық міндеттерді;

- олардың жұмыс әдістерін бағалау, қабылданған шешімдерді талдау және салыстыру;

- қойылған міндеттердің орындалуын бақылау;

- білім алушылардың іс-әрекеттерін бағалай отырып талдау жүргізу;

- басқару органдары мен күштердің тұрақты орналастыру орындарына оралуын бақылауды жүзеге асыру.

Оқу-жаттығу жетекшісінің орынбасарлары (көмекшілері) міндетті:

- оқу-жаттығуды (жаттығуды) дайындауға қатысты бөлігінде материалдарды әзірлеуге және іс-шараларды өткізуге қатысу;

- оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізу жоспарына сәйкес жағдайды арттыруға қатысу;

- білім алушылардың іс-әрекеттеріне бақылауды жүзеге асыру;

- білім алушылардың қабылдайтын шешімдерін талдауға қатысу;

- жалпы талдау үшін материалды дайындау және жеке талдауларды жүргізу;

- оқу-жаттығу жетекшісінің шешімі бойынша басқа да міндеттерді орындау.

Басшылық штабы оқу-жаттығудың (жаттығудың) дайындығы мен өткізілуін қамтамасыз ететін негізгі орган болып табылады. Ол жаттығуға (жаттығуға) ұйымдастырушылық-әдістемелік басшылықты және оған қатысатын басқару органдарын, күштер мен құралдарды басқаруды қамтамасыз ететіндей етіп құрылады.

Басшылық штабының негізгі міндеттері болып табылады:

- қажетті құжаттарды әзірлеу;

- делдалдық аппаратты, қатысушыларды (білім алушыларды) даярлауды ұйымдастыру;

- оқу-жаттығуларды (жаттығуларды) өткізу орындарын дайындауды ұйымдастыру;

- іс-қимылдар ұтыс ойынын жүзеге асыру және жағдайды арттыру;

- қатысушылардың (білім алушылардың) қабылданатын шешімдері мен іс-әрекеттерін талдау және бағалау;

- зерттеулер жүргізу;

- талдау материалдарын дайындау.

Басшылық штабының құрылымын оқу-жаттығудың (жаттығудың) жетекшісі қойылған мақсаттарға байланысты айқындайды.

Басшылық штабының бастығы болып, әдетте, басшының (басшының) орынбасарларының бірі тағайындалады, оның басшылығымен оқу-жаттығу (оқу-жаттығу) өткізіледі.

Ол міндетті:

- басшылық штабының жұмысына басшылық жасау;
- оқу-жаттығудың (жаттығудың) құжаттарын дайындауды ұйымдастыру және оларды басшының бекітуіне ұсыну;
- оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізу жоспарының уақтылы орындалуын бақылау;
- оқу-жаттығу барысында штаб мүшелері мен делдалдардың қызметін үйлестіру;
- білім алушылардың шешімдері мен іс-әрекеттеріне талдау және бағалау жүргізу;
- қажет болған жағдайда оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізу тәртібін түзету жөнінде оқу-жаттығу жетекшісіне ұсыныстар беруге.

Оқу-жаттығудың ауқымы мен мақсатына байланысты басшылық штабы бастығының орынбасарлары (көмекшілері) тағайындалуы мүмкін. Оларға оқу-жаттығудың (жаттығудың) мақсаты (жоспары) шеңберінде қызметтік іс-әрекетінің бағыттары бойынша міндеттер жүктеледі.

Штаб топтардан тұрады: сурет салу, ұйымдастыру, ақпаратты жинау және жалпылау, коммуникацияларды ұйымдастыру, талдауды дайындау, практикалық іс-шараларды ұйымдастыру, зерттеулер жүргізу. Оқу-жаттығу жетекшісінің шешімі бойынша басқа топтар да құрылуы мүмкін.

Ұтыс ойыны тобы оқу-жаттығуды мақсатты түрде дайындауды және өткізуді қамтамасыз ететін басшылық штабының негізгі тобы болып табылады. Оған келесі міндеттер жүктеледі:

- оқу-жаттығуды (жаттығуды) дайындау кезінде;
- оқу-жаттығудың (жаттығудың) өткізілуін қамтамасыз ету бойынша бастапқы материалдарды, жағдайды арттыру жоспарын және басқа да оқу-әдістемелік құжаттарды әзірлеу;
- бұрын әзірленген оқу-әдістемелік құжаттарды нақтылау, жағдайды жақсартуды және тыңдаушылардың іс-әрекеттерін, сондай-ақ делдалдық аппараттың жұмысын ұйымдастыруды ұйымдастыру.

Ұйымдастыру тобы оқу-жаттығу жетекшісін, оның орынбасарларын (көмекшілерін), басшылық құрамы мен делдалдарды орналастыру, ауыстыру және олардың жұмысын қамтамасыз ету бойынша ұйымдастырушылық мәселелерді шешеді.

Оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізу барысында ақпаратты жинау және жинақтау тобы қатысушылар әзірлеген құжаттарды жинауды, жинақтауды және талдауды жүргізеді, жоспарлардың уақыттық және сандық көрсеткіштерге сәйкестігін тексереді, талдау үшін ұсыныстар дайындайды.

Талдауды дайындау тобы жалпы және жеке талдауды жоспарлайды, басшылық құрамы топтарының ұсыныстарын жинақтайды, қорытындылайды, делдалдардың есептері мен есептерін жинайды және талдайды, талдау материалдарын дайындайды.

Тәжірибелік іс-шараларды ұйымдастыру тобы практикалық іс-шаралардың жоспарын (сценарийін) дайындауды, оқу орындарының дайындығын бақылауды жүзеге асырады, қатысушылардың (тыңдаушылардың) іс-әрекеттерін талдайды және талдау бойынша ұсыныстар дайындайды.

Зерттеу жүргізетін топ оқу-жаттығу (жаттығу) барысында зерттеу жүргізу бойынша құжаттарды әзірлейді, зерттеу нәтижелерін қорытындылайды және талдайды, қатысушылардың (білім алушылардың) қабылдаған шешімдерін зерделейді, зерттелетін мәселелер бойынша жалпылама есеп дайындайды.

Басшылық штабының басқа топтары үшін міндеттерді басшылық штабының бастығы белгілейді.

Делдалдық аппарат басшыға оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізуге көмектесу, іс-қимыл сызбасын жүзеге асыру және жағдайды жақсарту, қатысушылардың (тыңдаушылардың) жұмысын бақылау, олардың іс-әрекеттерін бағалау мақсатында құрылады.

Делдалдар, әдетте, жаттығуларға (жаттығуларға) қатысатын басқару органдары мен бөлімшелеріне (бөлімшелеріне) ең жақсы дайындалған лауазымды адамдар арасынан тағайындалады. Олар оқу-жаттығу (жаттығу) жетекшісіне және басшылық штабының бастығына есеп береді.

Оқу-жаттығу (жаттығу) басталғанға дейін делдалдар оны өткізу тәртібін, басқару органының (бөлімшесінің) жоспарлау құжаттарын зерделейді, сондай-ақ білім алушылардың оқу-жаттығуға дайындалу барысын бақылайды.

Оқу-жаттығу (жаттығу) барысында делдалдар тыңдаушылардың іс-әрекеттерін тұрақты бақылауды жүзеге асырады, іс-қимылдар сызбасын жүзеге асырады және жағдайды оқу-жаттығудың (жаттығудың) жоспарына (жоспарына) сәйкес немесе штаб бастығының (ұтыс ойыны тобының) нұсқауы бойынша қалыптастырады, қатысушылардың (тыңдаушылардың), әсіресе олардың жұмысын объективті бағалау практикалық әрекеттер. Басшы белгілеген мерзімде олар материалды талдауға ұсынады, жеке талдаулар дайындайды және жүргізеді.

Делдалдық аппаратқа тыңдаушылардың іс-әрекеттеріне, егер олар қауіпсіздік талаптарының бұзылуына, жоспарланған іс-шаралардың бұзылуына әкеп соқтырмаса, оқу-жаттығу (оқу-жаттығу) өткізілетін аумақта материалдық және қоршаған ортаға зиян келтірмесе, араласуға үзілді-кесілді тыйым салынады. Тыңдаушылар қабылдаған шешімдердің мазмұнына, оларды жүзеге асыру тәртібіне, басқаруды ұйымдастыруға, өзара іс-қимылға және жан-жақты қамтамасыз етуге ықпал ету тек жағдайды жақсарту және басшылық штабы бастығының рұқсатымен іс-қимылдар жасау арқылы жүзеге асырылуы мүмкін.

Халықты және аумақтарды төтенше жағдайлардан қорғау, оның ішінде су объектілеріндегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы

қызметті жүзеге асыратын қоғамдық бірлестіктердің өкілдері заңнамаға сәйкес тартылады Қазақстан Республикасының және келісім бойынша атқарушы билік органдарымен, жергілікті өзін-өзі басқару органдары.

Басшылық аппаратына, делдалдарға және қоғамдық бірлестіктердің өкілдеріне білім алушыларға оқу-жаттығудың (жаттығудың) мақсатын, оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізу жоспарын және жағдайды нығайту жоспарын ашуға тыйым салынады.

Басшылық аппаратын даярлау оқу-жаттығудың (жаттығудың) мақсатын, мақсаттары мен міндеттерін, оларға қол жеткізу тәсілдерін және оқу-жаттығу мәселелерін пысықтау кезінде өз міндеттерін орындауды бірыңғай түсінуді қалыптастыру мақсатында жүзеге асырылады.

Оқыту дербес түрде де, нұсқаушы-әдістемелік сабақтар барысында да жүзеге асырылады.

2.2. Бастапқы деректердің анықтамасы.

Бастапқы деректерді дайындау тақырыпты, мақсаттарды, кезеңдерді, оқу-жаттығу сұрақтарын, қатысушылардың құрамын, жаттығуларды (жаттығуларды) өткізу мерзімдері мен орындарын анықтаудан тұрады.

Оқу-жаттығудың (жаттығудың) мақсаттарын оқу-жаттығу жетекшісі оқу-жаттығу (жаттығу) тақырыбының мазмұны мен сипатына, оның қатысушыларының (тыңдаушыларының) құрамы мен дайындық деңгейіне қарай анықтайды.

Мақсаттар саны шектеулі болуы керек, бұл жаттығудың (жаттығудың) негізгі мәселелерін пысықтауға назар аударуға мүмкіндік береді. Мысалдар: "Дайындықты бағалау...", "Оқыту...", "Проблемалық мәселелерді анықтау...", "Зерттеу...", "Жоспарлардың (алгоритмдердің) шынайылығын тексеру..." және т.б.

Білім алушылардың құрамы оқу-жаттығудың (жаттығудың) тақырыбына және пысықталатын мәселелерге байланысты айқындалады.

Әзірленген жоспарлау құжаттарының шынайылығын неғұрлым толық және жан-жақты тексеру, күштер мен құралдардың тапсырмаларды орындауға, жаттығуларға (жаттығуларға) дайындығын анықтау мақсатында төтенше жағдайлардың функционалдық және аумақтық ішкі жүйелерінің тиісті басқару органдары мен күштерінің барынша көп санын тартқан жөн. . (МЫҢ).

2.3. Құжаттарды әзірлеу.

Бастапқы деректерге және оқу-жаттығу (жаттығу) жетекшісінің нұсқауларына сәйкес оқу-жаттығуды (жаттығуды) дайындау және өткізу тәртібін айқындайтын құжаттарды әзірлеу жүзеге асырылады. (№1 қосымша). Олар ұйымдық құжаттарға және оқу-жаттығудың (жаттығудың) өткізілуін қамтамасыз ететін құжаттарға бөлінеді. Құжаттардың үлгілік нысандары көрсетілген №2 қосымшаға.

Ұйымдастырушылық құжаттарды оқу-жаттығудың (жаттығудың) жетекшісі бекітеді, оқу-жаттығудың (жаттығудың) өткізілуін қамтамасыз ететін

құжаттарға басшылық штабының бастығы (бастықтың орынбасары) қол қояды және оқу-жаттығудың басшысы немесе басшының орынбасары бекітеді.

Ұйымдастырушылық құжаттарға мыналар жатады:

- приказ оқу-жаттығуды (жаттығуды) дайындау мен өткізуді ұйымдастыру туралы (өкім);

- күнтізбелік жоспар-оқу-жаттығуларды (жаттығуларды) дайындау;

- ұйымдастырушылық нұсқаулар тартылатын басқару органдарына және жаттығуларға (жаттығуларға) дайындық күштеріне.

Оқу-жаттығудың (жаттығудың) өткізілуін қамтамасыз ететін құжаттарға мыналар жатады:

- ой-ниет картада жаттығуларды (жаттығуларды) бірге өткізу түсіндірме жазбамен;

- жедел тапсырма білім алушыларға;

- жоспар оқу-жаттығуларды (жаттығуларды) өткізу;

- жоспар кіріспе сөздер жинағын қолдану арқылы жағдайды жақсарту;

- жоспар қажетті карталарды, жаттығу нүктелерінің сызбаларын, күштер мен құралдардың тепе-теңдігін, практикалық іс-шараларды және т.б. қоса отырып, практикалық іс-шараларды өткізу.;

- басқару сигналдарының (командаларының) кестесі;

- байланысты ұйымдастыру сызбасы (байланыс жөніндегі өкім);

- шұғыл хабарламалар табелі;

- тәжірибелік іс-шараларды өткізу кезіндегі қауіпсіздік шаралары жөніндегі нұсқаулық;

- жоспар зерттеулер жүргізу;

- анықтамалық материалдар;

- басшылық құрамның тізімдері, оқытылатын басқару органдарының тізімдері, күштер мен құралдардың құрамы, персоналдың қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етілуі, қауіпті өндірістердің тізбесі мен сипаттамалары, қауіпті жүктердің сипаттамалары, метеодеректер, ТЖ салдарын бағалауға арналған әдістемелер мен бағдарламалар және т.б.

Оқу-жаттығуды (жаттығуды) дайындау және өткізу туралы бұйрық (өкім) ол басталғанға дейін бір айдан кешіктірілмей шығарылады.

Онда: тақырыбы, өткізу мерзімдері, қатысушылар құрамы, басшылық аппаратының құрамы, оқу-жаттығуды дайындау бойынша лауазымды тұлғалардың міндеттері, басшылық аппаратын, оқу-жаттығуға (жаттығуға) қатысушыларды жан-жақты қамтамасыз етудің негізгі мәселелері және басқа мәселелер көрсетіледі.

Бұйрыққа қосымша ретінде (немесе дербес құжат түрінде) әзірленеді күнтізбелік жоспар жаттығуға (жаттығуға) дайындық бойынша іс-шаралар тізбесін, жауапты орындаушыларды және орындалу мерзімдерін көрсететін дайындық. Жоспардың іс-шаралары бөлімдер бойынша бөлінген: ұйымдастыру іс-шараларын жүргізу, құжаттарды әзірлеу, басшылық аппаратын дайындау, қатысушыларды (тыңдаушыларды) дайындау, оқу орындарын дайындау.

Ой-ниет оқу-жаттығуды (жаттығуды) дайындау кезінде басшылық штабы әзірлейтін маңызды құжаттардың бірі болып табылады. Жоспар негізінде жаттығудың барлық басқа құжаттары дайындалады.

Ой картада (жоспарда, объектінің сызбасында) қосымшамен әзірленеді түсіндірме жазбамен. Онда негізгі күш-жігердің шоғырлану бағыты, іс-әрекет формалары мен тәсілдері, күштер мен құралдардың жаттығу кезеңдері бойынша бөлінуі көрініс табады.

Жылы ойға көрсетіледі:

- тақырыбы, оқу-жаттығу мақсаттары, оқу-жаттығудың өткізілу уақыты, қатысушылар құрамы;

- бастапқы жағдай, басқару пункттері, ТЖ және АҚ күштері мен құралдарының орналасу (орналасу) аудандары (орындары) (оқу-жаттығуды өткізу тақырыбына байланысты);

- қирау аймақтары, эвакуациялау маршруттары, эвакуациялық пункттер, уақытша орналастыру пункттері, апатты су басуы мүмкін аймақтар, ықтимал қауіпті объектілердегі авариялар салдарынан радиациялық, химиялық және биологиялық жағдайлар және басқа да мәліметтер жаттығу мәселелерін пысықтауға әсер етеді;

- кезеңдері, олардың атауы, ұзақтығы, негізгі оқу мәселелері және оларды пысықтау уақыты;

Түсіндірме жазбада тұжырымдамада мыналар көрсетіледі: жаттығуға қатысушылардың құрамы және олардың міндеттері; уақыты, орны және тәртібі; бастапқы жағдай; жаттығуды өткізу тәртібі (кезеңдердің атауы, олардың операциялық және астрономиялық уақыт бойынша ұзақтығы); жаттығудың әрбір кезеңіне арналған жеке жағдай; білім беру мәселелері және оларды пысықтау тәртібі; практикалық сабақтар; жаттығуға басшылықты ұйымдастыру.

Жоспар оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізу оқу-жаттығу мәселелерін пысықтаудың реттілігі белгіленетін негізгі құжат болып табылады.

Өткізу тәртібі егжей-тегжейлі кесте түрінде кезең-кезеңімен баяндалады. Әрбір кезеңде білім беру мәселелері және оларға бөлінген уақыт анықталады. Жағдай кіріспе түрінде баяндалады.

Оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізу жоспары оқу-жаттығу (жаттығу) басталғанға дейін кемінде екі апта бұрын бекітілуге тиіс.

Жоспарды әзірлеу кезінде оқу мәселелерін пысықтауға уақытты дұрыс бөлу керек. Ең алдымен, төтенше жағдайлар мен азаматтық қорғаныс бойынша жоспарлау құжаттарында жекелеген іс-шараларды жүзеге асыруға жоспарланған уақытты басшылыққа алу қажет.

Ұйымдастырушылық нұсқаулар жоспарға (өткізу жоспарына) сәйкес әзірленеді және күнтізбелік жоспармен жаттығуларға (жаттығуларға) дайындық және қатысушыларға (тыңдаушыларға) жаттығулар (жаттығулар) басталғанға дейін бір айдан кешіктірілмей жеткізіледі. Оларда: өткізу кезеңдері, оқу-жаттығу мақсаттары, тартылатын басқару органдары мен күштері, оқу-жаттығу

мәселелерін пысықтау тәртібі, оқу-жаттығу жетекшісі (басшының орынбасарлары), сондай-ақ алдын ала орындалуы тиіс іс-шаралар көрсетіледі.

Оперативтік тапсырма білім алушылар үшін бастапқы құжат болып табылады және оларды оқу-жаттығудың (жаттығудың) басталуына және дайындық іс-шараларын өткізуге арналған жағдайға енгізуге арналған. Ол жаттығуға (жаттығуға) тартылған барлық басқару органдары (бөлімшелері) үшін әзірленеді.

Операциялық тапсырманың негізгі бөлімдері мыналар болып табылады: жалпы жағдай, жеке жағдай, анықтамалық мәліметтер және жаттығуларға қатысатын басқару органдары мен күштердің міндеттері. Оларда жағдайдың параметрлері, қабылданған шектеулер мен болжамдар, жоғары тұрған басқару органымен және оқу-жаттығудың (жаттығудың) басқа қатысушыларымен өзара іс-қимыл тәртібі, есептер мен баяндамалар ұсыну тәртібі, сондай-ақ оқу-жаттығу барысындағы іс-қимыл тәртібін нақтылайтын басқа да міндеттер көрсетіледі. (жаттығу).

Жоспар жағдайдың ушығуы оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізу жоспарына сәйкес кіріспе сөздерді жеткізудің мазмұны мен тәртібін айқындайтын құжат болып табылады. Онда мыналар көрсетіледі: ақпаратты жеткізу уақыты (кіріспе), оның мазмұны, кім жеткізеді, кімнің ролінде және ақпарат кімге жеткізіледі. Бұл жағдайда жағдай туралы ақпарат сол көздерден, нақты жағдайларда алуға болатын көлемде және нысанда беріледі.

Жоспар тәжірибелік іс-шараларды өткізу (әуе кемелерінің ұшуы мен ұшуының жоспары) тәжірибелік іс-шараларды сапалы жоспарлау, өткізу көлемі мен тәртібін анықтау мақсатында әзірленеді. Онда мыналар көрсетіледі: іс-шаралардың мазмұны, өткізілетін уақыты мен орны, практикалық іс-шаралардың жетекшісі, дайындыққа, өткізуге және орындалуын бақылауға жауапты қолданылатын күштер мен құралдар.

Жоспар зерттеулерді ұйымдастыру және жүргізу жаттығулар (жаттығулар) барысында зерттеулерді мақсатты түрде жүргізу үшін әзірленеді. Онда баяндалады: зерттеудің тақырыбы, мақсаттары, міндеттері мен проблемалық мәселелері, нақты мәселелерді зерттеуге жауапты орындаушылар, оқу-жаттығудың басталуына дейін және оның барысында зерттеулерді ұйымдастыру тәртібі, есептерді ұсыну тәртібі және зерттеу нәтижелерін жалпылау. Зерттеу жоспарына зерттеу топтарының құрамының есебі қоса беріледі.

2.4. Қатысушыларды (білім алушыларды) даярлау.

Қатысушыларды (тыңдаушыларды) даярлау оқу-жаттығудың (жаттығудың) мақсаттарына табысты қол жеткізуді қамтамасыз етуге бағытталған іс-шаралар кешенін білдіреді.

Ол алдын ала, өз бетінше, жоспарлы сабақтарда, сондай-ақ жаттығуларға (жаттығуларға) тікелей дайындық кезеңінде өткізілетін қосымша сабақтарда, оқу-жаттығу жиындарында және жаттығуларда жүзеге асырылады.

Дайындықтың мақсаты - азаматтық қорғаныс және халықты төтенше жағдайлардан қорғау, су объектілеріндегі өрт қауіпсіздігі мен адамдардың

қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы нормативтік құжаттарды, төтенше жағдайлар туындаған немесе туындаған кездегі іс-қимыл алгоритмдерін, функционалдық міндеттерін зерделеу.

Қатысушыларға (білім алушыларға) оқу-жаттығу (жаттығу) барысында іс-шараларды орындау кезінде қауіпсіздік талаптары міндетті түрде жеткізіледі.

2.5. Оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізу орындарын дайындау.

Оқу-жаттығудың (жаттығудың) өткізілу сапасы көп жағдайда аудандардың (орындардың) даярлығына байланысты оны өткізу.

Аудандарды (орындарды) дайындау кезінде оқу-жаттығуды (жаттығуды) өткізу кезінде басқару пункттерінің, олардың инженерлік жабдықтарының жай-күйін, байланыс құралдарымен, компьютерлік және кеңсе жабдықтарымен, сондай-ақ оқу-жаттығу (жаттығу) барысында міндеттерді орындау үшін қажетті басқа да мүліктермен қамтамасыз етілуін тексеруге ерекше көңіл бөлінеді. .

Оқу-жаттығуға (жаттығуға) тартылған байланыс және хабарлау арналары нақты ТЖ-ға ден қою бойынша жедел қызметтердің жұмысына кедергі келтірмеуі тиіс екенін түсіну маңызды. Қолданыстағы байланыс және хабарлау арналарының саны жеткіліксіз болған жағдайда, басқару пункттерін (оның ішінде қосалқы және жылжымалы) байланыс құралдарымен және құралдарымен толық жарақтандыру жүргізілуі тиіс.

Тәжірибелік іс-шараларды өткізуге арналған орындарды (толық аумақты) дайындаудың негізгі мақсаты - шындыққа жақын ортаны құру. Қажетті жұмыс көлемін анықтау барлау барысында табылған.

Су тасқыны - бұл өзендегі, көлдегі немесе теңіздегі су деңгейінің қатты көтерілуіне байланысты аумақты су басу. Бұл табиғи апаттың себептері әр түрлі болуы мүмкін.

Көбінесе су тасқынына жауын-шашын нормадан бірнеше есе көп түсетін қатты және ұзаққа созылатын нөсер, күрт жылыну және қар мен мұздың тез еруі, бөгеттер мен бөгеттердің бұзылуы себеп болады.

Су тасқыны қауіпі әсіресе ірі су айдындарына жақын жерлерде: теңіздерде, өзендерде, көлдерде, су қоймаларында үлкен. Әрине, су басу қауіпі бар аймақтарда тұратын адамдар аса сақ болып, ауа райы болжамдары мен құтқару қызметтерінің хабарламаларын мұқият қадағалап отыруы керек.

Су тасқыны қауіпі төнген жағдайда не істеу керек?

Біз пайдалы болуы мүмкін барлық нәрсені дайындауға тырысуымыз керек: жүзу құралдары (үрлемелі қайықтар, құтқару құралдары мен кеудешелер, пластикалық бөтелкелер, автомобиль дөңгелектері; қосалқы дөңгелектер және т.б.), сигнал беру құралдары (электр шамдары, ысқырықтар, зымыран атқыштар және т.б.), арқандар, баспалдақтар, азық-түлік қоры және жылы киімдер.

Су тасқынының, туындау қатері жағдайындағы іс-қимылдар:

1. төтенше жағдай туралы ақпаратты және іс-қимыл тәртібі туралы нұсқаулықты мұқият тыңдаңыз;

2. сабыр сақтаңыз;

3. жергілікті атқарушы органдардан тұрғындарды эвакуациялау үшін жиналатын орын туралы біліп, оған дайындалыңыз;

4. құжаттарды, киімдерді, ең қажетті заттарды, азық-түлік қорын, суды және дәрі-дәрмектерді бірнеше күнге дайындаңыз. Барлығын чемоданға салыңыз да, су өткізбейтін пакетте сақтаңыз;

5. барлық электр құрылғыларын электр желісінен ажыратып, газды өшіріңіз;

6. бағалы заттар мен азық-түліктерді жоғарғы қабаттарға тасымалдаңыз немесе үстіңгі сөрелерге көтеріңіз.

Су тасқыны, су тасқыны кезінде кенеттен су басу аймағындағы әрекеттер.

1. сабыр сақтаңыз және үрейленбеңіз;

2. қажетті құжаттарды, құндылықтарды, дәрі-дәрмектерді, азық-түліктерді және басқа да қажетті заттарды жылдам жинаңыз;

3. мүмкіндігінше су тасқыны аймағын дереу қалдырыңыз;

4. үйден шығар алдында электр және газбен жабдықтауды өшіріңіз, пештердегі өртті сөндіріңіз. Терезелер мен есіктерді жабыңыз, егер уақыт болса - бірінші қабаттың терезелері мен есіктерін тақталармен жабыңыз;

5. жоғарғы қабаттарға немесе шатырлы кеңістіктерге көтеріліңіз;

6. құтқарушылар келгенге дейін жоғарғы қабаттарда, шатырларда, ағаштарда немесе басқа биіктіктерде болыңыз, құтқарушыларға сізді тез табуға мүмкіндік беру үшін белгі беріңіз.;

7. зардап шеккендердің жақын жерде бар-жоғын тексеріңіз, мүмкіндігінше оларға көмек көрсетіңіз;

8. суға түскеннен кейін ауыр киімдерді шешіңіз және аяқ киім, заттардың жанынан табыңыз, оның көмегімен көмек алғанға дейін ұстауға болады.

Тасқыннан, тасқыннан кейінгі әрекеттер.

1. тұрғын үйіңіз су тасқыны салдарынан зардап шекпегеніне және құлау қаупі төнбегеніне, үйде және оның айналасында шұңқырлардың жоқтығына, әйнектің сынбағанына және қауіпті қоқыстар мен қоқыстардың жоқтығына көз жеткізіңіз;

2. үй толығымен құрғағанша электр желісін пайдаланбаңыз;

3. ауыз суды, әсіресе су басқан су көздерінен қайнатуды ұмытпаңыз;

4. үйді құрғатыңыз, ластанған ыдыс-аяқ пен тұрмыстық заттарды және үйге жақын аумақты мұқият тазалап, дезинфекциялаңыз;

5. электр құрылғыларын мұқият кептіргеннен кейін ғана пайдалануға болады;

6. су тасқыны кезінде суға батқан өнімдерді тұтынуға тыйым салынады. Олардан және су басқан және зақымданған консервациядан құтылыңыз;

7. су басқан барлық мүлік дезинфекциялануға тиіс.

Қарлы боран және бұрқасын кезінде жүріс-тұрыс қағидалары.

Қатты бұрқасын туралы ескерту алған кезде қажет:

- терезелерді, есіктерді, шатыр люктерін және желдеткіш саңылауларды тығыз жабыңыз;

- терезе әйнектерін қағаз таспалармен жапсырыңыз, жапқыштармен немесе қалқандармен жабыңыз;

- ықтимал электр қуатының үзілуіне дайындалу;

- судың, азық-түліктің, дәрі-дәрмектердің, автономды құралдардың екі тәуліктік қорын дайындау - жарықтандыру (шамдар, керосин шамдары/оттықтар, шырақтар);

- кемпинг плиткасын, батареямен жұмыс істейтін радиоқабылдағышты дайындаңыз;

- балкондар мен терезе алды тақтайларынан ауа ағынымен басып қалуы мүмкін заттарды алып тастау;

- теледидарлар мен радиоларды үнемі қосулы ұстау, себебі бұл орын алуы мүмкін

- маңызды ақпараттық хабарлама;

- жеңіл ғимараттардан берік ғимараттарға көшу;

- қар тазалауға арналған құралды дайындаңыз.

Қатты боран кезінде жүріс-тұрыс ережелері.

Қатты боранның туындағаны туралы хабарлама алған кезде:

- үй-жайдан шығуға тек ерекше жағдайда ғана рұқсат етіледі, егер мұндай қажеттілік туындаса, көршілеріңізге, отбасы мүшелеріңізге баратын жеріңіз туралы және қайтып оралу уақыты туралы ақпарат беріңіз;

- үй-жайдан жалғыз шығуға тыйым салынады;

- автокөлікпен жүру тек үлкен трассалар, тас жолдар арқылы ғана мүмкін болады;

- автокөліктен шыққан кезде көріну аймағында қалу қажет;

- көлік құралы істен шыққан жағдайда, мезгіл-мезгіл дыбыстық сигналдармен дабыл қағу, сорғышты көтеру немесе антеннаға ашық түсті матаны іліп қою қажет, көмекті тек көлік ішінде күтіңіз;

- егер жаяу жүру кезінде бағдар жоғалса, бірінші кездескен үйге кіріп, орналасқан жерін анықтау керек, мүмкіндігінше боранның аяқталуын күту керек;

- егер физикалық шаршау пайда болса, баспана тауып, онда қалу керек;

- бейтаныс адамдармен қарым-қатынас жасағанда абай болыңыз және абай болыңыз, өйткені табиғи апаттар кезінде автокөліктерден, пәтерлерден және қызметтік үй-жайлардан ұрлық саны күрт артады.

Ережелер қатты бораннан кейінгі мінез-құлық.

Егер қатты сырғанау жағдайында Сіз бөлмеде бұғатталған болсаңыз, сізге қажет:

- қар құрсауынан өз бетінше шығу мүмкіндігі бар-жоғын тексеру (қолда бар құралдарды пайдалана отырып);

- ТЖ басқармасына (бөліміне) немесе жергілікті атқарушы органға дрейфтердің сипаты және оларды өздігінен бөлшектеу мүмкіндігі туралы хабарлау;

- егер сырғанақты өз бетінше бөлшектеу мүмкін болмаса— құтқару бөлімшелерімен байланысыңыз;

- радионы, теледидарды қосыңыз және жергілікті билік органдарының ақпараттық хабарламаларын/нұсқауларын орындаңыз;

- жылуды сақтау және азық-түлік қорын үнемді пайдалану бойынша шаралар қабылдау.

Ерекше атап өту маңызды! Ндауылдық ескертулерді елемей, ауа райы жағдайы нашарлаған жағдайда алыс сапарлардан және таулы жерлерге жорықтардан бас тарту.

ЖАДНАМА.

Төтенше жағдайларда эвакуациялау кезіндегі іс-әрекеттердің реттілігі.

Төтенше жағдай туралы хабарлама "Назар аударыңыз! Баршаңызға!" (үздіксіз үзіліссіз қоңырау, дауыстық хабарландыру).

ЭВАКУАЦИЯЛАУ.

Дабылды естіген оқушылар парталарының жанында тұрып, сыныпқа жауапты мұғалімнің нұсқауы бойынша сыныптан шығып, ең жақын шыға берістегі жинау пунктіне (мектеп алдындағы ойын алаңы) тыныштықпен баруы керек.

Жүгіру, айдау, бір-бірін итеру - Болмайды!

Сыныпта сабақ өткізген мұғалім оқушылардың іс-әрекетіне жетекшілік етеді, бірінші болып оқушылар соңғы парталардан көшіріледі. Бастауыш сынып оқушылары бірінші кезекте эвакуацияланады. Үлкендер кішілерге көмектеседі.

Мұғалім сынып журналын алып, кабинеттен соңғы болып шығады, сынып бөлмесінің терезелері мен есіктерін жабық қалдырады, бірақ кілтпен емес!

ЖИНАУ.

Жиналу орны – мектеп алдындағы алаң. Жиналу орнына келгеннен кейін әрбір жеке сынып өзінің белгілі бір орнын алып, арнайы нұсқауға дейін сонда болуы керек.

ШАҚЫРУ.

Жиналу орнына келгеннен кейін сыныпты эвакуациялауға жауапты мұғалім шақыру қағазын жүргізеді. Содан кейін ол мектеп директорына (немесе оның орынбасарына) сыныпты эвакуациялау нәтижелері туралы хабарлайды (қай сынып, тізімде қанша оқушы бар, сабаққа қанша оқушы қатысты, қанша бала эвакуацияланды).

ҚОРЫТЫНДЫ

Осы әдістемелік ұсынысты әзірлеу білім беру ұйымдарындағы білім алушылар мен педагогтардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесін нақтылау, азаматтық қорғаныс және азаматтық қорғаныс саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарын тұтастай жүйелеу қажеттілігінен туындады., ұйымдардың басшылары мен педагогтарының білім алушылардың хабардарлығын арттыру және әртүрлі төтенше жағдайлар кезіндегі практикалық іс-әрекеттерге үйрету қажеттілігіне баса назар аударуы.

Осы уақытқа дейін білім беру ұйымдарында Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің, Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің ведомстволық нормативтік құжаттарының, нұсқаулықтарының, ұсыныстарының қоғамдық қолжетімділікте болмауына байланысты мәселелер бойынша Қазақстан Республикасы төтенше жағдайлар кезінде білім беру ұйымдары басшыларының үлкен пайызы бірқатар елдердің, атап айтқанда Ресей Федерациясының интернет желісіндегі үлгі құжаттарын пайдаланды.

Көптеген өңірлерде реттеуші құжаттардың, орталық органдардың ұсыныстарының болмауына байланысты, жұмыс жүргізілді кездейсоқ, төтенше жағдайлар кезіндегі іс-қимылдар бойынша оқу-жаттығуларды өткізуді реттейтін құжаттарды әзірлеуде қиындықтар туындады.

Туындаған мәселелер мен келіспеушіліктерді ескере отырып, Қазақстан Республикасы Білім министрлігініңраяырай Алтынсарин атындағы білім академиясы, төтенше жағдай кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету жүйесін жүйелеу туралы шешім қабылданды. Жинақталған практикалық тәжірибе педагог- практиктермен, Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің қызметкерлері кейбіреулерін әзірлеуге мүмкіндік берді жұмыстағы ұсынымдар төтенше жағдай кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша.

Әдістемелік ұсынымда азаматтық қорғау мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне енгізілген негізгі талаптар жүйелендірілген және ашылған. Азаматтық қорғаныс және азаматтық қорғаныс ұғымдарына анықтамалар берілген, азаматтық қорғаныстың мақсаттары мен міндеттері, құлақтандыру жүйесі нақтыланып, білім беру ұйымы басшыларының өкілеттіктері айқындалды.

Оқушылар мен мұғалімдерді табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезіндегі іс-әрекеттерге үйретумен қатар әдістемелік ұсыныста білім беру объектілерін терроризмге қарсы қорғау, әкімшілікті, қызметкерлерді, білім алушылар террористік қауіп-қатер немесе террористік акт жағдайында өзін-өзі ұстау ережелеріне үйрету мәселелері де ашылады. .

Инклюзивті білім беру жағдайында білім беру ұйымдарында ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар оқушылардың қауіпсіздігі мәселелеріне көңіл бөлінеді.

Қазақстан Республикасының білім беру жүйесі үшін және тұтастай алғанда Төтенше жағдайлар министрлігінің жүйесі үшін төтенше жағдайлар кезінде физикалық мүмкіндіктері шектеулі адамдардың іс-әрекеті мәселелері нормативтік құжаттармен реттелмеген, Осы әдістемелік ұсыныста ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар оқушыларға төтенше жағдайлар кезіндегі іс-қимылдар бойынша жалпы ұсынымдар берілген. .

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ДЕРЕККӨЗДЕР ТІЗІМІ

1. Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 11 сәуірдегі № 188 Заңы-V ЗРК "Азаматтық қорғау туралы".
2. "Азаматтық қорғаныс іс-шараларын ұйымдастыру және жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 6 наурыздағы № 190 бұйрығы.
3. Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2022 жылғы 21 ақпандағы № 55 бұйрығы.
4. "Министрдің бұйрығына өзгеріс енгізу туралы Қазақстан Республикасының төтенше жағдайлар жөніндегі 2014 жылғы 9 маусымдағы № 276 "Ұйымдардың қызметкерлері мен халықты өрт қауіпсіздігі шараларына оқыту қағидаларын және өрт қауіпсіздігі шараларын оқытуға арналған оқу бағдарламаларының мазмұнына қойылатын талаптарды бекіту туралы".
5. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 30 наурыздағы № 117 бұйрығы. "Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің террористік тұрғыдан осал объектілерін және білім және ғылым саласындағы қызметті жүзеге асыратын террористік тұрғыдан осал объектілерін терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы".
6. «Мүгедектігі бар адамдарға табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар кезіндегі іс-әрекеттері бойынша азаматтық қорғау органдарының қызметкерлеріне мүгедектерді оқытуға арналған анизодтық ұсыныстар". Астана 2024 жыл, Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі.

МАЗМҰНЫ

Кіріспе.	3
1. Даярлаудың бірыңғай жүйесі азаматтық қорғаныс саласындағы, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардан қорғау және техногендік сипаттағы.	5
2. Әдістемелік ұсынымдар оқу-жаттығу сабақтарын ұйымдастыру және өткізу бойынша төтенше жағдайлар туындаған кезде табиғи және техногендік сипаттағы, білім беру объектілерін терроризмге қарсы қорғау.	11
Қорытынды	128
Пайдаланылған дереккөздер тізімі	130